

H. de Roos

de Kameleon draagt zijn steentje bij

UITGEVERIJ KLUITMAN ALKMAAR

De Kameleon draagt zijn steentje bij

H. de Roos

Geïllustreerd door Gerard van Straaten

2e druk

Uitgeverij Kluitman Alkmaar

HOOFDSTUK I

Er komt een goede bekende

De bus uit de stad naderde het dorp Lenten. De zware auto denderde over de ophaalbrug die over de vaart lag, die in een groot meer uitmondde. Voorbij de brugwachterswoning stopte de bus om een passagier te laten uitstappen. Het was een man, gekleed in een grijs zomerkostuum, bruine schoenen en op zijn hoofd droeg hij een slappe, vilten hoed. Hij zette een grote koffer op de grond en keek de bus na, die de dorpsstraat van Lenten insloeg. Daarna keek hij over het meer en hij zag bij de brug een motorbootje uit de vaart te voorschijn komen. De boot was bemand door twee blonde knapen die sprekend op elkaar leken. Ze waren kennelijk een tweeling.

De man keek naar Hielke en Sietse Klinkhamer, de zonen van de dorpssmid.

De meneer in het grijze pak stak zijn hand op naar de jongens.

Sietse vroeg aan Hielke: „Wie is dat? Hij komt mij bekend voor.”

„Ik weet het niet,” zei Hielke. „Maar ik geloof dat hij ons wil spreken.”

De meneer stond te wenken en Sietse stuurde de boot naar de vreemdeling toe. „Hallo, Klinkhamertjes!” begroette de man hun. „Kijk, kijk, jullie boot is nog prima, zie ik. Allemaal goed gezond? Jullie vader en moeder ook?”

„We mogen niet mopperen,” zei Sietse. „Onze boot vaart nog prima en met ons gaat het ook goed. Maar ik weet niet precies wie u bent. Ik heb u wel meer gezien, maar ik kan me niet herinneren waar.”

„Wel, ik ben nog eens met jullie meegevaren naar een café aan de overkant om mijn materiaal te halen.”

„Ha, ik weet het!” riep Hielke. „U bent de schoorsteenbouwer!”

„Dan bent u meneer Jaarsma!” wist Sietse.

„Kijk, kijk, jullie zijn mijn naam nog niet vergeten,” lachte meneer Jaarsma. „Dat vind ik geweldig! Trouwens, ik vind alles hier prachtig! Het meer, de polder, het dorp. Jullie wonen hier fijn en gezond, met veel afwisseling. Ik voel me echt tot dit dorp aangetrokken.”

„Komt u hier dan ook wonen?” vroeg Hielke.

„Misschien, maar voorlopig kom ik alleen logeren in hotel de Gouden Leeuw.”

„Wij brengen u er wel even heen,” bood Sietse aan. „Geef u de koffer maar.”

Dat vond meneer Jaarsma een goed idee en hij stapte aan boord van de Kameleon.

De boot voer terug naar de brug en ging eronderdoor.

Ze voeren door de vaart en passeerden het erf van Klinkhamer en nog meer erven, totdat ze het Raadhuisplein bereikten, waar ze aanlegden.

De torenklok sloeg tien uur en dat deed meneer Jaarsma opmerken: „Het is nog vroeg. Ik zou best een tochtje over het meer willen maken, maar ik weet niet of dat jullie gelegen komt?”

„Natuurlijk wel!” knikte Sietse. „We hebben zeeën van tijd, want we hebben vakantie. U kunt dus wel vaker met ons uit varen gaan.”

„Dat is geweldig, jongens! Maar ik moet eerst mijn koffer in het hotel brengen en zeggen dat ik ben gearriveerd. Anders weten ze niet dat ik met de bus ben gekomen.”

„Gaat uw gang,” zei Hielke. „Wij wachten wel.”

Meneer Jaarsma nam de koffer op en verdween ermee in het hotel. Terwijl Sietse de Kameleon liet keren, kwam veldwachter Zwart aanlopen. „Hebben jullie een passagier?” vroeg hij.

„Ja! De schoorsteenbouwer Jaarsma,” zei Sietse. „Hij logeert in het hotel.”

„Zo? Meneer doet maar. Hij verdient zeker goed?”

„Misschien is hij wel een inbreker,” zei Hielke lachend. „U mag zijn koffer weleens doorzoeken!”

„Dat hebben we de vorige keer al gedaan, toen hij de schoorsteen van de boterfabriek kwam repareren,” zei Zwart.

„Dat wil zeggen, dat deed mijn plaatsvervanger Kortstra. Maar het verwondert me wel dat de schoorsteen weer moet worden gerepareerd, want de ketel wordt niet meer gestookt.”

„U kunt het Jaarsma zelf vragen,” zei Sietse. „Daar komt hij.” Jaarsma liep fluitend op de Kameleon af en groette opgewekt meneer Zwart.

„Goedemorgen, Jaarsma,” zei Zwart. „Komt u de fabrieksschoorsteen weer repareren?”

„Nee, nee, meneer Zwart. Ik kom de schoorsteen fatsoeneren.”

„Aha, juist,” zei Zwart, hoewel hij niet wist wat dat precies te betekenen had.

Sietse startte de motor en Jaarsma stapte weer aan boord.

„We gaan even het meer rond,” verklaarde Jaarsma aan Zwart. „Ik weet niet of de politie te water ook moet worden gewaarschuwd dat we in aantocht zijn, want de Kameleon is

een geduchte boot!”

„Het loopt wel los met jullie,” zei Zwart lachend. „Ik wens u veel plezier!”

Daarop vertrok de Kameleon naar het meer.

„Is de schoorsteen van de meubelfabriek onfatsoenlijk?” vroeg Sietse.

„Ha, ha, die is goed!” vond Jaarsma. „Het ding wordt krom en gaat scheef staan en daarom ga ik hem afbreken!”

Ze voeren onder de brug door, waarna ze met volle kracht vooruit het meer opstoven. Ze volgden de vaargeul die was afgebakend met tonnebakens en naderden het eiland dat midden in het meer lag.

Enige jongens waren er bezig een kampeertent op te zetten.

Dat lukte niet best en Jaarsma riep: „Die is er geweest!”

„Wel nee,” zei Sietse. „Die ene stok moet beter worden geplaatst!”

„Maar ik heb het niet over die tent,” antwoordde Jaarsma.

„Kijken jullie eens goed naar de overkant. Naar het dorp Jonkersveen!”

„Ai, de toren staat scheef!” ontdekte Hielke.

„Juist. En dat gebeurde plotseling. Ik zag de torenspits scheeftrekken! Dat ding is zeker erg oud!”

„Kijk,” riep Sietse, „hij zakt nog verder! Die komt straks op

straat te liggen!” Hij gaf de motor vol gas en liet de boot in de hoogste versnelling richting Jonkersveen varen. Zoals gewoonlijk moest de tweeling er weer bij zijn als er iets te beleven viel.

„Doe maar kalm aan,” zei Jaarsma. „Het enige dat je kunt krijgen, is een smerig pak, want als die spits op de straat valt, komt er een grote wolk stof los en daar word je niet schoner van!”

De Kameleon voer snel door het kanaal naar Jonkersveen. Daar legde Sietse de boot aan bij het steigertje van een melkboer.

De man begroette onze vrienden joviaal en vroeg lachend: „Komen jullie ons dorp weer onveilig maken?”

„Het dorp is al onveilig,” riep Sietse. „Zo meteen dondert de torenspits naar beneden!”

Op hetzelfde moment klonk er gekraak, gevolgd door een doffe dreun en onze vrienden zagen een wolk van stof door de hoofdstraat trekken.

„Wat krijgen we nou?” riep de melkboer verbaasd. „Wie breekt hier de kerk af?”

„Niet de dominee!” lachte Jaarsma. „Ik vermoed dat de tand des tijds de boosdoener is.”

„We gaan kijken!” riep Sietse en hij holde naar de

hoofdstraat. Daar bleef hij wachten tot de stofwolk was opgetrokken. Gevolgd door Hielke en Jaarsma liep hij naar de kerk.

Er verzamelden zich meer mensen die beduusd naar de toren keken, waarvan de spits op de grond was gevallen en brokken muur mee naar beneden waren gekomen.

„De rest kunnen ze wel afbreken,” vond Jaarsma. „De muren zijn waardeloos. Het regenwater is in de open voegen gedrongen en heeft het metselwerk aangetast.”

„Maar dan zit ons dorp zonder toren!” zei een vrouw. „Dat kan toch niet? Wat is een dorp zonder toren?”

„Dat is een giraf zonder hals!” riep Hielke lachend.

„Jullie kunnen wel lachen,” vond een man in een wit pak.

„Jullie toren staat er nog, maar die is ook al oud. Vandaag of morgen gaat hij ook tegen de vlakke.”

„Ik zie grote stukken daklood,” merkte Sietse op. „Dat is geld waard.”

„Je blijft eraf!” riep een werkmans van de gemeente.

„Iedereen moet hier vertrekken! Het kan gevaarlijk worden als er nog meer muurwerk naar beneden valt.”

Er rolden een paar bakstenen voor de voeten van Jaarsma en dat was voor hem het sein om naar Lenten terug te gaan.

„Kom, jongens!” riep hij. „Op deze puinhoop ben ik

uitgekeken. Ik ben liever op het meer in de frisse lucht.”

Hielke en Sietse volgden hem naar het straatje waaraan de Kameleon lag.

Tegen de melkboer zei Jaarsma: „U kunt binnenkort dokken voor een nieuwe toren, want de oude is een ruïne.”

„Ik heb geen geld,” was het antwoord. „En ik denk dat de meeste mensen hun geld wel aan iets anders willen besteden. Zonder toren kun je wel leven, maar zonder eten niet!”

„Ik hoor het al,” zei Jaarsma tegen de tweeling. „Dat wordt een skelet met een klok tussen zijn ribben!”

Hielke en Sietse lachten en terwijl ze door het kanaal naar het meer voeren, vroeg Hielke: „Wat bedoelt u met een skelet met een klok tussen zijn ribben?”

„Nou, er zijn natuurlijk op meer plaatsen weleens oude torens in elkaar gestort en omdat het bouwen van een nieuwe toren veel geld kost, zoekt men liever een goedkopere oplossing. Ze zetten dan vier lange, betonnen palen neer, in een vierkant, met zo hoog mogelijk een bordesje ertussen. Op dat bordes plaatsen ze een uurwerk en hangen er een klok onder. Zo kan de toren zijn normale functie vervullen van het luiden van de klok en het aanwijzen van de tijd. Maar het maakt wel een armoedige indruk.”

„Is het waar dat onze toren ook gauw omvalt?” vroeg Hielke.

„Dat zei die man in dat witte pak!”

„Dat was een toerist,” zei Jaarsma. „Die weet er niets van! Maar voor de zekerheid wil ik weleens kijken hoe het met jullie toren is gesteld.”

„Misschien moet er rondom een muur worden gemetseld,” dacht Sietse. „Dat is bij de Woudaap ook gebeurd.”

„Aha,” zei Jaarsma. „Er is een muur rond de Woudaap gemetseld? Ik dacht al: wat is er voor bijzonders aan, maar nu begrijp ik het. Stond de molen op instorten?”

„Wel nee, de molen is nog klokgaaf! De muur is geplaatst ter bescherming tegen brandstichters[\[1\]](#). Er werd benzine tegen de houten wand gegooid, maar de boosdoeners hadden geen lucifers om brand te stichten. Anders was de molen nu misschien verdwenen, net zoals de toren van Jonkersveen!”

„Die toren is verwaarloosd,” zei Jaarsma. „Alles vraagt op zijn tijd om onderhoud. Wanneer jullie de boot niet af en toe een laagje verf geven, gaat ze roesten en wordt op den duur lek.”

„Onze boot is nog klokgaaf!” pochte Sietse.

„We schilderen haar ieder jaar,” zei Hielke.

„Nou, dat zit dan wel snor,” vond Jaarsma. „En, schippers, zullen we even bij het Paviljoen kijken of de koffie klaar is?” Dat vonden de jongens natuurlijk best en Sietse stuurde de Kameleon naar het Paviljoen en legde aan bij het terras.

Daar zaten vele gasten te genieten van het uitzicht over het meer.

Jaarsma liep naar een tafeltje onder een gele parasol waar onze reizigers gingen zitten. Bij een kelner bestelde Jaarsma drie koffie met slagroom en voor ieder een gebakje.

„Die gebakjes had u niet moeten bestellen,” meende Hielke.

„Want ze zijn hier nogal duur.”

„Als ze maar lekker zijn,” vond Jaarsma. „Geld speelt geen rol!”

„Maar er verdwijnen tegenwoordig veel schoorstenen,” merkte Sietse op. „Dat betekent voor u steeds minder werk en dus kunt u minder verdienen.”

„Juist!” zei Jaarsma. „Maar ik zit niet om werk verlegen. Ik red me best, al doe ik geen slag, geen fluit of hoe je al dat gewroet maar wilt noemen. En dat alles voor een paar centen. Nee, jongens, deze Jaarsma heeft verder gekeken dan zijn neus lang is. Toen ik ontdekte dat er steeds minder werk voor de schoorsteenbouwer kwam, heb ik een andere bron van inkomsten gezocht. Ik ging naar een plaats waar veel geld is. Ik ben gaan gokken!”

„Gokken?” riepen Hielke en Sietse verbaasd.

„Niet zo luidruchtig,” gebaarde Jaarsma. „De hele wereld hoeft het niet te horen. Aan de speeltafels had ik veel geluk,

dus reisde ik naar alle steden waar gokpaleizen staan. Laat ik nou het stomme geluk hebben dat ik overal grote bedragen won. Maar zodra het geluk mij in de steek liet, ben ik meteen gestopt met spelen en nu doe ik het nooit meer. Voor je het weet, ben je alles weer kwijt!”

„Dus u heeft misschien wel een miljoen?” viste Hielke.

„Dat vertel ik lekker niet,” zei Jaarsma vrolijk. „Ik kan ruimschoots van mijn rente leven en daar ben ik best tevreden mee.”

Sietse zei: „U hoeft dus niet meer te werken! Waarom doet u het dan wel?”

„Ik bouw geen schoorstenen meer, Sietse. Maar ik breek ze wel af en daarmee verdien ik dan een zakcentje. Als het moeilijke karweitjes zijn, doe ik het niet. Hier, bij het meubelmagazijn, staat een kleine schoorsteen. Dat is een makkelijk klusje en ik help daarmee mijn vriend Gerben.”

„In plaats van bouwer, bent u dus afbreker,” merkte Hielke op. „En nu werkt u voor Gerben, de mede-eigenaar van het meubelmagazijn.”

„Ja, die Gerben heeft goed geboerd,” zei Jaarsma lachend.

„Eens werden wij samen verdacht van een juwelendiefstal en nu blijken we beiden rijk genoeg te zijn om juwelen te kunnen kopen. Het leven zit vol verrassingen, jongens!”

Jaarsma riep de kelner en rekende af.

De man bedankte heel beleefd en dat kon volgens Sietse alleen maar betekenen dat hij een royale fooi had gekregen. Onze vrienden stapten weer in de Kameleon en voeren het meer over naar de Woudaap.

Daar ging Jaarsma het metselwerk bekijken. „Kijk, kijk,” zei hij goedkeurend. „Het zijn solide, geglazuurde stenen. Daarin kan geen regenwater dringen. Dat wil zeggen als de bovenste laag goed is afgedekt.”

Uit de molen kwam Kees aanlopen, een vriend van Hielke en Sietse. Hij vroeg: „Wat komt die meneer doen?”

„Inspecteren,” zei Sietse. „Als het niet deugt, wordt alles weer weggebroken.”

Uit het schuurtje naast de molen kwam Dijkstra, de vader van Kees. Aan Jaarsma vroeg hij: „Bent u een controleur?”

„Wel nee! Ik ben schoorsteenbouwer.”

„Schoorsteenbouwer?” riep Dijkstra verbaasd en een beetje verontwaardigd. „Wat heeft een schoorsteenbouwer met een windmolen te maken?”

„Wel,” antwoordde Jaarsma. „Als een molen in brand raakt, moet u eens kijken wat voor een schoorsteen het opeens geworden is. Er zit dan een ontzettende trek in het vuur dat met kracht naar boven wordt gezogen. Het gaat zelfs nog beter

dan in een fabrieksschoorsteen!”

„Dat is me bekend,” zei Dijkstra. „Maar het binnenwerk van de Woudaap is van hard Amerikaans grenen en dat brandt niet zo gauw.”

„Nou, gelukkig voor u. Dan kan deze molen nog jaren mee,” begreep Jaarsma. „Dat vind ik fijn, want de molen is een sieraad voor de omgeving. Hij is heel wat mooier dan de toren van Jonkersveen.”

„O ja!” stemde Dijkstra mee in. „Die toren... Welverdraaid, waar is die gebleven? Hij is helemaal verdwenen!”

„In elkaar gestort!” riepen Hielke en Sietse lachend.

„Wij waren erbij toen het gebeurde. De dorpsstraat ging helemaal schuil in een grote stofwolk. Nu moeten de inwoners collecteren om geld voor een nieuwe toren te bouwen. Geeft u ook iets, Dijkstra?” vroeg Sietse.

„Ik?” riep Dijkstra verbaasd. „Wat hebben wij met de toren van Jonkersveen te maken? Als het voor onze eigen dorpstoren is, zal ik graag wat geven. Tja,” ging Dijkstra verder, „in Jonkersveen hebben ze hun toren verwaarloosd, maar dat zal met de Woudaap niet gebeuren!”

„Goed zo,” zei Jaarsma. „Nou, jongens, ik wil ook nog even bij mijn vriend Gerben gaan kijken.”

Dat vonden Hielke en Sietse goed en Kees ging ook mee.

Vlug voeren ze naar de boerderij van Jellema en legden aan. „Er zijn honden op het erf,” waarschuwde Hielke. „Wij zullen wel vooroplopen!”

Ze liepen door het openstaande hek en werden begroet door Kara, de hond van Chantel, Gerbens vrouw. Hielke speelde even met de hond, waarna ze hun weg vervolgden langs de wagenloods naar de grote schuur.

In de deuropening stond Gerben, met naast hem drie grote herdershonden die argwanend naar Jaarsma keken.

„Hallo, Gerben!” riep Sietse. „Hier is een oude bekende van je!”

„Ik ken hem niet,” bromde Gerben.

„Het is Jaarsma, de schoorsteenbouwer!” riep Hielke.

„Schoorsteenbouwer?” vroeg Gerben verbaasd. „Waarom heeft hij zich vermomd als een deftige heer? Ik dacht dat hij een vertegenwoordiger was in juwelen en sieraden.”

„Ha, Gerben,” riep Jaarsma. „Je bent nog niet veranderd! Hoe gaat het met je?”

De vrienden schudden elkaar de hand en Gerben merkte op dat Jaarsma er zo goed verzorgd uitzag.

„Dat is een heel verschil met mij,” vond Gerben. „Met mijn grote laarzen en een overall kan ik niet aan jou tippen! Je lijkt wel een miljonair!”

„Dat ben ik ook,” knikte Jaarsma lachend. „Ik heb een kapitaalje op de bank staan. Maar jij bent ook een kapitalist, Gerben! Je hebt een grote boerderij met veel land en een meubelzaak. Ik schat jou ook op een paar miljoen!”

„Ik mag niet mopperen,” zei Gerben. „Hoewel geld niet altijd gelukkig maakt. Geld dat stom is, maakt recht wat krom is. En je ziet het, ik ben nog vrij recht! En, grote vriend, ben jij al getrouwd?”

„Nog niet, Gerben. Ik ben nog steeds op zoek naar een goede vrouw.”

„Dan moet je hier komen wonen,” zei Gerben. „Ons dorp is een geluksdorp en je bent van harte welkom.”

„Als ik je zo hoor praten,” lachte Jaarsma, „krijg ik hoe langer hoe meer zin om hier te gaan wonen. Ik heb zo zoetjes aan genoeg van de wereld gezien. Het wordt overal steeds drukker en gejaagder. Dat is niets voor mij. Als ik hoog aan een schoorsteen zit te metselen, voel ik me vrij en blij. Dan heb ik geen last van de drukte op de grond!”

Hier werd hij onderbroken door Kees, die luid roepend de schuur kwam binnenhollen. „Help, Gerben! Hij pakt me!” riep de grote held. Kees, die altijd overal rondneusde, was achter de boerderij gaan kijken en zag bij de sloot twee grote zwanen met vier jongen. Dat vond Kees prachtig, maar de

zwanen blijkbaar niet, want de ene kwam uit de sloot en liep met uitgespreide vleugels luid snaterend op Kees af. Even bleef Kees verbaasd staan kijken, maar toen werd hij toch bang en ging ervandoor, achtervolgd door de kwade zwaan. Voor de deur van de schuur bleef de zwaan staan en Kees voelde zich veilig.

Gerben ging naar buiten en zei kalm: „Ho, kameraad zwaan! Stel je niet aan en blijf rustig. Niemand zal je wat doen, ga maar gauw terug naar je vrouw en kindertjes.”

De kalme stem van Gerben bracht de zwaan tot rust. Even later waggelde hij nog luid snaterend terug.

„Zo, jongens,” zei Gerben. „Blijven jullie voorlopig uit de buurt van de zwanen? Ze zijn gesteld op rust, net zoals de schoorsteenbouwers, hoewel die niet zo wit en schoon zijn.”

„Ik ben wel schoon,” protesteerde Jaarsma, „ondanks het feit dat we een uur geleden de toren van Jonkersveen hebben afgebroken!”

Gerben keek meteen naar de overkant van het meer en riep verbaasd: „Hoe kan dat nou? Waar was dat voor nodig? Vanmorgen heb ik de toren nog gezien en nu je erover begint, hij is verdwenen!”

„In elkaar gestort,” vertelde Sietse. „Alles was verrot!”

„Dat vind ik een ramp,” zei Gerben. „Het was zo’n mooi

gezicht, de toren boven het groene veld. Kan dat met onze toren ook gebeuren?”

„Ik wil hem wel inspecteren,” bood Jaarsma aan. „En als ik hier kom wonen, wil ik ook gratis helpen aan het nodige onderhoud. Want als ik niets te doen heb, vervel ik me!”

„En ik wil je wel voor het onderzoek betalen,” bood Gerben aan.

„Ben je mal!” riep Jaarsma. „We zijn toch goede kameraden en de ene dienst is de andere waard. Help jij mij maar bij het vinden van een goed huis, dan kom ik hier wonen en kan ik jou af en toe helpen op de boerderij.”

Gerbens vrouw, Chantel, kwam de schuur in. Ze droeg een mandje en vroeg: „Gerben, kun je hier wat eieren in doen?” „Natuurlijk,” knikte Gerben. „Jij krijgt kersverse eieren! Weet je het nog? Die kreeg je al van me toen we elkaar nog maar nauwelijks kenden. En dit is meneer Jaarsma. Op onze bruiloft gaf hij ons een lekkere koek.”

Chantel gaf Jaarsma een hand en zei lachend: „Dan bent u dus de man die samen met Gerben juwelen heeft gestolen?” Een klein meisje kwam binnen. Het was Anna-Renate, het dochtertje van Chantel en Gerben. De honden liepen meteen naar haar toe en lieten zich gewillig aaien.

„Kijk,” zei Gerben, „dat is nu mijn hele bezit! Een vrouw, een

dochter en drie honden!”

„Vier honden,” verbeterde Sietse. „Want Kara van Chantel hoort er ook bij!”

„Dat is waar, ik ben nog rijker dan ik dacht,” lachte Gerben en hij ging eieren halen.

„Bevalt het wonen u hier goed?” vroeg Jaarsma aan Chantel.

„O ja! Heel goed! Ik heb mijn hart voorgoed verloren aan dit dorp. Ik blijf hier zolang ik leef,” zei Chantel vol overtuiging.

„Dan ga ik ook proberen hier een woning te krijgen,” besloot Jaarsma.

Gerben kwam terug met de eieren.

„Blijft u bij ons eten?” vroeg Chantel aan Jaarsma.

„Dat is heel vriendelijk van u aangeboden,” zei Jaarsma.

„Maar in het hotel word ik om twaalf uur verwacht.”

„Je moet hem niet aan tafel uitnodigen,” waarschuwde Gerben. „Hij eet als een wolf, waardoor er voor ons niets overblijft.”

„Denk je zo over mij?” vroeg Jaarsma. „Nou, vriend, ik zit liever niet bij jou aan tafel, want jij smakt en boert als een varken!”

„Dat is nou je vriend!” riep Gerben. „Hij wil hier ook komen wonen. Nou, dan zal hij me ook moeten helpen met het mest slechten en sloten baggeren.”

„O ja, met alle plezier,” zei Jaarsma. „Maar eerst ga ik de toren inspecteren.”

„Is onze toren soms niet in orde?” vroeg Chantel verbaasd, meteen gevolgd door een verbaasde uitroep: „Ik zie de toren van Jonkersveen niet meer!”

„Dat klopt,” zei Gerben. „Die is in elkaar gestort en dat moeten wij bij de onze voorkomen.”

„Wel, meneer Jaarsma,” zei Chantel. „Ik hoop dat u onze toren goed inspecteert. Het zou zonde zijn als die ook zou instorten.”

„Ik zal mijn best doen,” beloofde Jaarsma. „Tot ziens!”

Hij stapte samen met de jongens weer in de Kameleon en nagewuifd door Chantel en Gerben voeren ze naar huis.

Bij de Woudaap ging Kees aan wal en de Kameleon voer verder naar het dorp. De torenklok sloeg juist twaalf uur toen Jaarsma bij het Raadhuisplein aan wal stapte. Daarna voeren onze schippers gauw naar huis. De Kameleon werd in het boothuis opgeborgen en het tweetal holde naar de woonkamer, waar Klinkhamer al aan tafel zat. Uit de keuken kwam moeder met aardappelen, groente en vlees.

„We zijn precies op tijd!” riep Hielke. „Op de torenklok van Jonkersveen konden we niet kijken, want die is weg!”

Klinkhamer keek meteen door het raam en ontdekte dat de

toren inderdaad was verdwenen. „Hebben ze hem afgebroken?” vroeg hij.

„Nee, hij is in elkaar gestort!” zei Sietse. „Meneer Jaarsma zag hem vallen en toen zijn we er gauw heen gevaren.”

„Meneer Jaarsma? Is dat niet een schoorsteenbouwer?” vroeg Klinkhamer.

„Ja,” vertelde Hielke. „Hij is met ons uit varen geweest en hij heeft ons bij het Paviljoen getrakteerd. En hij heeft Gerben beloofd dat hij onze toren zal onderzoeken voordat die ook omvalt.”

„Dan komt het wel goed,” dacht Klinkhamer. „Als de toren op zijn tijd wordt nagekeken, kan hij nog vele jaren mee.”

„Onderhoud is alles,” knikte Sietse en hij schepte zijn bord extra vol. Want met eten kun je jezelf onderhouden, nietwaar?

HOOFDSTUK II

Een cheque voor de toren

's Middags kwam Louw Vrolijk de smederij binnen. Hij was een trouwe vriend van Hielke en Sietse. Zijn vader werkte in het meubelmagazijn. „Hai, lui! Krijgen jullie een boom naast de smederij?” vroeg hij.

„Wie zegt dat?” reageerde Sietse en hij ging meteen buiten kijken.

Daar waren twee mannen van de gemeente bezig een gat te graven om er een boompje in te planten.

„Vader!” riep Sietse. „Komt u gauw even kijken? De mannen van de gemeente gaan een boom voor de ingang van ons erf planten!”

„Zijn ze nu helemaal getikt?” riep Klinkhamer. „Dat ga ik verbieden!”

Gevolgd door de jongens, stapte Klinkhamer op de werklui af en hij bulderde: „Willen jullie weleens gauw stoppen met dat gegraaf? Ik wil daar geen boom hebben. Die belet de toegang tot mijn erf!”

„De opzichter heeft deze plek aangewezen,” was het

antwoord.

„Dat heeft de opzichter niet te beslissen,” vond Klinkhamer. Op dat moment moest hij een stap opzij doen, want de dokter, die naast de smederij woonde, reed met zijn auto het erf op. Het linkerachterwiel kwam bijna in de kuil terecht. De dokter stopte en vroeg verwonderd wat die kuil te betekenen had.

„Er wordt een boom geplant,” zei Klinkhamer. „Maar ik neem het niet! De toegang tot mijn erf wordt helemaal geblokkeerd.” Toen pakte hij de schop van een van de mannen en hij schepte de kuil weer dicht.

„Waarom worden hier bomen geplant?” vroeg de dokter. „Ons dorp moet worden verfraaid, zegt de opzichter. En het is goed voor de gezondheid, want bomen geven zuurstof,” was het antwoord.

„Dat geeft het grasland ook,” merkte de dokter op. „En gras hebben we hier in overvloed. Wij hebben geen bomen nodig voor zuurstof!”

Gerben kwam ook langs in zijn auto. Hij stopte bij de mannen en vroeg: „Hebben jullie iemand begraven? Heeft de dokter iemand doen inslapen?”

„Nee, Gerben,” zei de dokter lachend. „De nieuwe opzichter wil hier een boom planten. Maar die belemmert de toegang

tot mijn tuin.”

„Aha, de opzichter wil het dorp verfraaien?” begreep Gerben.

„Juist,” zei de werkmán. „Langs de polderdijk laat hij ook bomen planten.”

„Dat kan niet!” riep Gerben. „De boomwortels vernielen de dijk, waardoor het water de polder in kan stromen!”

„Nou, met die opzichter kunnen we nog meer grappen beleven,” vond Klinkhamer. „Wie weet, wat voor gekkigheid hij nog meer uitbroedt?”

„Hij wil het Raadhuisplein helemaal vol planten met struiken en heesters,” vertelden de mannen.

„Juist,” zei de dokter. „Toen ik daarnet over het plein reed, was daar ook iemand een kuil aan het graven.”

„Dat wordt helemaal te gek!” riep Gerben. „Dan raakt ons dorp het plein van samenkomsten en feesten helemaal kwijt. We moeten de burgemeester waarschuwen!”

„De burgemeester is met vakantie,” wist Klinkhamer.

„Dan nemen we de plaatsvervangend burgemeester,” hield Gerben vol.

„Dat is meneer Joustra, de schoonvader van de oprichter,” vertelde een van de bomenplanters.

„Ja, ja,” bromde Klinkhamer. „Joustra denkt zeker dat de

burgemeester blij zal zijn met al die bomen? Maar zover moeten we het niet laten komen.”

„Om de drommel niet!” riep Gerben. „We moeten ogenblikkelijk onze inofficiële burgemeester waarschuwen! Kijk, daar komt hij!”

Veldwachter Zwart naderde op zijn fiets en stapte bij het groepje af. „Dokter,” vroeg Zwart, „heeft u last van die mannen? Belemmeren ze u bij uw werk?”

„Alleen die twee heren van de gemeentedienst liggen een beetje dwars,” zei de dokter, waarna Zwart het hele verhaal van het bomen planten te horen kreeg.

„Ook op het plein?” riep Zwart verontwaardigd. „Dat doet de deur dicht. Ik ga alles verbieden!” Hij fietste meteen naar het dorp en gaf de plantsoenwerker opdracht de kuil weer dicht te maken.

„Dat wordt storm,” voorspelde Klinkhamer. Nauwelijks had hij dat gezegd of de auto van de opzichter stopte voor de smederij.

„U komt als geroepen!” riep Gerben. „Er mogen hier geen bomen worden geplant.”

„Wie zegt dat?” vroeg de opzichter ontstemd.

„De onderburgemeester,” riep Gerben lachend.

„Mijn schoonvader?” vroeg de opzichter verbaasd.

„Wel nee,” spotte Gerben, „die heeft niets te beslissen! Hij mag alleen de gangbare zaken uitvoeren en toezicht houden. Maar veldwachter Zwart heeft het planten van die bomen verboden. En wat Zwart zegt, is wet!”

Allen stonden naar de opzichter te kijken, die rood werd van kwaadheid. Vlug stapte hij in zijn auto en hij reed snel terug naar het dorp, waar hij in het gemeentehuis zijn beklag deed bij zijn schoonvader.

Joustra keek bedenkelijk en dacht erover Zwart op het matje te roepen, maar omdat hij wel wist dat het in zo’n geval verstandiger was de terugkeer van de burgemeester af te wachten, zei hij: „We stellen het plan een week uit. Dan overleggen we met de burgemeester en zien we wel waar we bomen kunnen planten.”

Bij de smederij pakten de werklui hun gereedschap op en gingen terug naar het dorp.

„De voorstelling is afgelopen,” zei Gerben en hij vertrok naar huis.

Klinkhamer ging weer aan het werk en Sietse riep: „Kom, jongens, we gaan naar het plein om te kijken of daar nog wordt gegraven.” Ze voeren met de Kameleon naar het plein en toen ze aanlegden, kwam de opzichter uit het gemeentehuis. Hij stond naar de plaats te kijken waar op last

van veldwachter Zwart een kuil was dichtgegooid. Een straatmaker ging er stenen leggen.

Onze nieuwsgierige bengels gingen erbij staan kijken en hoorden de straatmaker aan de opzichter vragen wat er nu moest gebeuren met al de jonge boompjes die bij de werkplaats lagen opgeslagen.

„Dat weet ik nog niet,” antwoordde de opzichter nors.

„Ik weet het wel,” riep Sietse. „Plant ze langs het Kerkpad, zodat er een leuk laantje komt!”

„Goed bedacht,” prees de straatmaker.

„We zullen het bekijken,” zei de opzichter en het leek wel alsof hij opgeruimder keek.

Meneer Jaarsma kwam uit het hotel naar de jongens toe.

„Zeg, vrienden,” zei hij. „Ik heb beloofd de kerktoren te zullen inspecteren en dat wil ik wel meteen doen. Maar hoe kom ik in de toren? Is de deur los?”

„Daarvoor moeten we naar de koster,” wist Sietse. „Hij woont hier vlak bij.”

Ze liepen naar de overkant van het plein en belden aan bij het huis van de koster.

Boersma was zijn naam en hij deed zelf open.

„Goedemiddag, Boersma,” zei Sietse. „Dit is meneer Jaarsma. Hij komt de toren inspecteren.”

„De toren inspecteren?” vroeg Boersma verbaasd.

„Om te voorkomen dat hij omvalt of instort,” zei Jaarsma.

„De toren van Jonkersveen is vanochtend ingestort en dat moeten we bij deze toren voorkomen!”

„Drommels,” zei Boersma. „Stel je voordat onze toren omvalt, dat mag niet gebeuren. Ik ga met u mee!”

Bij de toren bekeek Jaarsma de buitenmuren en hij vond dat het voegwerk nodig moest worden vernieuwd.

Boersma maakte de deur open, waarna ze allemaal naar binnen gingen.

Sietse klom de trap op en riep: „Er zitten rotte plekken in het dak!”

Iedereen kwam kijken en ontdekte rotte plekken in de balken waarop de torenspits rustte.

„Dat kan zo niet blijven,” vond Jaarsma. „Het moet nodig worden vernieuwd.”

„Juist,” stemde Boersma ermee in. „Ik heb herhaaldelijk gewaarschuwd, maar het kerkbestuur heeft geen geld. Kunt u niet voor het benodigde geld zorgen?”

„Ik zou wel wat geld kunnen geven,” zei Jaarsma peinzend.

„En ik ben te allen tijde bereid om te helpen metselen. Het zou het beste zijn als er, net als bij de Woudaap, een nieuwe buitenmuur rond de toren wordt gemetseld.”

„Maar dat is duur,” merkte Boersma op.

„Zullen wij beginnen met het inzamelen van geld?” vroeg Hielke.

„Moeten we het niet eerst aan de dominee vragen?” opperde Louw.

„De dominee is af en toe al bezig geweest om voor de restauratie te zorgen,” wist Boersma. „Maar dat gaat moeizaam. De mensen vinden het prachtig een toren midden in het dorp te hebben, maar zodra ze er aan moeten betalen, zijn ze niet thuis.”

Ze verlieten de toren en gingen hem nog eens van buiten bekijken.

Daar zagen ze dat een chique vrouw foto's van de toren stond te nemen.

„Wacht even!” riep Jaarsma en hij ging netjes in de houding voor de toren staan. „Knipt u maar!” zei hij lachend.

De mevrouw nam een foto en daarna nog een. Jaarsma zette zijn hoed schuin op één oor en de mevrouw nam weer een foto.

Vervolgens zette Jaarsma de hoed achterover en weer werd een foto genomen. Toen viel de hoed op de grond en kwam Jaarsma blootshoofds op de foto te staan.

„Dat is eigenlijk zoals het hoort!” riep de mevrouw lachend en

vlug nam ze nog een paar foto's.

„Krijg ik er ook een van?” vroeg Jaarsma.

„Als u dat graag wilt,” zei de mevrouw plagend. „Maar het moet nog blijken of u erop staat. Ik heb in hoofdzaak de toren gefotografeerd!”

„Wel verdraaid!” riep Jaarsma. „Dus ik heb voor niets mijn best gedaan om er zo mooi mogelijk op te komen?”

„Als u wilt, kan ik uw foto wel naar u opsturen. Hoe heet u en wat is uw adres?” vroeg de dame onverstoorbaar.

„Zeer geachte mevrouw!” zei Jaarsma en hij maakte een zwierige buiging. „Mijn naam is Piet Jaarsma en voorlopig ben ik ingekwartierd in hotel de Gouden Leeuw.”

„Zet u maar op het adres 'de schoorsteenbouwer'!” riep Sietse.

„Wat?” vroeg de koster verbaasd. „Schoorsteenbouwer? Ik dacht dat u opzichter was van monumentenzorg.

Schoorsteenbouwer. Een toren is toch geen schoorsteen?”

„Het gaat er maar om dat de toren wordt gerestaureerd,” zei Jaarsma. „En dat karwei kan ik best doen. Het kost wel even tijd, maar ik doe het vakkundig en voor niet te veel geld. Over kosten gesproken. Kunt u ook een bijdrage geven, mevrouw? Dan wordt uw naam ook vermeld in een gedenksteen. Wat is uw naam?”

„Dat noem ik handig!” riep de mevrouw lachend. „U wilt op een slimme manier mijn naam te weten komen? Wel, meneer Jaarsma, mijn naam is Boukje Goeres. Ik woon net als u in een hotel. Ik heb veel gereisd en daardoor heb ik geen eigen huis. Maar het reizen begint me te vervelen, ik doe het al acht jaar en ik heb inmiddels zo’n beetje de hele wereld gezien.”

„Juist,” knikte Jaarsma. „Uiteindelijk is zo’n rustig dorpje als dit leuker om in te wonen dan al die drukke, grote steden. Ik denk dat ik me hier voorgoed ga vestigen.”

„Dat is een goed plan,” vond mevrouw Goeres. „Ik denk erover... Daar gaat mijn auto! Help! Politie!”

Hielke sprintte naar het gemeentehuis en liep bij de ingang tegen Zwart op. „Meneer Zwart!” riep hij, terwijl hij de auto nawees. „Daar gaat een dief er met een auto vandoor!”

Zwart kon niets anders doen dan de wagen nakijken.

Iedereen zag de auto bij het meer linksaf slaan en langs de polderdijk verdwijnen.

De mevrouw gaf het nummer van haar auto aan Zwart, waarna die meteen de politie in Jonkers veen ging bellen.

„Kom, jongens!” riep Sietse. „We gaan kijken!”

Ze holden naar de Kameleon en voeren snel naar de brug, tot ongenoegen van de brugwachter, die de snelheid van de boot

veel te hoog vond.

Op het meer tuurde Louw langs de dijk en hij riep: „Ik denk dat de auto de polder is ingereden.”

„Dat kan kloppen,” knikte Sietse. „Anders hadden we de dief bij het Paviljoen moeten zien rijden!”

Er was op de dijk inderdaad geen auto te zien, dus lag het voor de hand dat de dief de polder was ingereden.

Sietse liet de Kameleon op zijn snelst naar de stenen brug varen, waarna ze door de poldervaart verder voeren.

De auto was inmiddels verdwenen.

Op hetzelfde moment kwam, bij de boerderij van Brandsma, Jan de knecht, met de trekker en aanhangwagen de dijk oprijden.

De jongens riepen: „Jan, wil je de wagen dwars op de weg zetten? We moeten een man met een auto tegenhouden!”

„Is het die wegpiraat die hier met een gang van honderd kilometer voorbijvloog?” vroeg Jan.

„Ja!” riep Hielke. „Hij is degene die de auto heeft gestolen!”

„Wat een stommerd,” vond Jan. „Nu zit hij in de val, want hij kan nergens anders de polder uit dan langs deze weg.” En hij stalde de trekker zo op de dijk dat er geen voertuig meer langs kon.

De Kameleon ging verder en de jongens keken vol spanning

langs de weg. In de verte fietste iemand. Even later naderde er een auto, die bij de fietser stopte.

„Dat is hem!” riep Sietse. „Hij kan niet verder. Hij vraagt nu natuurlijk de weg.”

De autobestuurder en de fietser stonden te praten en terwijl de fietser naar de weg wees, greep de dief zijn fiets en reed er snel mee weg.

„Terug!” riep Hielke. „De dief komt hierheen! We moeten Jan waarschuwen.”

De Kameleon keerde snel en voer zo vlug mogelijk terug naar de versperring waar Jan en boer Brandsma stonden te kijken naar de naderende fietser.

De dief begon langzamer te rijden. Hij had de trekker en de wagen op de weg zien staan en was kennelijk aan het nadenken hoe hij erlangs kon rijden. De Kameleon voer nu naast hem en de dief vroeg: „Kan ik meevaren? Mijn fiets heeft een lekke band.”

„Ga maar lopen,” riep Sietse. „Vraag bij de boer of je daar je band mag repareren.”

De man, die naar schatting dertig jaar oud was, reed aarzelend verder.

Sietse stuurde de Kameleon naar de wal en gewapend met de peddel sprong hij in de berm. Toen riep hij luid: „Wodan!

Wodan!”

De dief wilde de fiets snel omkeren, maar op dat moment stak Sietse de steel van de peddel tussen de spaken van het achterwiel. De man verloor het evenwicht en viel.

Daar kwam de grote herdershond van Brandsma aanstormen, gevolgd door Jan, die riep: „Pak hem, Wodan! Houd hem vast!”

De hond sprong boven op de overeind krabbelende man, die daartegen geen verweer had. Het woeste geblaf van Wodan maakte hem zo bang dat de dief zich zonder tegenstribbelen door Jan in zijn kraag liet grijpen.

„Zo, mannetje,” riep Jan. „Kom jij hier om te stelen? Dan ben je aan het verkeerde adres! Wij laten ons niet beroven. De veldwachter zal je wel duidelijk maken wat wij hier met dieven doen.”

Zwart naderde snel op zijn fiets. Hij had door de veldkijker de dief al ontdekt en kwam hem nu arresteren.

„Alstublieft, meneer Zwart,” zei Jan. „Een autodief die solliciteert naar een plaatsje in de cel!”

Zwart bromde iets onverstaanbaars en deed de arrestant de handboeien om. „Zo, mannetje, kom maar mee,” gelastte hij. Op dat moment kwam Kees aanhollen. „Wacht even!” riep hij. „Ik wil mijn fiets terug hebben!”

De man van wie de fiets werd gestolen toen hij de dief de weg

wees, bleek onze vriend Kees te zijn.

„Hier is die schroothoop van je, Kees!” riep Hielke en hij raapte de fiets op uit de berm.

Kees zag dat de fiets nog heel was en zei: „Dat valt mee! Maar ik zal nooit meer in mijn eentje door de polder fietsen!”

„Overdrijf niet zo,” meende Sietse. „Als je gewoon was doorgereden, was er niets gebeurd.”

„Zeg, Jan?” vroeg Zwart. „Kun jij de auto die daarginds staat, naar het dorp terugrijden?”

„Dat zal wel gaan,” knikte Jan. „Zal ik u en de arrestant ook meenemen?”

„Nee. De arrestant wordt zo dadelijk door de politieboot gehaald,” antwoordde Zwart, waarna hij de man naar de kant van het meer duwde.

Jan stapte op de fiets van Kees en reed naar de auto. Kees ging mee op de bagagedrager.

Nauwelijks zat Jan in de auto of Kees fietste heel hard terug. Hij stalde zijn fiets bij de boerderij van Brandsma en wachtte tot Jan met de auto verscheen.

Eerst moest Jan de trekker met de wagen van de weg rijden, voordat hij met de auto verder kon gaan. Kees vroeg of hij mocht meerijden. Jan vond het best en samen reden ze deftig in de auto naar de dijk bij het meer.

Daar lag inmiddels ook de Kameleon, terwijl Zwart met zijn arrestant stond te kijken hoe de politieboot naderde en aanlegde.

Jan kwam voorbij en toeterde even. Met een kalm gangetje reed hij verder naar het dorp.

De arrestant werd door de politie naar de stad meegenomen, terwijl de Kameleon snel naar het Raadhuisplein terugvoer.

Daar waren Jan en Kees al aangekomen en inspecteerde mevrouw Goeres of alles in de auto nog aanwezig was. De koster en Jaarsma feliciteerden haar toen bleek dat er niets werd vermist. Onze vrienden in de Kameleon kwamen ook kijken, even later gevolgd door Zwart.

„En mevrouw? Is uw auto nog heel?” vroeg hij.

„Gelukkig wel! Ik ben heel blij dat ik de wagen weer terug heb. Daarvoor wil ik meneer Jaarsma belonen met een bijdrage voor de restauratie van de toren.”

„Dat kan ik niet aannemen,” twijfelde Jaarsma. „Er moet nog over het verbouwen worden beslist.”

„Geef het dan aan de dominee,” stelde de koster voor. „Die heeft altijd geld nodig.”

„Ik zal een cheque uitschrijven,” zei de mevrouw en ze nam een boekje uit haar schoudertas. „Aan wie moet ik hem adresseren?” vroeg ze.

„Wacht!” riep de kosten. „Ik ga de dominee halen. Hij kan precies vertellen op welk nummer het geld moet worden gestort.” Boersma haastte zich naar de woning van de dominee.

„Mevrouw Goeres,” zei Jaarsma, „ik vind het wel gevaarlijk dat u uw chequeboekje in een schoudertas draagt. Iemand kan zo uw tas grijpen en dan uw rekening leegplunderen!”

„Ik weet dat het gevaarlijk is, meneer Jaarsma. Maar kijk, er zitten slechts twee cheques in dit boekje. Dus kan een eventuele dief nooit veel van mijn rekening afhalen.”

„Dat is verstandig,” stemde Jaarsma daarmee in. „Persoonlijk doe ik al mijn betalingen alleen via de bank. Dan loop ik het minste risico.”

„Dat zal ik ook doen, zodra ik een vaste woonplaats heb,” zei mevrouw Goeres.

„Komt u hier wonen,” riep Sietse. „Het is hier leuk wonen, hoor.”

„Maar dan moet ik de zekerheid hebben dat de toren blijft staan,” lachte de mevrouw en ze schreef een fors bedrag op de cheque, die ze aan Jaarsma toonde en vroeg: „Is het zo goed?”

Jaarsma duwde zijn hoed achterover en riep verbaasd: „Maar, mevrouw, dat is een uitstekend begin voor de restauratie! Dit

is een bedrag om te zoenen!” Daarna nam hij mevrouw Goeres in zijn armen en kuste haar op beide wangen. Zijn hoed viel weer op de grond.

Sietse raapte hem op en vroeg: „Wie zoen je nu? Het geld of die mevrouw?”

„Allebei!” riep Jaarsma en hij liet haar pas los toen de dominee kwam.

„Gaan jullie soms trouwen?” vroeg de dominee. „Jullie kijken zo gelukkig!”

„Ik heb er geen bezwaar tegen!” riep Jaarsma.

Mevrouw Goeres gaf de cheque aan de dominee. „Dat is voor de restauratie van de toren,” zei ze.

„Maar,” twijfelde de dominee, terwijl hij naar het bedrag keek dat op de cheque stond, „dat is geweldig! Weet u wel zeker dat u zoveel kunt missen?”

„O ja, neemt u het maar rustig aan, dominee. Ik ben blij dat deze toren behouden blijft. Hij past prachtig in het landschap en bij het dorp en dat mag niet verloren gaan.”

De dominee las de naam van de gulle geefster op de cheque en vroeg: „Komt u uit deze streek? Bent u hier geboren? Boukje Goeres is een Friese naam.”

„Ik ben in Canada geboren, dominee. Mijn ouders zijn daarheen geëmigreerd. Helaas zijn mijn vader en moeder

overleden maar gelukkig heb ik de farm goed kunnen verkopen. Van dat geld kan ik ruimschoots leven en daarom kan ik wel een paar centen missen.”

„Maar u heeft geen persoonlijke binding met dit dorp? En toch doet u moeite om deze toren te behouden? Of heeft u daar een speciale reden voor?”

„Wel, ik vind dit een leuk dorp en zou hier wel willen wonen, begrijpt u?”

„Mevrouw Goeres, als ik u behulpzaam kan zijn bij het vinden van een geschikte woning, wil ik dat met alle plezier doen! De ene dienst is de andere waard, nietwaar? Ik hoop tot spoedig ziens, mevrouw Boukje!” De dominee gaf haar een hand en bedankte haar nogmaals voor de royale gift.

Jaarsma hield het portier van de auto open en zei: „Tot ziens, Boukje!”

„Tot ziens, Piet! Ik moet je de foto's nog brengen, nietwaar?” Ze stapte in de auto en reed weg, met op de achterbank Jan en Kees die nog naar huis moesten worden gebracht. In het achteruitkijkspiegeltje zag mevrouw Goeres hoe Jaarsma met de jongens een rondedans maakte...

„U bent helemaal hoteldebotel!” zei Sietse tegen Jaarsma. „Is dat vanwege het geld of vanwege Boukje?”

Het enige dat Jaarsma deed, was geheimzinnig lachen. Even

later vervolgde hij met: „Nou, ik ga aan de schoorsteen van Gerben werken!”

Jaarsma verdween in het hotel en kwam een kwartier later weer naar buiten, gekleed in een overall en op zijn hoofd stond een pet met een extra grote klep. In een jutezak droeg hij enige hamers en beitels. De jongens, die op het plein zaten te wachten, liepen met hem mee naar het meubelmagazijn.

„Blijven jullie op een afstand?” waarschuwde Jaarsma. „De stenen die naar beneden vallen, zijn hard en zwaar!” Hij klom langs de klimijzers tot op de rand van de schoorsteen. Daar ging hij rustig zitten en begon met een moker en beitel de stenen los te bikken. Weldra vielen er een paar naar beneden, die spoedig werden gevolgd door meerdere. Door de invloed van het weer, was het metselwerk niet meer zo solide. De stenen lieten gemakkelijk los en de eerste meter van de schoorsteen lag al snel op de grond.

„Als u zo doorgaat,” riep Sietse, „is voor de avond de hele schoorsteen al verdwenen!”

„Je vergeet dat de stenen moeten worden opgeruimd,” zei Jaarsma. „Weten jullie waar ik met deze stenen heen moet?” Daar kwam toevallig Kees aanfietsen. „Wat gaan jullie met die stenen doen?” vroeg hij.

„Die mag jij hebben,” zei Jaarsma. „Maar je kunt er geen straat van maken, want de stenen zijn enigszins rond.”

„Ze kunnen best voor de polderdijk worden gebruikt,” wist Kees. „De wal gaat hier en daar afbrokkelen. Vader zegt dat er stenen tegenaan moeten worden gegooid, anders gaat de dijk stuk.”

„Nou, dan weet ik wat,” riep Sietse. „We halen de praam van Jellema en brengen daarmee de stenen naar de dijk.”

„Het polderbestuur zal wel lachen,” zei Jaarsma. „Zo krijgen ze op een goedkope manier de dijk verzwwaard.”

„Maar we laten ze er wel voor betalen!” riep Hielke. „En dat geld geven we aan de dominee voor de toren.”

Dat vonden ze allemaal een prachtig plan en vol goede moed gingen ze de stenen op een magazijnwagentje laden en reden die naar de kant van de vaart.

Jaarsma brak nog een gedeelte van de schoorsteen af. Toen lagen er zoveel stenen op de grond dat het ongeveer een praam vol was. De torenklok sloeg vijf uur en Jaarsma stopte met werken. Hij sloeg het stof van zijn overalls en zei: „We moeten nog wat werk voor morgen bewaren. Want ik blijf hier voorlopig.”

De jongens brachten alle stenen naar de walkant.

„Morgen halen we ze weg met de praam,” zei Sietse. „Als

Gerben het tenminste goedvindt.”

De auto van Gerben stopte juist bij het meubelmagazijn en hij keek goedkeurend naar de afgebroken schoorsteen. „Gaaf het naar wens, Piet?” vroeg hij.

Jaarsma antwoordde opgewekt: „Het gaat boven verwachting! Ik heb reuze veel hulp van de jongens.”

„En hij is gefotografeerd door mevrouw Goeres!” riep Sietse.

„En nu is hij verkocht!”

„Verkocht?” vroeg Gerben verbaasd.

„Laat hem maar kletsen, Gerben,” zei Jaarsma. „Die jongens kunnen prachtig fantaseren.”

„Trouwens, kunnen wij voor onze hulp niet worden betaald?” vroeg Hielke aan Gerben. „Het geld geven we aan de dominee voor het restaureren van de toren.”

„Hé, Piet, heb je al bij de toren gekeken?” vroeg Gerben.

„Ja zeker! Rondom moet een beschermmuur worden gemetseld en de kap moet worden vernieuwd. Dat gaat veel geld kosten. Toevallig was hier ene Boukje Goeres en zij bleek bereid een flink bedrag voor de restauratie te geven. De dominee kreeg een cheque van haar, voor een bedrag dat ons al een heel eind op weg helpt.”

„Drommels, Piet, zo’n rijke vrouw moest jij hebben!” lachte Gerben.

„Hij heeft haar al gezoend ook,” vertelde Sietse. „En hij krijgt een foto van haar!”

„Ho, ho,” riep Jaarsma. „Geen foto van haar, maar van mezelf! Ik heb voor haar geposeerd. Zeg, Gerben?” vroeg hij toen. „Er is toch geen haast bij het afbreken, nietwaar? Ik blijf hier enige tijd logeren en ik wil dus kalm aan doen.”

„Je regelt het zelf maar, Piet,” zei Gerben. „En je mag ook bij mij komen logeren.”

„Ik blijf voorlopig in het hotel,” antwoordde Jaarsma. „Ik heb er een mooie kamer met bad.”

„Dat bad heeft mijn vader nog geplaatst,” zei Sietse.

„Nou, dat is interessant om te weten, hoor,” merkte Gerben op. „En wat mij betreft, kunnen die stenen langs de polderdijk worden gestort.”

„Dat waren we al van plan,” riep Kees. „Maar mogen we de praam gebruiken?”

Gerben vond het best en nam een steen in de hand.

Goedkeurend zei hij dat de stenen heel geschikt waren voor het breken van de golfslag tegen de dijk.

„Dus, jongens, dan hebben jullie weer een mooi karweitje,” vond Jaarsma. „Dan ga ik me nu verkleden voor het diner.”

Daarop ging iedereen naar huis.

Hielke en Sietse vertelden thuis hoe de toren kon worden

gerestaureerd.

Klinkhamer luisterde verwonderd naar het verhaal over de mevrouw die een groot bedrag had geschonken. „Als dat maar zuivere koffie is,” zei hij. „Anders is het een teleurstelling wanneer dat geld niet wordt uitbetaald!”

„Die mevrouw is eerlijk,” zei Sietse vol overtuiging.

„Als jij het zegt, zal het wel zo zijn,” lachte Klinkhamer.

„Of niet,” merkte Hielke op. „Zolang het geld niet is ontvangen, is er niets zeker.”

’s Avonds stapte Zwart nog even de smederij binnen.

„En, Zwart?” vroeg Klinkhamer. „Wat denkt u van die vrijgevig mevrouw?”

„Ik had haar een bon willen geven,” zei Zwart. „Haar auto stond onbeheerd met alle deuren los en het contactsleuteltje nog in het slot. Dat is strafbaar, want zo lok je een diefstal uit. Maar ze was zo goedgevig voor onze kerk dat ik haar moeilijk kon bekeuren!”

„Maar zolang het geld niet is ontvangen,” zei Klinkhamer, „is het niet zeker of het met die vrijgevigheid wel klopt.”

„U bent een pessimist,” vond Sietse.

„Ik had niet de indruk dat de mevrouw onbetrouwbaar was,” zei Zwart. „Maar zeker weten doen we het pas als het bedrag is overgemaakt!”

En dat moest worden afgewacht. De volgende dagen werd er met spanning gewacht op een bericht van de bank. De dominee had de cheque naar de stad gestuurd, maar kreeg geen antwoord.

Zat er toch iets fout?

HOOFDSTUK III

Gerben heeft pech, maar krijgt hulp

De dagen daarna ging Jaarsma schijnbaar onverstoorbaar verder met het afbreken van de schoorsteen. De jongens hadden al een praam vol stenen naar de polderdijk gebracht. Op aanwijzing van Dijkstra, die op de meest bedreigde plaatsen latjes in de grond zette, werden de stenen tegen de glooiing geworpen. Daarbij sleet het vel van hun vingers en op aanraden van Dijkstra trokken ze daarop handschoenen aan.

De eerste stenen verdwenen onder water, maar zoetjes aan vormde zich boven de waterlijn een stenen rand, die bij een hoogte van dertig centimeter wel voldoende was. Het bleek dat er veel stenen nodig waren, dus voeren de jongens een aantal keren heen en weer.

Het viel de jongens op dat Jaarsma steeds stond uit te kijken als Sjoerd, de postbode, in aantocht was.

Dat deed Sietse opmerken: „Je foto's komen echt niet per post! Wedden dat Boukje ze zelf komt brengen?”

„Ik hoop dat het waar is,” bromde Jaarsma. „Maar ik begin er langzamerhand wel aan te twijfelen!”

Er was nog iemand die twijfelde. Dat was de dominee, hij liep langs het magazijn, zag Jaarsma en vroeg aan hem: „Wat denkt u, was die Boukje Goeres wel serieus? Ik vind het vreemd dat ik niets van haar hoor. Ik heb de bank gebeld en kreeg als antwoord dat er eerst nog een zaak moest worden geregeld. Wat voor zaak kan dat zijn?”

„Ik kan het u niet vertellen, dominee, maar het is wel een vreemde geschiedenis. Dat er met Boukje iets niet klopt, kan ik me niet voorstellen. Als de bank geen verdere inlichtingen geeft, wordt het wel geheimzinnig. Ik kan moeilijk geloven dat ze een oplichtster is!”

„Nee,” stemde de dominee daarmee in, „die indruk had ik ook niet. Enfin, we zullen het maar afwachten.”

Om het wachten te bekorten, ging Jaarsma weer ijverig aan zijn werk. Hoewel hij rustig wilde werken, bleef hij verwoed aan het hakken. De schoorsteen werd daardoor zienderogen kleiner.

Een paar dagen later stapte de dominee op een avond de smederij binnen. Hij zag Jaarsma bij Klinkhamer staan en zei: „Meneer Jaarsma, ik wilde u even vertellen dat ik bericht heb ontvangen van de bank in de stad. Het geld van de cheque is op mijn rekening gestort en dus kunt u met uw plan beginnen om een muur rond de toren te metselen!”

„Hoera!” riep Jaarsma en Hielke en Sietse riepen dat met hem mee.

Op dat moment kwam ook Gerben binnen. Hij keek verwonderd naar Jaarsma en de jongens. „Wordt hier feest gevierd?” vroeg hij. „Wat is er aan de hand?”

„De toren kan worden vernieuwd, Gerben,” zei de dominee.

„Er is geld voor gestort!”

„Nou, nou,” feliciteerde Gerben hem, waarop hij aan Jaarsma vroeg: „Maar je maakt toch wel eerst het werk bij het magazijn af, hè?”

„Ja, dat is nagenoeg klaar,” knikte Jaarsma. „Nog een halve praam vol stenen en de hele pijp ligt langs de polderdijk.”

„Maar de ommanteling van de ketel moet nog worden weggebroken. Of doe jij dat niet?” vroeg Gerben.

„Ik niet!” riep Jaarsma lachend. „Dat werk is mij te stoffig! De gangen langs de ketel zitten vol vliegas en die stuift als woestijnzand.”

„Maar de ketel moet weg,” zei Gerben. „En ook de stoommachine. Dan krijgen we er twee lokalen bij en die ruimte hebben we hard nodig.”

„Dat vind ik leuk om te horen,” zei Jaarsma. „Het gaat dus goed met de zaken? Maar voor dat sloopwerk moet je een oud-ijzerkoopman inschakelen.”

„Vader weet wel een goed adres,” riep Sietse. „Bap de Vries koopt al het oude ijzer, nietwaar, vader?”

„Jawel,” zei Klinkhamer. „Ik zal De Vries wel naar je toesturen.”

Daarop vroeg de dominee: „U had een plan voor de restauratie van de toren, meneer Jaarsma? Zou u zich met timmerman Schaafsma in verbinding willen stellen voor het uitvoeren van dat plan?”

„Natuurlijk, dominee, want dan heb ik wat te doen,” antwoordde Jaarsma. „Ik zal het morgen meteen met Schaafsma opnemen.”

Over de polderdijk kwam een auto aanrijden.

„Dat is mevrouw Goeres!” riep Hielke, die de auto zag aankomen en had herkend. Hij holde naar buiten. Doordat de auto van Gerben voor de smederij stond, moest mevrouw Goeres even wachten voor een tegenligger. Daardoor kon Hielke op de ruit van het portier tikken en roepen: „Meneer Jaarsma is hier binnen!”

Mevrouw Goeres draaide het raampje open en vroeg: „Is Piet hier?”

„Ja!” antwoordde Hielke. „Hij zit al ruim een week op de foto’s te wachten.”

Mevrouw Goeres parkeerde haar auto en stapte uit.

Toen ze de smederij binnenkwam, gaf de dominee haar een hand. Hij bedankte haar nogmaals voor de royale gift en zei: „Meneer Jaarsma zal zorgen dat het geld goed wordt besteed, hij gaat helpen bij het restaureren van de toren.”

„Ja, Boukje,” zei Jaarsma. „Als ik hier kom wonen, wil ik graag een mooie toren in het dorp zien. Wat denk je van een witte toren? De Woudaap heeft ook een witte ommanteling.”

„Dat is de molen op de dijk,” verduidelijkte Sietse. „En heeft u de foto’s al ontvangen? Meneer Jaarsma zit er alle dagen naar uit te kijken.”

„Is het waar?” lachte mevrouw Goeres. „Wel, Piet, ik heb hier een hele serie foto’s!” Ze haalde een envelop uit haar tas en gaf hem aan Jaarsma. Die spreidde de foto’s uit op de werkbank, waarna ze allemaal kwamen kijken.

Jaarsma knikte goedkeurend, want de foto’s waren heel duidelijk.

„Had je te veel gedronken. Piet?” vroeg Gerben en hij wees naar een foto, waarop Jaarsma stond met zijn hoed op één oor.

„Dat was een balanceer oefening,” zei Jaarsma. „Ik vind dat hij prachtig is gelukt!”

„De foto waarop jij in de houding staat, vind ik heel mooi,” zei Gerben. „Geef mij er maar een van.”

„Ik zou ook wel zo’n foto willen hebben,” knikte de dominee.
„Ik heb er geen bezwaar tegen,” zei Jaarsma. „Maar het zou beter zijn als u een foto van Boukje vraagt, want zij is de gulle geefster!”

„Mijn plan is om de toren de naam Boukje te geven,” stelde de dominee voor en dat vonden ze allemaal een heel goed idee.

„Dan mag je hier ook wel komen wonen, Boukje,” meende Gerben.

„Dat wil ik graag,” zei Boukje. „Maar dan moet ik toch eerst een huis hebben.”

„Wat een toeval, dat moet ik ook!” merkte Jaarsma lachend op en ze keken elkaar veelbetekenend aan. „En, Boukje?” vroeg Jaarsma. „Je liet de hele week niets van je horen. We vroegen ons al af of je iets was overkomen?”

„Wel, ik had een vervelend zaakje met de bank,” vertelde Boukje. „Een oplichtster probeerde geld te innen van mijn rekening op een bank in Canada. Gelukkig heeft de politie ingegrepen en is de zaak opgelost. Maar ik moest wel even wachten, totdat alles was geregeld. Daardoor duurde het even voordat ik mijn belofte aan jullie kon nakomen.”

„Ik heb geen moment aan je getwijfeld, Boukje,” zei Jaarsma.
„Wel waar!” riep Sietse. „Hij keek alle dagen of de postbode

er al aankwam en hij werd steeds ongeduldiger!”

„Niet omdat ik je wantrouwde!” verdedigde Jaarsma zich.

„Maar omdat ik je graag wilde terugzien. Je bent hier altijd van harte welkom.”

„En ik wil graag zien hoe mooi de toren wordt,” zei mevrouw Goeres. „Daarom kom ik geregeld een kijkje nemen.”

De volgende dag ging Jaarsma naar Schaafsma, de timmerbaas.

Samen bekeken ze de toren en maten de muren op om te berekenen hoeveel stenen er nodig waren.

Jaarsma bood aan gratis te komen helpen en dat vond Schaafsma prima, want zijn ene metselaar had ontslag genomen. En zo werd Jaarsma de uitvoerder van de torenbouw.

Schaafsma zorgde voor een bouwvergunning en bestelde heipalen en witgeglazuurde stenen.

Jaarsma moest enige dagen op de materialen wachten en omdat hij in de tussentijd toch niets te doen had, ging hij weer met de jongens uit varen in de Kameleon.

En zo, op een dag gingen ze voorbij de stenen brug aan de kant van het meer zitten vissen.

Door met zijn hiel in het gras te stampen, wist Jaarsma een worm uit de grond te laten komen. Die deed hij als aas aan de

haak. De jongens visten met brood en vingen witvis, zoals voorns en karpers.

„U vangt zo echt niks!” zei Kees meewarig lachend. „Met wormen wordt hier nooit veel gevangen.” Om te bewijzen dat brood er beter in ging, nam hij een flinke hap van zijn deeg. „Als jij op die manier vist, vang je ook niks,” zei Jaarsma. Even later riep hij opeens: „Wacht, er komt leven in mijn dobber!”

Kees keek vol aandacht naar Jaarsma's dobber, die wild op en neer ging.

Toen zeilde de dobber naar de walkant en dat was het sein voor Jaarsma om het snoer op te halen. Het ging vrij zwaar en Hielke kwam gauw te hulp met een schepnet. Hij wist de vis te vangen en trok een dikke karper op de wal.

„Dat is een kanjer,” riep Kees.

„Ja,” zei Jaarsma. „Maar wat moet ik ermee?”

Hielke legde het schepnet in het gras en allen bekeken de dikke vis, die af en toe trachtte op te springen.

Toen ze even niet keken, lukte het de karper om uit het net te wippen en in een ommezien was hij bij het water waarin hij voorgoed verdween.

„Daar gaat hij!” riep Jaarsma.

„Hoe is het mogelijk?” zei Kees verbaasd.

„Karpers zijn sterk, Kees,” zei Jaarsma. „Nou, laten we er maar mee ophouden. Ik heb trek in koffie. Kom, we gaan naar het Paviljoen.”

Sietse kieperde de emmer met karpers in het meer en zei: „Laat ze ook eerst maar wat groter worden.”

De snoeren werden opgerold, waarna de Kameleon naar het Paviljoen voer.

Ze gingen onder een parasol bij een tafeltje zitten. Jaarsma bestelde voor iedereen koffie met gebak. Ze zaten vergenoegd om zich heen te kijken.

Kees zei: „Ik bezit geen cent, maar als ik hier ben, voel ik me rijk!”

„Ja, nogal wiesdes, als een ander betaalt,” zei Sietse.

„Wie geeft wat hij heeft, is waard dat hij leeft,” sprak Jaarsma. De hele club genoot zichtbaar.

Aan het tafeltje ernaast zat een meneer glimlachend naar de jongens te kijken. Hielke en Sietse herkenden meneer Beuning, die een paar huizen verder dan Klinkhamer woonde. Hij bezat een groot tuinbedrijf waar tomaten werden gekweekt. Hij zat voortdurend over het meer te kijken naar de boten die voorbijvoeren. Het leek wel of hij op iemand wachtte.

Nadat alles was opgegeten en opgedronken, betaalde Jaarsma

de ober en ze stonden op.

Ook meneer Beuning stond op en vroeg aan de jongens:

„Hebben jullie misschien een salonboot gezien met de naam Elisabeth?”

„Ja,” riep Kees. „Gisteren heb ik de Elisabeth gezien! Het was een prachtig motorjacht.”

„Dat was zeker eergisteren?” vroeg Beuning.

„Ja, dat zou weleens kunnen,” zei Kees. „Er varen hier zoveel boten.”

„Wilt u die boot soms kopen?” vroeg Sietse.

„Dat niet, maar de eigenaar had belangstelling voor de koop van mijn huis.”

„Wij hebben wel een koper voor uw huis!” riep Hielke en tegen Jaarsma zei hij: „Het is een mooi huis en het staat naast dat van de notaris en erachter is een tuintje! Het is net iets voor u en dan worden wij burenl!”

„Is het waar?” vroeg Jaarsma aan Beuning. „Kan ik uw huis kopen? Wat moet het kosten?” Beuning noemde een bedrag en Jaarsma zei: „Dat is geen bezwaar. Maar waarom verkoopt u het?”

„Ik heb een groot tuinbouwbedrijf,” vertelde Beuning. „En daar laat ik een nieuw huis bouwen. Zo’n bedrijf vereist voortdurend toezicht en daarom is het voor mij beter om bij

de tuin te wonen. De prijs van mijn huis is misschien wat hoog, maar ik wil er zoveel mogelijk geld voor krijgen, omdat ik het nodig heb voor mijn zaak.”

„Dan is het dus voor een goed doel,” zei Jaarsma lachend. „Wel, meneer Beuning, ik ga uw huis even bekijken en als het me aanstaat, ga ik meteen met u naar de notaris om de koop te regelen.”

Dat vond Beuning prachtig en terwijl hij naar huis fietste, voer de Kameleon terug naar het dorp.

Achter de smederij legden de jongens aan en ze liepen naar het huis van Beuning.

Jaarsma bekeek de tuin en de woning en mompelde: „Dat ziet er goed uit.”

Meneer Beuning en zijn vrouw kwamen Jaarsma tegemoet en namen hem mee naar binnen.

De jongens begrepen dat ze nu overbodig waren en voeren terug naar het meer om Kees naar huis te brengen.

Terwijl ze de Woudaap naderden, vroeg Louw: „Zeg, Kees, wordt jullie molen beschilderd?”

„Wat zeg je?” riep Kees. „Maar dat kan niet! Dat zijn nozems die alles vol verf spuiten!”

„We zullen hen te pakken nemen,” zei Sietse grimmig en hij liet de boot vrijwel geruisloos naar de wal varen.

Op dat moment riep een jongen: „Pas op! Onraad!” Hij stond op de uitkijk om te waarschuwen als Dijkstra uit het schuurtje zou komen. Vlug greep hij zijn fiets en hij vluchtte de dijk op.

De twee jongens die aan het spuiten waren, wierpen de spuitbusjes neer en pakten ook hun fietsen. Maar Hielke en Sietse grepen hen en trokken hen omver.

Er volgde een kort gevecht, maar onze vrienden waren met z'n vieren. Het tweetal kon niet tegen de overmacht op en de jongens gaven zich gewonnen.

Dijkstra kwam kijken naar het tumult en zag wat de nozems hadden aangericht. „Dat gaan jullie weer netjes schoonmaken!” riep hij. „Of anders roep ik de politie!” In de fietstassen van de boosdoeners zaten diverse spuitbusjes die Dijkstra in beslag nam.

Kees haalde de tassen leeg en bracht alles naar het schuurtje. De spuitbusartiesten moesten met aceton de muur schoonboenen en tot ieders verrassing bleek de verf gemakkelijk van de geglazuurde stenen te kunnen worden verwijderd.

Dijkstra hield toezicht en toen alles schoon was, zei hij: „En nu weg wezen en kom hier nooit meer, want anders neem ik maatregelen!”

„We moeten onze spuitbussen terug hebben!” riepen de jongens brutaal. „U heeft niet het recht die van ons af te pakken!”

Dijkstra was een driftig man en hij werd heel kwaad. Hij gaf beide knapen een draai om de oren, met als gevolg dat ze gauw op de vlucht gingen.

Terwijl ze naar hun vriend fietsten, riepen ze: „We gaan naar de politie! U mag niet slaan!”

„Als ze hier ooit nog terugkomen, gooi ik hen in het water!” bromde Dijkstra. „En, Kees, doe die verf rotzooi in de vuilniszak!”

De drie vandalen verdwenen langs de polderdijk en de Kameleon voer terug naar huis.

De boot werd in het boothuis opgeborgen en Louw ging meteen naar huis.

Hielke en Sietse vertelden aan tafel dat Jaarsma waarschijnlijk het huis van Beuning ging kopen.

„Aha,” zei Klinkhamer. „Dan wordt hij onze buurman.”

„Ja, en dan kan hij trouwen,” knikte Sietse. „Met mevrouw Goeres, een rijke boerendochter uit Canada!”

„Hij denkt alweer aan een bruiloftsfeest,” plaagde Hielke.

„Dat is wel zo goed als zeker,” voorspelde Sietse.

’s Middags stopte een personenauto met een aanhangwagen

bij de smederij. Daaruit stapte oud-ijzerhandelaar Bap de Vries, vergezeld van zijn knecht Joost.

„Dag, Klinkhamer! Ik heb het werk aangenomen om de ketel en de stoommachines uit de oude boterfabriek te slopen.

Mag ik eventueel een takel of ander materiaal van u lenen?”

„Natuurlijk, Bap. We zijn in de wereld om elkaar te helpen. Je komt maar als je iets nodig hebt.”

„Fijn, Klinkhamer. Met u heb ik altijd prettig kunnen samenwerken. En weet u toevallig ook een plaats waar ik de stenen van de ketelommanteling kan lozen?”

„Dat is een karweitje voor mijn zoons,” zei Klinkhamer. Hij riep Hielke en Sietse en vroeg of ze nog meer stenen naar de polderdijk wilden brengen.

„Jullie hoeven het niet voor niets te doen,” zei Bap. „Ik geef jullie graag een vergoeding. Want voor niets gaat alleen de zon op!”

„Net wat Bap zegt,” herhaalde Joost. „Voor niets kun je niet werken.”

„Wij geven het geld weer weg, voor de reparatie van de kerktoeren,” zei Hielke.

„Dat vind ik prachtig,” vond Bap en Joost herhaalde: „Net wat Bap zegt, dat is prachtig.”

„Breng de stenen maar bij de vaart, op de kant van de wal,”

zei Sietse. „Dan halen wij ze weg met een praam.”

„Afgesproken,” zei Bap. „We gaan meteen beginnen. Tot ziens, Klinkhamer.”

Hielke en Sietse bleven wachten op Louw. Hun vriend kwam al snel en ze vertelden hem dat ze de praam weer gingen halen om stenen te vervoeren van het magazijn naar de polderdijk. Louw vond het best en dus voeren ze met de Kameleon naar de Woudaap.

Daar stond Kees te wachten en ook hij stapte aan boord. Toen hij hoorde wat de plannen waren, vroeg hij: „Hebben we die handschoenen nog?”

„Ja zeker,” knikte Hielke. „We hebben ze bewaard. Ze liggen in het kastje onder de achterbank.”

„Gelukkig,” zei Kees, „want als het vel van mijn vingers slijt, kan ik geen viool meer spelen!”

„Opschepper! Je hebt niet eens een viool!” riep Louw.

„Wacht maar, tot ik je haar laat zien!” snoefde Kees.

Ze voeren naar de boerderij van Jellema en gingen op zoek naar Gerben. Hij bleek in huis te zitten en tikte op het raam. Hij wenkte de vrienden binnen te komen en daar zat Gerben met zijn rechtervoet uitgestrekt op een stoel en zijn enkel in verband gewikkeld.

„Wat is dat?” vroeg Sietse. „Heb je gevoetbald?”

„Ik heb me versprongen!” zei Gerben.

„Was je aan het ver springen?” vroeg Kees.

„Wel nee, ik sprong van de trekker, kwam met mijn voet in een kuiltje terecht en verzwikte mijn enkel. Het deed best zeer, ik kon er niet op staan. Het gebeurde achter in het weiland en Jellema kon me niet helpen, hij was naar de stad. Ik begon te kruipen en toen kwamen mijn honden te hulp. Ze keken naar me en dachten zeker dat ik ook een hond was. Toen gingen ze zij aan zij tegen elkaar staan en kon ik op hun ruggen gaan liggen. Zo droegen ze me naar huis.”

„Dat je je voet hebt verstuikt, wil ik wel geloven,” zei Sietse, „maar dat de honden je naar huis droegen, is natuurlijk fantasie!”

Chantel kwam uit de keuken en zei: „Ha, jongens! Komen jullie mijn invalide man helpen? De honden brachten hem thuis uit het weiland tot hier voor de deur. Gerben hees zich het stoepje op en kwam kruipend binnen. Ik wist niet wat ik zag en schrok ontzettend. We hebben meteen de dokter gebeld en die heeft er een stijf verband omheen gewikkeld. Gerben mag er niet op lopen en moet rust houden.”

„Lag Gerben echt op de ruggen van de honden?” vroeg Sietse.

„Ja, dat is zijn verhaal,” vertelde Chantel. „Maar ik heb het

niet gezien. De honden waren wel bij hem, toen hij door de deur kwam kruipen.”

„Mijn honden zijn mijn beste kameraden,” zei Gerben. „Ik ben heel blij dat ik ze heb. Ze zijn goud waard! En, jongens, willen jullie me helpen? In het meubelmagazijn staat een invalidewagentje. Als jullie dat voor me willen halen, kan ik tenminste nog wat doen op de boerderij.”

„Goed,” knikte Hielke. „We helpen je graag. Zullen we aan Jaarsma vragen of hij ook komt helpen? Hij heeft toch niets te doen.”

„Dat is een goed idee,” vond Gerben. „Jaarsma zal, hoop ik, best willen helpen.”

„We gaan het wagentje meteen halen,” riep Sietse, „en kijken waar Jaarsma is.”

„Zeg, we zouden toch nog vragen of we de praam weer mochten gebruiken?” vroeg Louw.

Gerben had er geen bezwaar tegen, maar hij hoopte dat de jongens eerst hem gingen helpen, want dat puin ruimen kon wel een paar dagen wachten.

Met de praam voor de boeg, voer de Kameleon terug naar het dorp en ze legden aan bij het magazijn. Onze vrienden liepen naar het ketelhuis, waar Bap en zijn helper druk bezig waren de muur rond de stoomketel te slopen.

Jaarsma stond erbij te kijken en Hielke riep: „Jaarsma! We hebben een karweitje voor u. Kunt u Gerben komen helpen op de boerderij? Hij heeft zijn voet verstuikt en mag van de dokter niet lopen. We gaan hem een invalidewagentje brengen.”

„Drommels, is mijn grote vriend invalide geworden? Dan ga ik hem natuurlijk helpen. Maar ik heb niet veel verstand van het boerenvak.”

„Wij gaan ook helpen,” zei Sietse. „We hebben wel vaker op de boerderij gewerkt. Samen redden we het best.”

„Dan vaar ik met jullie mee,” besloot Jaarsma, maar eerst moesten de jongens aan baas Van der Duim vragen waar een invalidewagentje te vinden was.

Van der Duim haalde van de zolder een driewielig invalidekarretje en vond ook een kruk waarop Gerben zou kunnen steunen.

„Dat is een oud vehikel!” riep Sietse, terwijl hij op het invalidekarretje wees. „We zullen er eerst even mee naar de smederij moeten gaan, want de banden moeten worden vernieuwd.”

Het wagentje werd op de motorkap van de Kameleon gelegd, waar Louw en Kees het vasthielden. Jaarsma ging op het bankje bij de boeg zitten. Daarop voeren ze naar de smederij.

Toen ze het wagentje in de smederij brachten, vroeg Klinkhamer verwonderd wat voor een racemonster dat was. Ze legden hem uit voor wie dat wagentje bestemd was. Terwijl de jongens aan het werk gingen, klampte Jaarsma Klinkhamer aan. „Ik heb trouwens goed nieuws. Ik heb het huis van Beuning gekocht!”

„Nou, nou, dat is een verrassing! Ik wist wel dat u geïnteresseerd was, maar dat u de zaak zo snel wilde afhandelen, nee, dat had ik toch niet gedacht.”

„Ja, het is misschien wel wat vlug gegaan, maar u weet, een goed koopman beslist snel!”

„Ik zie het, u bent een man van geen woorden maar daden. Trouwens, heeft u er bezwaar tegen als ik het goede nieuws aan de jongens vertel? Maar, hm, doet u het eigenlijk zelf maar, vindt u ook niet?”

„Ja,” beaamde Jaarsma, „ik zal het ze meteen vertellen.”

Jaarsma ging er even plechtig voor staan en begon: „Beste jongens, mag ik even jullie aandacht?”

Verbaasd keken de jongens van hun werk op. Ze merkten dat Jaarsma hun iets wilde zeggen.

„Jullie kunnen je waarschijnlijk nog wel herinneren dat we Beuning hebben ontmoet en dat zijn huis te koop was. Welnu, dat huis heb ik gekocht!”

Triomfantelijk keek Jaarsma naar de jongens, die hem eerst overrompeld aankeken. Maar al snel kwamen ze op hem toelopen om hem met zijn nieuwe huis te feliciteren.

„Dan blijft u dus echt in ons dorp wonen?” vroeg Hielke hem.

„Ja zeker! Daar kom ik nu niet meer onderuit.”

Vanzelfsprekend wilden de jongens niet onmiddellijk weer aan het werk gaan en er werd nog even over nagepraat. Na een paar minuten gingen ze weer aan de gang.

Hielke en Sietse hadden intussen de moeren losgemaakt en haalden de wielen uit de vorken. Louw en Kees trokken de banden eraf. Klinkhamer gaf hun nieuwe banden, die er door Hielke en Sietse vakkundig werden omgelegd. Jaarsma ging met een oliespuit alle lagers langs, waardoor het karretje weer uitstekend reed.

Sietse keek toevallig even op zijn horloge en merkte tot zijn schrik dat het al bijna vier uur was. Hij veegde zijn handen schoon en riep tegen de anderen: „We moeten opschieten! Het is tijd om te melken.” Hij reed de driewieler naar de Kameleon.

Vlug stapten ze allemaal aan boord, waarna ze het meer opvoeren.

„Ik kan niet melken,” zei Jaarsma.

„Dat is geen kunst,” meende Kees. „Het gaat machinaal. De koeien weten precies waar ze moeten staan. Je moet ze alleen maar aan de slangen koppelen. De melk stroomt dan vanzelf in de tank!”

Bij de Woudaap stond Dijkstra naar de jongens te wenken. De Kameleon legde aan en Dijkstra vroeg: „Is er iets met Gerben gebeurd? Ik zag hem vreemde dingen doen. Hij lag op zijn honden en reed door het weiland.”

„Ja, vader,” vertelde Kees. „Gerben kan niet lopen. Hij heeft zijn enkel verzwikt. We gaan hem een wagentje brengen.”

„Kom op, we moeten gaan!” riep Sietse en vlug voeren ze naar de boerderij van Jellema.

Ze legden aan en brachten het karretje naar Gerbens huis. „Ha, vriend Jaarsma!” riep Gerben. „Ik ben blij je te zien. En hebben jullie een kruk? Die ga ik meteen proberen!” Gerben trok zich op aan zijn stoel, totdat hij op een been stond. Hij nam de kruk en terwijl hij erop leunde, strompelde hij naar de deur. „Het gaat lang niet slecht,” vond hij. „Nog even oefenen en ik loop als een kievit.”

„Forceer het maar niet,” waarschuwde Chantel.

„Ik houd wel een oogje op hem,” zei Jaarsma.

„Zeg, goede vriend,” riep Gerben. „Wil jij in dat deftige, grijze pak op de boerderij gaan werken? Dat kan echt niet,

hoor. Chantel, je moet hem even een overall geven.”

Jaarsma vond dat overdreven, maar hij trok de overall, die Chantel hem gaf, toch aan.

„Als mevrouw Goeres u zo ziet, zal ze u niet herkennen,” plaagde Hielke. De overall was een beetje te groot en van de broekspijpen moest een stuk worden omgeslagen.

„Maar mijn hoed houd ik op,” zei Jaarsma. „Dan blijf ik toch nog een beetje herkenbaar. Gerben, ik wilde jullie nog vertellen dat ik het huis van Beuning heb gekocht. De notaris heeft de papieren al in orde gemaakt!”

„Goed zo!” riep Gerben. „Nou, voor mij is dat niet zo’n verrassing. Ik had wel gedacht dat je het zou kopen. Nu word je een burger van ons dorp. Ik ben blij dat je goed bent geslaagd, want het is een leuke woning. Nu nog een vrouw!”

„Dat wordt ook geregeld,” lachte Jaarsma. „Alle goede dingen komen langzaam. Ik heb geen haast, het huis loopt niet weg.”

Gerben strompelde naar de driewielerfiets en ging op het bankje zitten. Door twee lange hefbomen op en neer te bewegen begon het voorwiel te draaien en de fiets te rijden.

„Ga je niet te hard?” waarschuwde Sietse. „Er zit geen rem op!”

„Geen nood,” zei Gerben nonchalant. „Zodra ik de hefbomen stilhoud, stopt het voorwiel. Dit is een antiek geval,

maar ik kan ermee vooruit.” Gerben reed naar de achterkant van de boerderij. Daar kwamen alle koeien naar het hek lopen om gemolken te worden.

De jongens en Jaarsma gingen met hem mee.

Sietse opende het hek, waarna Hielke de deur van de stal wijd openzette, want daar stond de melkinstallatie.

De eerste koe liep naar binnen, beklom een kleine verhoging en bleef staan bij een drinkbak, waarvan ze het deksel met haar snuit oplichtte, waardoor water in het bakje stroomde.

Uit een ander bakje kon de koe eten en terwijl ze stond te kauwen, nam Kees vier slangen met aan de uiteinden rubberen kokers. De kokers werden om de uiers geschoven en het melken kon beginnen.

Kees draaide een knop om en even later zag je de melk langs doorzichtige, plastic buizen naar de voorraadtank stromen.

„Tjonge!” riep Jaarsma. „Gaat dat tegenwoordig zo? Een boer hoeft bijna niets meer te doen.”

„Het gaat inderdaad makkelijker dan vroeger,” zei Gerben.

„Maar vraag niet wat dit allemaal kost! En door de overproductie worden de prijzen lager en wordt de verdienste steeds minder.”

„Ja, ja,” zei Jaarsma en hij zag dat er nu vijf koeien op de kleine verhogingen stonden en op dezelfde manier werden behandeld.

De eerste koe was al snel gemolken.

Kees trok de slangen los en de koe duwde een hekje open en

kon haar plaats verlaten. Ze liep terug naar het weiland en zo ging het vervolgens met alle koeien.

Binnen een halfuur was de hele veestapel gemolken. Door aan enige kranen te draaien, werd er schoon water door de leidingen gespoeld, die daardoor goed werden gereinigd voor een volgend gebruik. Het water liep over de betegelde vloer en verdween in zinkputten.

„Het is geweldig,” zei Jaarsma. „Ik ben gekomen om te helpen, maar ik heb nog niets gedaan, terwijl de hele kudde toch al klaar is!”

„Maar ik wil niet dat jij mijn mooie overall vuilmaakt,” zei Gerben. „Dus houd je gemak maar!”

Toch was er wel werk, want een paar koeien hadden de vloer bevuild en dat moest netjes worden opgeruimd. Met een bezem werd het vuil in een goot geveegd, waarna het verdween in de gierkelder.

Even daarna kwam de melkwagen van de fabriek. De tankauto werd met een slang aan de melkopslagtank gekoppeld, waarna alle melk naar de auto werd overgepompt. De chauffeur spoelde alles goed schoon en vertrok naar de fabriek in de stad.

Sietse vroeg iets aan Gerben. Die knikte, waarop Sietse naar de trekker in het weiland holde. Hij startte de motor en reed

terug naar de boerderij, waar hij de trekker in de wagenloods stalde.

„Zo zie je maar dat het nuttig is om de jongens af en toe een eindje te laten rijden,” zei Gerben. „Spelenderwijs heb ik goede helpers gekregen.”

„De koeien staan weer in het weiland,” zag Jaarsma. „Maar hoe gaat dat ’s winters, als er geen vee buiten loopt?”

„Dan staan ze lekker warm op stal,” zei Gerben. „Daar lopen leidingen naar de melktank, waaraan slangen met zuignappen zitten. Daar koppelen we de koeien aan vast. Verder gaat alles gewoon. De melk stroomt door de leidingen en als alle koeien zijn gemolken, draaien we de kraan dicht en persen water door de leidingen tot alles goed schoon is. Over een paar jaar krijgen de koeien een zendertje aan een halsband, waarna ze in verbinding staan met een computer in de boerderij. Dan kan de boer vanuit zijn luie stoel de hele veestapel regelen en controleren. Natuurlijk blijft er genoeg te doen, zoals het hooien, het verwerken van de mest, het schoonhouden van sloten en weilanden, enzovoort. Met machines gaat alles wel veel gemakkelijker, maar het moet allemaal goed worden geregeld en er is altijd toezicht nodig.”

„Wel, Gerben,” zei Jaarsma. „Weet je wat jij hebt? Jij hebt een interessant leven. Heel interessant!”

HOOFDSTUK IV

De violist Rembrandt

De koeien liepen rustig te grazen, wat Gerben tot de opmerking bracht dat hij ook trek kreeg.

„Voor vandaag is het werk klaar,” zei hij. „Jullie worden allemaal hartelijk bedankt! Morgen, als Jellema er weer is, redden we het hier wel. Mocht er toch nog hulp nodig zijn, dan geef ik wel een seintje.”

„We komen graag, dat weet je,” zei Hielke.

Jaarsma trok de overall uit. „Alsjeblieft, boer, hier is je overall terug. Het aan- en uittrekken was het enige werk dat ik heb gedaan. Ik ben er nog moe van! Maar ik blijf bereid om te komen helpen.”

Gerben reed met zijn driewieler naar huis. Jaarsma en de jongens liepen naar de Kameleon, toen Gerben riep: „Hé, Piet! Je jasje ligt nog hier binnen!”

„Ja. Nu je het zegt. Ik had het helemaal vergeten. Dat komt zeker door het harde werken!”

Terwijl Gerben naar binnen strompelde, kwam Chantel al met het jasje van Jaarsma.

Even later legden ze bij de Woudaap aan, waar Kees aan wal ging.

Dijkstra begroette hen en riep: „Ha! Jullie hebben al gegeten? Dat zou namelijk mooi de boterhammen voor Kees uitsparen!”

„Maar ik heb ontzettende honger!” riep Kees en hij rende naar binnen.

„Dat belooft weer wat,” momperde Dijkstra. „Ik ga er meteen achteraan. Tot ziens!”

Lachend om de Dijkstra's voeren de vrienden naar de smederij en ze borgen de Kameleon op. Daarna liepen ze naar de werkplaats, waar Klinkhamer belangstellend vroeg hoe het helpen bij Gerben was gegaan.

„Heel goed,” zei Jaarsma. „Gerben heeft zijn bedrijf geautomatiseerd zodat er weinig te doen viel. Op zo'n boerderij is het prettig werken. Ik zou ook wel boer willen worden, maar ik heb weinig verstand van het vak en er zijn hier geen boerderijen te koop.”

„U kunt in de tuin achter uw huis toch een geit gaan houden,” raadde Sietse aan.

„Ik heb liever een hond, zoals Gerben heeft,” zei Jaarsma.

„Die mekkeren niet, maar grijpen iedere boosdoener. Ik zal Gerben vragen waar je zo'n hond kunt kopen.”

Bap de Vries stopte voor de smederij. „Hallo!” riep Bap. „Zeg, jongens, wanneer gaan jullie de stenen wegvaren? We hebben de praam al volgegooid.”

„Morgen gaan we lossen,” zei Hielke. „Gerben kan het nu zonder helpers doen.”

„Prima!” riep Bap en Joost herhaalde: „Net wat Bap zegt. Prima!”

De mannen reden verder naar de stad en de jongens zagen in het aanhangwagentje allerlei gesloopte onderdelen liggen, afkomstig van de ketel.

„Die lui werken hard,” vond Jaarsma. „Over enkele weken is alles opgeruimd en kan het magazijn met een paar showrooms worden uitgebreid.” Hij zag op de klok dat het tijd werd om te gaan eten en vergezeld van Louw, wandelde hij naar het dorp, terwijl de Klinkhamertjes gingen eten.

Na het eten werd de werkplaats opgeruimd en werden de deuren gesloten. Daarna keken Hielke en Sietse naar een voetbalwedstrijd op de televisie.

Hun vriend Kees had daarvoor geen tijd. Hij ging minder fraaie dingen doen. Of beter gezegd, hij ging verfraaiingen aanbrengen waarop niet iedereen gesteld zou zijn. De spuitbusjes met verf, die hij op verzoek van zijn vader in de vuilniszak had gooid, haalde hij er weer uit. De busjes

waarin weinig zat, wierp hij terug in de zak en een aantal tamelijk volle busjes stopte hij in de zijtas van zijn fiets. Een busje met blauwe verf en een met gele en nog een met groene verf nam hij mee achter het schuurtje, waar hij op de wand zijn verfkunst ging proberen! Met de blauwe verf spoot hij vier ronde vlekken in een vierkant bij elkaar. In het midden spoot hij een kleine, gele cirkel. Verrast keek hij naar het resultaat. Het leek precies de bloem van een viooltje. Nu nog met groene verf een streep recht naar beneden en de bloem had een steel. Toen Kees zag hoe mooi het leek en hoe gemakkelijk je een bloem kon spuiten, was hij meteen verknocht aan de verfkunst. Hij nam zijn fiets en reed naar het dorp.

Bij de smederij van Klinkhamer zag hij de familie voor de televisie zitten. Dat gaf Kees de gelegenheid om de grote deuren van de werkplaats te verfraaien met zijn bloemsierkunst. Vol ijver spoot hij op iedere deur een groot viooltje. Juist toen hij klaar was, kwam er een auto voorbij. Gelukkig werd er niet op hem gelet en Kees keek om zich heen op zoek naar een nieuwe ondergrond voor zijn spuitkunst.

Bij het huis van Zwart was aan de zijkant een groot stuk blinde muur. Daar kon ook mooi een bloem op worden geverfd, hoewel je zoiets niet gauw doet bij een veldwachter. Kees keek bij Zwart naar binnen en zag het echtpaar aan tafel zitten eten. Dat was een mooie gelegenheid om het huis te versieren. Snel stapte Kees over het hegje in de tuin en hij spoot toen vlug een viooltje van flinke afmetingen op de muur. Daarna ging hij er meteen vandoor.

Het was stil in het dorp, want veel mensen keken naar de voetbalwedstrijd.

Kees zag op de deuren van de brandweerkazerne ook een mooi vlak om er viooltjes op te spuiten. Maar halverwege een bloem was de blauwe verf op, dus ging Kees verder met de gele kleur. Zo kwam het dat er te midden van andere bloemen, op de deuren ook een viooltje pronkte dat half blauw en half geel was.

Er fietste iemand voorbij die gelukkig ook niet op Kees lette. Onze schilder vond het toen echter raadzaam om met zijn ,kunst' te stoppen. Vlug liep hij langs het Kerkpad naar huis, waar hij de busjes in de vuilniszak wierp. Daarna ging hij naar binnen en ging ook televisie kijken.

De volgende dag ontdekten Hielke en Sietse de bloemen op de deuren van de smederij.

„Het staat niet eens zo gek,” vond Klinkhamer. „Laat het maar rustig zitten.”

Zwart kwam ook bij de smederij kijken en vroeg: „Hebben de jongens dat gedaan? Op mijn huis is ook een bloem gespoten. Als jullie de daders zijn, zullen jullie die rommel weer van de muur moeten boenen!”

„Ik zou willen dat wij zulke mooie bloemen konden maken!” riep Sietse. „Maar we weten van niets! Gisteren waren er stadsjongens bij de Woudaap aan het kliedereren. Dijkstra heeft alle spuitbussen van hen afgepakt. Daarna moesten ze de muur natuurlijk weer schoon boenen.”

„Aha!” zei Zwart. „De verf was dus bij de Woudaap. Dan weet Kees er vast wel meer van!”

„Kees kan zoiets niet tekenen,” wist Hielke.

„Ik vind het niet raar staan,” zei Klinkhamer. „Een bloemetje fleurt de zaak op!”

„Nou ja,” twijfelde Zwart. „Ik heb er geen last van. De blinde muur van mijn huis is er niet lelijker van geworden.”

Toen kwam Louw vertellen dat er op de deuren van de brandweergarage ook grote bloemen waren geschilderd. Dat deed bij Zwart de deur dicht. „Ik ga Kees Dijkstra aan de tand voelen,” besloot hij en even later zagen ze hem naar de polderdijk fietsen.

„Dat ziet er niet goed uit voor Kees,” voorspelde Louw.

„Wie zegt dat Kees de dader is?” vroeg Sietse.

„Dat is nogal duidelijk,” vond Louw. „De bloemen zijn allemaal viooltjes en Kees zei dat het vel niet van zijn vingers mocht slijten, want dan kon hij geen viool meer spelen. Toen ik zei dat hij geen viool had, riep hij: wacht maar! Ik zal je weleens wat laten zien!”

„Dat is waar,” zei Hielke. „Maar of hij kan schilderen, betwijfel ik.”

„Kom, we gaan Kees halen,” riep Sietse. „Hij moet helpen puin ruimen.”

Ze stapten vlug in de Kameleon, waarna Sietse de boot op haar snelst liet varen. Spoedig kwamen ze bij de Woudaap aan, waar Zwart juist van zijn fiets stapte.

Vanuit de Kameleon hoorden onze vrienden Zwart aan Dijkstra vragen: „Bezit u verf in spuitbussen?”

„Als u een kwartiertje eerder was gekomen,” zei Dijkstra, „had u ze in ontvangst kunnen nemen. De hele troep is al weg met de vuilniswagen! Had u de busjes willen hebben als bewijsstuk tegen de vandalen die hier de Woudaap wilden bekladden?”

„Weet u zeker dat Kees geen busjes heeft achtergehouden?”

„Ik?” riep Kees verontwaardigd. „Ik kan helemaal niet

tekenen! Wat moet ik dan met spuitbussen doen?”

Sietse fluisterde: „Hij knippert met zijn ogen. Dat is een teken dat hij gruwelijk staat te fantaseren! De komediant!”

„De violist!” verbeterde Louw en daar moest ons drietal om lachen.

Dijkstra dacht dat de jongens om hem lachten en hij vertelde hoe Kees eens een kerk had getekend. Het resultaat leek precies op een hondenhok.

„Tja!” zei Zwart. „Dan heeft Kees het grote viooltje niet bij mij op de muur gespoten.”

„Een viooltje?” riep Dijkstra lachend. „Hij kan een viooltje nog niet van een paardebloem onderscheiden. En als u erbij vertelt dat het viooltje goed is geschilderd, valt Kees buiten iedere verdenking!”

„Als de zaken zo staan,” zei Zwart, „zal ik jullie niet langer lastig vallen.” Hij keek nog even speurend om zich heen, maar keek gelukkig niet achter het schuurtje, waar op de achterwand het eerste, door Kees geproduceerde viooltje te zien was. Zwart fietste terug naar het dorp en ging overal kijken of er nog meer viooltjes waren geschilderd. Gelukkig viel dat erg mee en hij besloot de zaak te laten rusten. Maar toen hij bij het gemeentehuis de opzichter ontmoette, vroeg hij: „Meneer Hoogeveen, weet u toevallig ook wie er grote

viooltjes op muren en deuren schildert?”

„Hoe zou ik dat moeten weten?” vroeg Hoogeveen verbaasd.

„Wel, u wilt toch het dorp extra mooi maken?”

„Je zuster!” riep Hoogeveen en hij liep kwaad verder.

Zwart haalde zijn schouders op. Wat hem betrof, mochten de viooltjes blijven staan, maar hij bleef er wel nieuwsgierig naar wie dat schilderwerk had gemaakt.

Kees voer mee in de Kameleon en spoedig bereikten ze het meubelmagazijn. Daar werd de praam met puin van de wal geduwd, waarna de Kameleon de vracht naar de dijk bij het meer bracht. De stenen werden weer langs de wal gegooid en de dijk werd verder beschermd tegen afkalving.

Na een uur was de praam leeg en voeren de jongens terug naar het magazijn. Bap en zijn helper Joost hadden het meeste metselwerk al weggebroken en zaten even koffie te drinken.

Kees keek er begerig naar, waarop Bap zei: „We zijn getraakteerd door de dames van het atelier van hierboven. Als jullie ook dorst hebben, mogen jullie op mijn rekening koffie gaan drinken in het hotel.”

„Ik ga boven even vragen,” riep Kees en gevolgd door de vrienden, holde hij de trap op naar het atelier.

De dames keken verrast toen het stel binnenkwam en Geeske

Volkertsma, die de cheffin was, vroeg wat de heren kwamen doen.

„We zijn het puin van hier beneden aan het opruimen,” zei Hielke. „En nu hebben we dorst. Heeft u misschien nog wat koffie?”

„Natuurlijk, jongens! Voor jullie is er altijd koffie!” zei Geeske gul. Ze was niet vergeten hoe mede dank zij de jongens het atelier tot stand was gekomen [\[2\]](#). De vrienden mochten bij een tafel zitten en kregen ieder een kopje koffie. Terwijl ze het opdronken, keken ze naar de volle rekken met prachtige kleren en hoe er nieuwe japonnen werden genaaid.

Op dat moment kwam meneer Karels binnen. Hij was de ontwerper van al het moois dat de meisjes in elkaar naaiden.

„Komen jullie helpen?” vroeg hij lachend.

„We helpen de koffiepote leegmaken!” zei Sietse en hij dronk zijn kopje leeg.

„Helpen jullie het ketelhuis ontruimen?” vroeg Karels.

„Want daar komt het atelier. We zitten hier wel goed, maar om steeds de trap op te moeten zeulen met van alles en nog wat, wordt te lastig.”

„Wij willen wel helpen om de tafels en al de spullen naar beneden te verhuizen,” bood Hielke aan.

„Ja, jullie zijn altijd bereid om te helpen,” zei Karels. „Dat

weet ik en als het nodig is, kom ik jullie hulp vragen.”

En met die afspraak liepen de jongens terug naar de praam en brachten ze de rest van het puin aan boord.

Terwijl ze ermee naar het meer voeren, vroeg Louw aan Kees: „Is het vel van je vingers nog heel?”

„Gelukkig wel,” zei Kees.

„Dus je kunt weer viool spelen?” begreep Louw.

„Daar stop ik mee,” zei Kees. „Ik heb genoeg viooltjes gemaakt!”

„Wat? Heb jij die viooltjes geschilderd?” riep Sietse verbaasd.

„Dat is toch niet waar? En je vader zegt dat je helemaal niet kunt tekenen.”

„Het was niet moeilijk,” vertelde Kees. „Ik spoot vier rondjes bij elkaar, deed er een gele stip middenin, maakte een groene streep naar beneden en klaar was Kees!” Met gebaren maakte Kees duidelijk hoe hij had gewerkt.

Naar die gebaren keek ook veldwachter Zwart, die vanaf het Kerkpad het meer bereikte. De jongens hadden hem niet gezien en Kees schrok ervan toen Zwart riep: „Zo, Kees Dijkstra! Maakte jij die bloemen?”

„Wel nee!” riep Kees. „Zoiets kan ik niet versieren.”

„Je was anders duidelijk aan het voordoen hoe je had gewerkt,” merkte Zwart op, die zich niet van de wijs liet

brengen.

„Niet waar!” riep Kees. „Ik vertelde van een vliegtuig dat boven het meer rondjes draaide en in een lange glijvlucht verdween! Was het niet zo, jongens?”

„Ja, hoor!” riep Sietse. „Je vertelde het in geuren en kleuren!” Daar moest Louw om lachen.

„Je bent gewaarschuwd, Kees Dijkstra!” riep Zwart. „Je moet niet zoveel fantaseren! En klieder niet weer op huizen en gebouwen, want dan bind ik je aan een paal en zet je te kijk op het dorpsplein met als opschrift: de violist Rembrandt!”

De vrienden lachten luid om die grap, maar Kees keek zuur. „Die halve gare,” mompde hij. „Hij heeft geen bewijs dat ik degene ben geweest, die die viooltjes heeft geverfd.”

Zwart fietste naar het dorp en stopte bij de smederij. Tegen Klinkhamer zei hij: „Kees Dijkstra heeft de bloemen op uw deur geschilderd. Als u alles weggeboend wilt hebben, zal ik Kees sturen.”

„Niet nodig!” lachte Klinkhamer. „In Lenten horen bloemen, dus laat ik ze staan.”

„Zoals u wilt,” zei Zwart en hij liep naar het gemeentehuis. Daarmee was de zaak afgedaan.

Intussen hadden de jongens de praam leeggemaakt en haar naar de boerderij van Jellema teruggebracht. Ze gingen even

kijken hoe het met Gerben was.

Omringd door zijn honden kwam Gerben in zijn karretje langs de schuur rijden.

„Hoe gaat het, Gerben?” vroegen de jongens.

„Beregoed!” zei Gerben. „Ik loop weinig, maar ik probeer toch zoveel mogelijk werk te doen.” Toen zag hij bij de ingang van het erf drie vrouwen verschijnen, gekleed in wijde, armoedige jurken. Hun haren stonden bijna recht overeind, zodat ze er nogal vreemd uitzagen. Gerben was niet op dat bezoek gesteld en hij commandeerde zijn honden om op te treden.

De honden holden naar de vrouwen en lieten dreigend hun tanden zien.

Een van de vrouwen wilde brutaal doorlopen, maar de hond Sjoek sprong zo woest tegen haar op, dat ze omver tuimelde. Van onder haar rokken vielen verschillende voorwerpen op de grond.

„Ai!” riep Kees en hij wees naar een glimmend gepoetst pannetje. „Maar, dat is van mijn moeder!” Ook vond Kees een horloge dat van zijn vader bleek te zijn, evenals een zilveren vaasje en een klokje. „Vuile dieven!” schold hij en de dames gingen gauw op de weg staan wenken naar een auto, die snel naderde. De portieren werden geopend en de

vrouwen stapten vlug in, waarna de wagen snel langs het meer verdween in de richting van Jonkersveen.

Chantel, die alles had gezien, belde meteen de politie zodat de dievenclub in Jonkersveen kon worden aangehouden.

„Zo zie je maar, Kees,” zei Gerben, „dat mijn honden er wel voor zorgen dat niemand hier kan stelen. En kijk, daar komt je vader ook al!”

„Hebben jullie die vrouwen aangehouden?” vroeg Dijkstra hijgend. „Het zijn dieveggen!”

„Het is in orde,” zei Kees en hij gaf het horloge, het vaasje, de pan en het klokje aan zijn vader.

„Goed zo!” zei Dijkstra. „En de rest?”

„Welke rest?” vroeg Kees. „Ik heb niet meer.”

„Welverdraaid, dat tuig heeft ook nog de portemonnee met het huishoudgeld geroofd! Die oplichtsters kwamen aan de deur en terwijl ze vroegen om een beetje water, ging er één stiekem naar binnen om te stelen. Toen het stel hier bij de boerderij was, ontdekte mijn vrouw de diefstal. Gelukkig hebben we het meeste terug. In de portemonnee zat nog twintig gulden, maar die zijn we natuurlijk kwijt!”

„Tja, Dijkstra,” zei Gerben. „Sommige dames kunnen brutaal zijn! Een paar jaar geleden roofde een ander stel zelfs een geit mee van boer Bruinsma.”

„Een hele geit?” vroeg Kees. „Dat kan toch niet?”

„Tja, het was een kleine geit, die aan een touw op het grasveld liep. Een van de dames sloeg haar rokken over het beestje en weg was de geit. Ze liep er gewoon mee langs de straat, maar kwam toen Zwart tegen. Hij keek verbaasd naar de vrouw, die zes benen had. Dat wil zeggen haar eigen benen en vier van het geitje. Dat was voor Zwart een reden om de vrouw aan te houden. Ze moest haar rok optillen en daar kwam het geitje te voorschijn. U bent in arrest, riep Zwart, maar de vrouw holde weg en werd door handlangers met een auto opgepikt.

Meestal werken die lui gewoonlijk goed georganiseerd en daarom ben ik blij dat ik een stel prima honden heb. Die laten zich niet misleiden en bijten meteen raak!”

„Gerben, ik ben blij dat ik zo’n buurman heb,” zei Dijkstra.

„Nog welbedankt voor de hulp! En hoe gaat het met je voet?”

„Die gaat goed vooruit,” zei Gerben. „Behalve als ik achteruitloop, want dan gaat de voet niet vooruit!”

„Jij bent hier!” riep de driftige Dijkstra en hij wees op zijn voorhoofd. „Ik kan er niet om lachen!” Kwaad fietste Dijkstra terug naar zijn molen. Gevoel voor humor had de man beslist niet.

„Jij moet zorgen dat je vader zijn twintig gulden weer terugkrijgt, Kees!” zei Gerben. „Dan komt zijn goede humeur

ook wel weer terug! Hier heb je alvast een gulden!”

Kees nam die lachend aan, maar toen zijn vrienden ook ieder een gulden gaven, had Kees al vier gulden en besloot hij om er het resterende geld bij te verdienen. „Zeg, jongens,” vroeg hij, „gaan jullie mee naar het meubelmagazijn? Misschien kan ik daar ook nog wat verdienen!”

„Je gaat de goede kant op, Kees,” prees Gerben. „Ik wens je succes.” Gerben ging naar binnen en de jongens voeren terug naar het magazijn in het dorp.

Daar waren Bap en zijn helper bezig machineonderdelen in de aanhangwagen te laden.

Hulpvaardig gingen de jongens helpen tillen.

„Fijn, dat jullie even meewerken,” zei Bap. „Zo meteen zal ik jullie belonen.” Toen alles was geladen, nam Bap zijn portefeuille en hij gaf de jongens ieder twintig gulden.

„Ai, wat veel!” riep Hielke.

„Maar jullie geven het toch voor de restauratie van de toren?” zei Bap. „En daarvoor kan de dominee heel wat geld gebruiken!”

„Natuurlijk!” riep Sietse. „We gaan er de dominee blij mee maken. U wordt hartelijk bedankt!”

„Maar,” zei Kees, „ik wilde graag twintig gulden aan mijn moeder geven, want haar portemonnee is vanmorgen

gestolen.”

„Ik vind het fijn dat jij om je moeder denkt,” vond Bap.

„Toevallig heb ik nog een leuke huishoudportemonnee in mijn zak en die mag jij aan je moeder geven.”

„Geweldig!” juichte Kees en hij deed de twintig gulden in de portemonnee. „Wat zal moeder blij zijn! En vader zal ervan opkijken dat ik het geld zo snel bij elkaar heb gekregen!”

„We gaan eerst naar de dominee,” zei Hielke. „Dan kan hij het geld naar de bank brengen. De bank betaalt daar rente op en zo wordt het steeds meer,” voegde hij er lachend aan toe.

„Heel goed!” knikte Bap. „Je moet het geld nooit ongebruikt in de kast laten liggen, maar het altijd naar de bank brengen.

En, jongens, nog wel bedankt voor de hulp. Wij gaan ervandoor, tot ziens!” Bap gaf hun allemaal een hand.

Daarop renden ze naar het huis van de dominee en belden aan. De dominee deed zelf open. Het bleek dat hij bezoek had van timmerman Schaafsma en Jaarsma. Op de grond lagen stenen, die door de heren werden bekeken.

„Ha, jongens!” begroette de dominee onze vrienden.

„Komen jullie maar even binnen, dan mogen jullie ook mee beoordelen welke stenen we voor de toren moeten gebruiken.”

Sietse zei meteen resoluut: „Die stenen,” en hij wees naar de

witste soort die erbij lag.

„Een goede keus!” vond Jaarsma. „Die stenen zijn hard gebakken en het wit zal de toren een fris aanzicht geven. Ik kies ook voor die stenen.”

„Maar,” twijfelde de dominee, „de andere stenen hebben een meer gedekte kleur. Dat past misschien beter bij een oude kerk.”

„De kwaliteit van deze stenen is het best,” zei Schaafsma op zijn beurt. „Dat hoor je aan de klank!” Hij sloeg twee van de witste stenen tegen elkaar en er klonk een helder geluid, terwijl het geluid bij de andere stenen doffer was.

„Wel, Schaafsma, neemt u de beste stenen maar,” besliste de dominee.

Vervolgens gaf Hielke hem zestig gulden voor de restauratie.

„Die hebben we verdiend met puin ruimen,” verklaarde hij.

„Dat is heel mooi, jongens,” prees de dominee. „Daar kunnen we weer stenen voor kopen. Onze kerk zal nog jaren blijven bestaan als iedereen zijn steentje bijdraagt.” De dominee bedankte de jongens.

Toen riep Kees: „Kom, ik trakteer op ijs!”

Verwonderd holden de vrienden met hem mee naar de banketwinkel, waar Kees voor ieder een ijsje kocht.

„Betaal jij dat van het geld dat voor je moeder is bestemd?”

vroeg Sietse.

„Ben je gek!” riep Kees lachend en hij liet de mooie portemonnee zien, waarin nog twintig gulden zat. „Ik heb betaald met de guldens die jullie zelf hebben gegeven!” verklaarde Kees en Louw moest er hartelijk om lachen.

„Die is goed!” hikte hij. „Wij gaven geld voor zijn moeder en Kees koopt er ijs voor.”

„Ja, Kees is een gladde jongen!” bromde Sietse. „Het is maar goed dat de ijsjes goed smaken!”

„En ze zijn betaald met jullie eigen geld!” zei Kees lachend. Nog smullend van het ijs voeren onze vrienden met de Kameleon naar de Woudaap.

Dijkstra keek argwanend naar de vrolijke groep en vroeg wat ze kwamen doen.

„Een kleinigheidje rechtzetten,” zei Kees en hij gaf de portemonnee met het geld.

Verbluft keek Dijkstra naar de inhoud en hij vroeg: „Hoe kom je daaraan?”

„Ik zag een vrouw,” vertelde Kees, „met zes benen! Ik trok aan haar rok en toen viel deze portemonnee op de grond!” Dijkstra vond het niet grappig en daarom vertelde Hielke maar gauw hoe Kees aan dat geld was gekomen.

„Zit dat zo?” begreep Dijkstra. „Dat is goed werk van je, Kees!”

Je maakt moeder echt blij, want nu is alles weer terecht. En je moet wat minder vaak naar Gerben gaan, want daar leer je alleen maar gekkigheid. Een vrouw met zes benen, hoe komt hij aan die onzin?”

„Dat is fantasie de l’Opéra de Paris!” riep Kees en hij liep lachend naar binnen.

Zijn vader keek hem met open mond na. „Nu moet het toch niet gekker worden!” riep hij en hij verdween ook in de molen.

HOOFDSTUK V

De verloving

De volgende dag bracht een grote trailer een vracht lange heipalen. De bouw aan de ommuring van de toren kon beginnen. Grondwerkers groeven een sleuf langs de muren, waarbij Kees stond te kijken naar wat er allemaal uit de grond te voorschijn kwam. Dat waren hoofdzakelijk scherven van dakpannen, want de toren droeg een zadeldak, dat bestond uit twee schuine vlakken, bedekt met pannen.

„Wat zoek je, Kees?” vroeg Sietse. „Hoop je een schat te vinden?”

„Ja, dat zou mij toch ook eens moeten lukken,” zei Kees en hij trok een dakpan uit de modder. „Dat is niks,” mompde hij.

Toen de twee vrienden enige tijd naar het graafwerk hadden gekeken, kwam Jaarsma aanlopen.

„Zo, jongens, dat bevalt zeker wel goed, andere mensen zien werken?”

„Nou, zij werken met hun handen,” antwoordde Kees, terwijl hij naar de grondwerker wees, „maar ik werk met mijn hoofd.

Wij houden namelijk de supervisie en dat valt niet mee. Je moet overal op letten, want er gaat zo makkelijk iets fout.” Sietse keek Kees verbluft aan. Waar praat die jongen toch over? zag je hem denken.

Op zijn beurt gebaarde Jaarsma, achter Kees’ rug, met zijn rechterhand boven zijn hoofd of deze misschien een dakpan op zijn hoofd had gekregen.

Met een schouderophalen ,antwoordde’ Sietse: geen idee, maar gek doet hij wel.

Op dat moment stopte er een auto bij de toren. Het was mevrouw Goeres en ze stapte uit.

„Hallo!” riep Jaarsma verheugd. „Kom je soms helpen? De palen kunnen worden geheid en dan storten ze het beton. Als dat hard is, mag ik erop gaan werken!”

„Als je dat alleen moet doen. Piet, wordt het veel te veel werk voor je,” vond Boukje. „Heb je geen helpers?”

„Jij mag me komen helpen!” zei Piet. „Dan wordt het echt gezellig. Dan metsel ik twintig stenen en gaan we koffiedrinken. En zo doen we dat, totdat de stenen op zijn en de toren klaar is!”

„En dan loopt de koffie uitje oren,” vulde Sietse aan.

„Meneer Jaarsma heeft een mooi huis gekocht,” verklapte Hielke.

„Ja, ja, Boukje!” zei Jaarsma. „Als je met me trouwt, kun je hier meteen komen wonen.”

„Dat klinkt niet gek!” zei Boukje lachend. „Jullie weten dat ik hier graag wil komen wonen.”

Er reed een man in een invalidewagentje het plein op. Het was Gerben en naast hem liep een van zijn honden. Hij kwam naar onze vrienden toe. „Ik kom even kijken hoe het hier opschiet,” zei Gerben. „Ha, de palen liggen er al. Als ik ergens mee kan helpen, zeg je het maar, Piet.”

„Je kunt niet eens lopen!” spotte Sietse.

„Vergis je niet!” pochte Gerben en hij stopte met zijn driewieler en gaf een demonstratie van hoe goed hij weer kon lopen. Dat wil zeggen, hij liep op een klomp en een schoen. Omdat er een dik verband om de verzwikte enkel zat, kon hij geen schoen aan en moest zich behelpen met een klomp.

„Het staat je goed,” vond Jaarsma. „Het ene been is van een heer en het andere van een boer. Een hereboer dus!”

„Dat ik een hereboer ben, moet je toch ergens aan kunnen zien,” knikte Gerben. „Daarom blijf ik in het vervolg die klomp en de schoen dragen.”

„Dat meent u toch niet?” vroeg mevrouw Goeres.

„Wel nee!” riep Jaarsma. „Zeg, Gerben, mag ik je even voorstellen aan mijn verloofde, Boukje Goeres?”

„Verloofde?” riep Boukje. „Zeg, grapjas, waar zijn onze verlovingsringen dan?”

„Die gaan we straks kopen bij de juwelier! En dan geven we morgen een feestje. Hoe lijkt je dat?”

„Goed zo!” riep Kees. „Dan nodigen wij onszelf alvast uit!”

„Ik kom ook,” zei Gerben.

„Neem dan je vrouw mee,” nodigde Jaarsma uit. „Dat is leuker voor Boukje.”

„Hoe laat is het feest?” vroeg Hielke.

„Van twee tot vier in de Gouden Leeuw,” zei Gerben. „Want om vier uur moet ik melken!”

„Je zegt het maar,” zei Jaarsma wat overdonderd. „Tja, Boukje, Gerben is gewend om de baas te spelen over al zijn vee en nu doet hij het ook over ons!”

„Ik begrijp Gerben best,” knikte ze. „Het melken moet op tijd gebeuren. Daar moeten wij ons bij aanpassen! Ik kom zelf van een boerderij en weet alles van het omgaan met vee.”

„Boukje, je bent een vrouw uit duizenden!” riep Gerben.

„Piet mag zijn handen dichtknijpen dat hij zo’n vrouw krijgt.”

„En, Piet?” vroeg Boukje. „Het is een hele verrassing dat je al een huis hebt. Waar staat het?”

„Het staat in de buurt van onze smederij!” riepen Hielke en Sietse. „De huizen van Siegertsma en de dokter staan

ertussen.”

„Dan worden we buren,” begreep Boukje. „Dat is vast leuk!”

„Roep dat maar niet te hard,” waarschuwde Gerben. „O ja, Boukje, mag ik je vragen of je mij met je auto naar huis kunt rijden, want ik breng deze stoomfiets terug naar het magazijn en dan zit ik zonder vervoer.”

„Met alle plezier,” zei Boukje.

„Zeg, jongens,” vroeg Gerben. „Brengen jullie de driewieler even terug naar de plaats waar jullie hem vandaan hebben gehaald?”

„Dat doe ik wel,” bood Sietse aan en hij ging op het bankje zitten.

Maar dat was niet naar de zin van Sjoek, die tegen hem opsprong en dreigend bromde.

„Koest, Sjoek!” riep Gerben en de hond gehoorzaamde meteen, waarna Sietse kon wegrijden.

Even later kwamen twee grote vrachtwagens vol witte bakstenen het plein oprijden.

Jaarsma wees de chauffeurs waar de stenen moesten worden gelost. Dat ging geheel automatisch met grote grijpers die de opgestapelde stenen op de grond zetten.

Onze vrienden stonden ernaar te kijken en Jaarsma gaf een steen aan Boukje.

„Heel mooi,” vond ze. „De toren wordt veel frisser van kleur dan de grauwe massa die je nu ziet.”

„Dit wordt een deftig dorp te midden van het boerenland,” zei Gerben.

Jaarsma keek vlug of het aantal stenen ongeveer klopte met het aantal dat op de afleverbon stond. Toen het wel aardig leek te kloppen, tekende hij de vrachtbrief en vertrokken de vrachtwagens. „We gaan je naar huis brengen, Gerben,” zei Jaarsma.

Gerben stapte achter in de auto met Sjoek naast hem.

Jaarsma ging voorin bij Boukje zitten, waarna ze vertrokken naar het meer. Bij het huis van Beuning liet Jaarsma even stoppen en hij wees Boukje de woning die hij had gekocht.

„Dat is niet gek,” vond Boukje. „Ik wil daar best wonen.”

„Het ligt mooi,” zei Gerben. „En veldwachter Zwart woont tegenover jullie, dus als jullie ooit eens ruzie hebben, kunnen jullie Zwart roepen en die slaat dan met zijn stok de zaak weer tot de orde!”

„Ik hoop dat dat niet nodig zal zijn,” lachte Boukje.

„Wel nee!” zei Piet. „Ik ben zo zoet als koek, als je me maar niet opeet!”

„Er is ook een leuke tuin bij,” ontdekte Boukje. „Wat is die mooi aangelegd! Je hebt een goede keus gedaan, Piet.”

„Juist!” zei Jaarsma. „En gaan we ons dus morgen verloven?” „Ja, hoor,” stemde Boukje toe, waarop ze naar de polderdijk doorreed.

Ze passeerden de Woudaap en Jaarsma wees erop dat daar dezelfde stenen waren gebruikt als die de toren kreeg.

„Het ziet er heel goed uit,” vond Boukje.

Op dat moment klonk er een knal en begon de auto te slingeren.

Boukje trapte op de rem, maar kon niet voorkomen dat de wagen de dijk afreed en door de berm in het meer terechtkwam. Het voorstuk gleed in het water, maar de achterwielen bleven op de wal staan.

Gerben opende een portier en gevolgd door zijn hond, klom hij op het droge.

Boukje en Jaarsma waren minder fortuinlijk, ze zaten tot over hun knieën in het water en konden met moeite de portieren openen. Druipend van de nattigheid kropen ze bij Gerben op de wal. Boukje zag bleek van de schrik en vroeg zich af wat er was gebeurd.

„Ik denk dat de auto een klapband kreeg,” zei Gerben. „Het is nu niet te zien, want de voorwielen zitten onder water. Maar dat is van later zorg. We zijn gelukkig vlak bij mijn huis, dus kom mee om droge spullen aan te trekken. Ik heb mijn

klomp droog kunnen houden, want het verband mag niet nat worden.”

„Je mag niet mopperen,” zei Jaarsma. „Jij bent nog helemaal droog. Gelukkig heb ik nog een kostuum in het hotel hangen.”

„En ik heb een koffer met kleren in de bagageruimte,” zei Boukje en ze opende de achterklep van het gedeelte dat nog op de wal stond.

Jaarsma droeg de koffer en zo kwam Gerben met zijn natte gasten bij Chantel, die verwonderd vroeg wat er was gebeurd.

„Niets bijzonders,” zei Gerben. „We hebben de auto van deze dame, de verloofde van Piet, eventjes met de neus in het meer gereden. Daar wordt hij mooi schoon van!”

Chantel en Boukje maakten kennis met elkaar en Boukje vertelde: „We kregen waarschijnlijk een klapband, waardoor de auto van de weg raakte en in het water belandde. Gelukkig heb ik droge kleren bij me.”

Chantel nam Boukje mee naar de badkamer, waar ze zich kon verkleden en Jaarsma kreeg een broek van Gerben.

Bij de kerk groeven de arbeiders de sleuven verder en voor de jongens viel er niet veel meer te beleven. Dus gingen ze weer varen met de Kameleon. Ze voeren naar de Woudaap en ontdekten bij de boerderij van Jellema een auto die half in

het water lag. Snel voer de Kameleon erheen.

„Dat is de wagen van Boukje!” riep Sietse.

Er was niemand bij de auto en de jongens duwden de portieren dicht.

Sietse ging op de dijk staan en zag de onfortuinlijke autorijders bij Gerben in huis zitten. Hij holde naar de bungalow en tikte aan bij het raam.

Gerben kwam kijken en Sietse riep: „Geef even de sleutels van de trekker, dan halen we de auto uit het water.”

„Begin alvast maar,” zei Gerben. „We zullen jullie straks komen helpen.”

Sietse kreeg de sleutels en ging naar de wagenloods. Daar startte hij de trekker en reed ermee naar de dijk. Bij de auto stopte hij en hij liet de staalkabel van de lier, die voorop de trekker stond, vieren, totdat Hielke de kabel achter aan de auto kon bevestigen. Toen liet Sietse de lier draaien, waarna de kabel zich begon te spannen.

„Ga wat verder weg staan,” waarschuwde Kees. „Als de kabel losschiet, kun je een lelijke klap krijgen!”

De trekker moest hard trekken, maar de auto kwam omhoog. Sietse wees naar het spoor dat de auto in het gras trok en riep dat de handrem er nog op stond.

Hielke loste de handrem, waarna de lier de wagen zonder

moeite tot boven op de dijk kon trekken.

De band van het rechtervoorwiel was totaal leeg. Er zat een scheur in en dat betekende bijna zeker dat het een klapband moest zijn geweest.

Gerben en Jaarsma kwamen ook helpen.

„Goed gedaan, Sietse,” prees Gerben. „Sleep de auto maar op het erf.”

Louw en Kees gingen ieder aan een kant lopen om te kijken of alles goed ging.

Sietse stuurde de trekker netjes in de wagenloods. De auto werd er gestald en nu konden ze met z'n allen bekijken hoe groot de averij was. Dat viel heel erg mee, alleen de pijp van de uitlaat was verbogen.

Boukje en Chantel kwamen ook kijken en waren blij dat de auto zo weinig mankeerde.

„We zullen het reservewiel erop zetten,” zei Gerben. „Dan kan Boukje weer rijden, tenzij er water in de motor is gekomen.”

Veldwachter Zwart kwam aanfietsen. „Zo, meneer Zonderland,” riep hij. „U was weer fout bezig, zag ik!”

„Zegt u maar gewoon Gerben!” antwoordde ‚meneer Zonderland’. „Ik was helemaal niet bezig, want ik werk niet. Met een klomp aan kan ik niet veel presteren, daarom sta ik

op non-actief.”

„Dat is een leuk smoesje,” vond Zwart. „Maar wat hier gebeurde, kan niet door de beugel!”

„Beugel?” riep Gerben. „Bedoelt u een slibbeugel om de sloot schoon te maken? Maar dat is ouderwets. Dat werk doen we tegenwoordig met de trekker!”

„Jij weet drommels goed wat ik bedoel!” zei Zwart boos. „Het is strafbaar om een minderjarige met zo’n grote trekker te laten rijden. En dat mag zeker niet op de openbare weg! Ik waarschuw je dat er een volgende keer een proces-verbaal volgt.”

„Neem me niet kwalijk,” zei Gerben. „Ik voel het met mijn klomp allemaal minder goed aan. Maar u heeft gelijk! Het zal niet meer gebeuren. En heeft u al kennisgemaakt met uw nieuwe overburen? Dit zijn meneer Piet Jaarsma en zijn aanstaande vrouw Boukje Goeres. Ze geven morgen een feestje ter ere van hun verloving. Komt u morgenmiddag ook in de Gouden Leeuw?”

„Of ik kom. kan ik niet garanderen,” zei Zwart. „Maar ik wil het gelukkige paar wel alvast feliciteren!” Zwart gaf Jaarsma en Boukje een hand en wenste hun een goede toekomst. En tegen Gerben zei hij: „Denk erom! Voortaan geen jongens met de trekker op de openbare weg.” En met die

waarschuwing stapte Zwart op zijn fiets en hij reed terug naar het dorp.

„Zwart zei niet op de openbare weg,” riep Sietse. „Dus mag het wel op het erf en in het weiland?”

„Dat zal ik beslissen wanneer dat nodig is,” zei Gerben. „Maar zonder mijn toestemming mogen jullie hier niets! Niks!

Niemendal! Want ik ben de baas!”

„Jawel, baas!” zei Sietse, waarna hij meehielp om het reservewiel in de plaats van de gesprongen band te monteren. Boukje kon weer rijden.

Gerben raadde haar aan om alle wielen van andere banden te voorzien, want deze waren niet betrouwbaar.

„Ik zal het zo gauw mogelijk laten doen,” beloofde Boukje.

Ze reed naar het dorp en stopte even later voor hotel de Gouden Leeuw, waar ze inmiddels ook een kamer had gehuurd.

De jongens gingen eveneens naar huis. Kees werd bij de Woudaap afgeleverd en de Kameleon voer verder tot midden in het dorp, waar Louw bij het plein aan wal ging. Hij bedankte voor het naar huis brengen, want gewoonlijk moest hij bij de smederij uitstappen om dan de rest te lopen.

Maar Sietse had een plannetje. Toen ze terugvoeren naar hun boothuis legde Sietse aan. Hij liep in de richting van de tuin

achter het huis van meneer Beuning en zei: „Even een boeketje plukken, want we kunnen morgen niet met lege handen naar het verlovingsfeest gaan.”

„Wat ben jij uitgekookt,” vond Hielke. „Je geeft de verloofden dus bloemen uit hun eigen tuin?”

„Welja!” zei Sietse alsof dat de gewoonste zaak van de wereld was. „Kees trakteerde ons op ijs van onze eigen centen. En wat die Woudaapgoochelaar kan, kan ik ook!”

Hielke sprong ook aan wal en de broers wisten een flink boeket fleurige bloemen te plukken. Met die grote bos liepen ze terug naar het boothuis en ze lieten het boeket in een emmer water achter. Ze gingen naar binnen en vertelden hoe de auto van Boukje een klapband had gekregen.

„Juist,” zei Klinkhamer „En toen hebben jullie met de trekker op de weg gereden en ik wil niet dat dat nog een keer gebeurt. Dat is strafbaar en ik bedank ervoor om de boetes te betalen! Zwart heeft mij er al alles over verteld.”

„Hm,” bromde Sietse. „Zwart maakt van een mug een olifant. Het had niets te betekenen.”

„Maar er kunnen wel ongelukken door gebeuren,” waarschuwde Klinkhamer. „Dus blijf voortaan van de trekker af!”

De volgende morgen werden de jongens wakker, doordat een

zwaar voertuig langs het huis reed. Het was een grote trekker met oplegger, die een heistelling vervoerde.

„Die gaat palen slaan bij de toren,” zei Sietse. „We gaan straks kijken.”

Nadat ze een boterham hadden gegeten, voeren ze naar het dorpsplein en gingen bij de toren kijken.

De heistelling stond al voor de gegraven sleuf.

De lier trok een heipaal omhoog. Die werd tussen de benen van de heistelling geplaatst. Een zwaar blok werd omhoog gehesen en dan met een vaartje op de heipaal neergelaten.

De paal zakte meteen enige meters. Het blok ging telkens omhoog en zakte met een klap op de heipaal, totdat het zakken steeds langzamer ging en de paal ten slotte niet meer zakte.

De heibaas vond het zo goed genoeg, waarna ze een volgende paal begonnen te heien.

Jaarsma kwam ook kijken.

„Ja, jongens,” zei hij. „Vandaag gaan de palen erin en kan er een betonnen balk op worden gestort.”

Boukje kwam met de auto en riep dat ze nieuwe banden ging halen. Met een kalm gangetje reed ze naar de stad, want ze was nu beducht voor een klapband. Jaarsma kon niet met haar mee, hij moest toezicht houden bij het heien.

„Als Boukje maar om twee uur terug is,” zei Hielke. „Want dan gaat ze zich verloven.”

„Drommels, dat was ik bijna vergeten,” zei Jaarsma. „Ik krijg het hier ook zo druk als een kneuterboertje.”

Louw kwam ook en Sietse stelde voor om te gaan varen. Ze gingen eerst naar de Woudaap om Kees af te halen. Die stond naast zijn vader over het meer te kijken.

De Kameleon legde aan en Kees riep: „Kijk, Gerben krijgt bezoek!”

Een praam, waarop een bouwvallige kajuit was getimmerd, legde bij de boerderij van Jellema aan.

Kara, de hond van Chantel, sloeg aan. Ze blafte luid, maar werd stil toen ze zag wat voor een hond de vier mannen uit de woonboot bij zich hadden.

Het was een pitbull-terriër, die bekend staat om zijn vechtlust en bloeddorstigheid.

Kara holde naar de boerderij, waar door haar geblaf de drie honden van Gerben te voorschijn kwamen. De pitbull-terriër kwam woest op de drie waakhonden afrennen, maar de hond Sjoek sprong op zijn rug en beet hem krachtig in zijn nek. De honden Tilly en Fien beten de terriër in zijn poten, waarop de aanvaller luid jankend in de woonschuit verdween.

Gerben kwam uit de schuur en vroeg bars aan de vier

mannen: „Wat moeten jullie hier?”

„We komen vragen om werk,” was het antwoord.

„Ik heb geen werk,” zei Gerben. „Jullie moeten dit erf verlaten, anders neem ik maatregelen. Jullie dringen hier binnen met een gevaarlijke pitbull-terriër, dat is strafbaar.”

Een van de mannen sputterde tegen en zei: „Als je maar niet denkt dat wij bang zijn voor die honden.”

Gerben commandeerde: „Pak ze!” De honden gingen meteen in de aanval. Ze sprongen tegen de mannen op en dreigden met hun tanden.

Daar had het viertal niet van terug en op een draf gingen ze naar hun boot en voeren weg naar de overkant van het meer. De jongens voeren snel met de Kameleon naar de boerderij en vroegen aan Gerben wat er was gebeurd.

„Niets bijzonders,” zei Gerben. „Vier onguire types kwamen met een gevaarlijke pitbull-terriër het erf onveilig maken, maar mijn honden hebben hen weggejaagd. Ze komen voorlopig niet terug, want ze weten nu wat voor prima wakers hier wonen! Vorige week kwamen hier vier jongelui, gewapend met honkbalknuppels. Ze wilden proberen hoe ze mijn honden onschadelijk konden maken. Maar nauwelijks ontdekten de honden die knullen of ze stoven erop af. De heren schrokken en zwaaiden wild met hun knuppels, waarbij

ze elkaar raakten. De honden pakten de knuppels van hen af en begonnen ermee te slaan.”

„Honden kunnen niet met knuppels slaan, Gerben!” riep Hielke.

„Dat kunnen ze wel!” beweerde Gerben. „Fien nam het uiteinde van een knuppel in haar bek en zwaaide er woest mee rond, totdat de knuppel een van de belhamels tegen een knie sloeg. Strompelend verliet hij het erf, gevolgd door zijn vrienden, die ook met hun eigen knuppels werden geslagen.”

„Ja, ja,” zei Kees. „En toen had jij vier honkbalknuppels. Waar heb je die gelaten?”

„Die heb ik in stukjes gehakt en ik heb er een vuurtje van gemaakt, waarop ik aardappels voor de varkens heb gekookt!” „Aardappels met groente en pudding toe?” vroeg Sietse spottend.

„Geloof het maar niet,” zei Gerben. „Maar die honden van mij kunnen heel wat! En nu heb ik geen tijd meer voor kletspraatjes, want anders kom ik vanmiddag niet op tijd op het feest.”

„Wij gaan ook naar huis,” riep Hielke. „Tot ziens, Gerben!” Ze gingen allemaal naar huis en nadat Hielke en Sietse hadden gegeten, moesten ze zich verkleden en nette kleren aantrekken.

„Allemaal gedonder om niks,” momperde Sietse.

„Tja, jongetje,” zei Klinkhamer. „Ik moest eens naar de receptie van de commissaris van de koningin die hierop bezoek kwam. Ik had weinig tijd om me te verkleden en trok toen het brandweerpak gauw aan. De andere gasten keken wel een beetje vreemd toen ik tussen al die deftige lui in uniform verscheen, maar de commissaris knikte goedkeurend en gaf me een pluim, omdat ik zo plichtsgetrouw was. Willen jullie misschien mijn brandweerpak lenen?”

„We zijn al klaar!” riep Sietse. „Kom, Hielke, ga je mee naar het boothuis?”

„Jullie gaan toch niet met de boot?” vroeg moeder. „Ga maar wandelen.”

„Dat doen we ook,” knikte Hielke. „Maar ons cadeau ligt in het boothuis.”

Klinkhamer en moeder bleven nieuwsgierig wachten tot hun brave zoons met een fleurig boeket bloemen uit het boothuis kwamen.

Moeder kreeg ook een paar van de mooiste bloemen, waarna het tweetal welgemoed naar het dorp wandelde.

Ze werden ingehaald door de auto van Gerben. Daarin zat ook Kees.

Chantel, die de auto bestuurde, stopte even en Hielke en

Sietse konden naast Kees op de achterbank gaan zitten.

„Waar hebben jullie die bloemen gestolen?” vroeg Kees.

„Van de koude grond,” zei Sietse.

„Ik heb die bloemen vaker gezien,” zei Kees. „Maar ik weet alleen niet waar.”

„Juist!” riep Sietse. „En je zult ze daar nooit meer zien ook, want wij hebben ze geplukt.”

De auto bereikte het hotel en onze gasten stapten uit. Bij de deur werden ze door Jaarsma welkom geheten, die een heel net pak droeg met een witte roos op de revers.

„Ai, deftige meneer!” riep Gerben. „Waar is mijn geleende broek gebleven?”

„Moest je die dan terug hebben?” vroeg Jaarsma. „Ik heb hem verbrand, hij stonk naar de koeien!”

„Goed gedaan,” zei Gerben. „Ik stuur de rekening wel!”

„We hebben de broek netjes ingepakt, Gerben,” zei Boukje.

„Ik geef hem je straks.”

„En nu ik!” riep Sietse en hij gaf haar de bloemen. „Een cadeautje van Hielke en mij, ter ere van jullie verloving!”

„Dank je wel,” zei Boukje. „Het zijn fleurige bloemen, net zoals die bij onze toekomstige woning bloeien.”

„Dan heb je nu alvast een deeltje van je tuin,” merkte Jaarsma op en hij knipoogde naar de jongens.

„Hij heeft het door,” fluisterde Hielke.

Gelukkig werd er verder niet over gepraat en iedereen liep naar een zaaltje waar tafeltjes en rieten kuipstoelen uitnodigend op de gasten wachtten.

Een kelner bracht een vaas waarin de bloemen werden gezet en die een plaats kreeg op een van de grootste tafels.

„Wel, Boukje?” zei Gerben. „Nu word jij binnenkort mevrouw Jaarsma. Hoe vind je dat?”

„Heel goed,” zei Boukje. „Piet en ik kunnen goed met elkaar opschieten. Dus ik zie ons huwelijk met vertrouwen tegemoet.”

„Ik ook!” riep Jaarsma. „Zolang zij doet wat ik zeg en ik doe wat zij wil, komt het dik in orde!”

Toen kwam Louw binnen.

„Wat kom jij hier doen?” vroeg Sietse plagend.

„Ik kom meneer Jaarsma en zijn vrouw feliciteren met hun verloving,” zei Louw en hij schudde Boukje en Piet de hand.

„Zeg, Boukje,” zei Chantel, „wij willen je graag een mooie jurk cadeau geven. Gerben is mede-eigenaar van het naaiatelier en daar maken ze prachtige jurken. Vind je dat een goed cadeau?”

„Dat moet je aannemen, Boukje!” riep Gerben. „Ik weet hoe mooi de jurken zijn, die daar worden gemaakt.”

„Dat doe ik graag,” zei Boukje. „Want gewoonlijk moet je naar de stad om zoiets te kopen.”

„Wel nee!” riep Gerben. „In ons dorp is alles te krijgen. We maken hier prachtige kleren, zeilboten, kinderwagens, rijwielen voor invaliden, meubels en we leveren: koeien, paarden, varkens, geiten, schapen, kippen, ganzen, zwanen, honden, katten en kwajongens!”

„Die kwajongens, dat is topkwaliteit,” beweerde Jaarsma. „Ze zijn altijd bereid te helpen. Zeg, jongens, hebben jullie nog geen gebakje?” Hij riep de ober en vroeg om de traktatie voor de gasten.

Tot vreugde van Kees kwamen er schalen met gebakjes op de tafels te staan en werden er heerlijke cocktails van verschillende vruchtesappen geschonken.

„Deksels,” zei Gerben. „Ik denk dat ik vandaag maar niet ga melken. Er is hier zoveel lekkers dat ik me geroepen voel hier zolang te blijven totdat alles op is.”

De jongens smulden.

Geeske Volkertsma, de cheffin van het atelier, kwam binnen. Gerben wees naar Boukje en riep: „Daar zit je slachtoffer, Geeske.”

„Ga zitten, juffrouw,” nodigde Jaarsma uit. „Neem een gebakje en drink wat.”

Geeske nam plaats en ze legde een boek met tekeningen op tafel. Daaruit mocht Boukje een model kiezen voor een jurk. Boukje en Chantel overlegden welk ontwerp ze zouden kiezen.

Een man ging achter de piano zitten en begon leuke liedjes te spelen. Sietse stond er vol bewondering bij te kijken. De pianist vroeg hem of er ook iets pittigers te drinken was, want die cocktails vond hij niks.

Sietse ging aan de kelner vragen of de pianist iets anders te drinken kon krijgen.

De kelner bracht een glaasje jenever en tot verbazing van Sietse dronk onze muzikant het in één teug leeg.

„Dat smaakt,” zei hij. „Daar lust ik wel een emmer vol van!” En hij begon te spelen en te zingen: „Geef me nog een drupje, geef me nog een drupje, geef me nog een emmer vol!”

Allen keken verrast naar de muzikant en Gerben riep: „Ha, de pianist wordt ook vrolijk, dat hebben we nodig!”

Er werd een potpourri van bekende liedjes gespeeld en iedereen zong uit volle borst mee.

Zwart kwam ook feliciteren en ook hij liet zich een gebakje goed smaken.

Gerben vertelde nogmaals het verhaal van hoe hij en Jaarsma

waren opgepakt op verdenking van een juwelendiefstal. „We werden geboeid en opgesloten. Ik was reuze kwaad, want ik was onschuldig. Dus spande ik mijn spieren zo sterk dat de boeien stuk sprongen!”

„Dat bestaat niet!” zei Hielke. „Boeien springen niet stuk.”

„Nee, Gerben,” zei Zwart. „Je vertelt dingen die niet kunnen.”

„Dacht u dat?” riep Gerben. „Boei me maar, dan zal ik u wat laten zien!”

Zwart trok een stel boeien uit zijn zak en maakte ze rond de polsen van Gerben vast.

„Niet doen, Gerben!” waarschuwde Chantel. „Het lukt je nooit.”

Maar Gerben begon woest met zijn armen te zwaaien en rukte aan de kettingen. Na een poosje was Gerben al aardig rood geworden, maar hij had zich nog niet uit de boeien bevrijd. Uiteindelijk lag hij met zijn tong uit zijn mond in zijn stoel, terwijl de rest van het gezelschap niet wist hoe ze moesten stoppen met lachen. Na een paar minuten rust moest Gerben toegeven dat hij zich op deze boeien had verkeken.

„Ja, Gerben,” merkte Zwart op, „ik gebruik alleen de beste materialen!”

Er viel even een stilte, want niemand wist goed wat te zeggen. „O ja, en dan nu de ringen!” riep Jaarsma toen. Hij haalde ze uit zijn zak en schoof er een om de vinger van Boukje. Hetzelfde deed Boukje bij Jaarsma, waarna iedereen de verloofden kwam feliciteren.

Daarna begon Jaarsma wat over zichzelf te vertellen. Hij vertelde hoeveel schoorstenen hij had gebouwd en gerepareerd. „De laatste schoorsteen,” zei hij, „was bij een matrassen fabriek. En juist daar maakte ik een val van vier meter, maar ik kwam gelukkig op een stapel verende matrassen terecht. Ik danste wel een halfuur op en neer.”

„Wij hebben weleens een halve dag op en neer gedanst, voordat we weer op de grond stonden,” vertelde Sietse.

„Dat zal wel!” riep Gerben. „De Klinkhamertjes dansten een halve dag op een matras!”

„Wel nee!” lachte Sietse. „Dat deden we met onze boot op de golven van het meer.”

„Hm,” bromde Gerben. „Zo lust ik er nog wel eentje!”

„Ja,” riep Kees, „we lusten er nog wel een!” en hij nam weer een gebakje.

„Eet je niet te veel, Kees?” waarschuwde Boukje. „Ik zal jullie een doosje meegeven voor thuis.”

Voor de vrienden werden er doosjes gebak, met vijf stuks

erin, klaargezet.

Kees keek op de klok en riep: „Het is al tien voor vier! Wat gaat de tijd toch vlug als het gezellig is.”

Toen klonk er opeens een doffe dreun...

De pianist was van zijn kruk gerold! Met een vuurrood gezicht stond hij waggelend weer op. De fles jenever was bijna leeg.

„Je mag zeggen wat je wilt,” merkte Gerben op. „Maar onze pianist heeft zijn best gedaan!” Hij begon te applaudiseren en dat deden ze allemaal.

Nadat hij zijn geld had gekregen, vertrok de pianist enigszins beschaamd.

„Hij heeft inderdaad zijn best gedaan,” zei Jaarsma. „Hij heeft onze verloving toch opgevrolijkt. Jullie worden allemaal hartelijk bedankt voor de felicitaties en gelukwensen.”

De jongens kregen nu ieder een doosje met overgebleven gebakjes en namen afscheid van het verloofde paar. Louw holde naar huis. Hielke en Sietse en Kees reden in de auto van Gerben mee.

Thuis vroeg moeder Klinkhamer hoe het feestje was geweest. „Geweldig!” zei Sietse. „De pianist begon pas te spelen toen hij goed was doorgesmeerd!”

Uitbundig liepen de jongens de keuken in om hun gebak in de koelkast te stoppen. Hun moeder bleef verbaasd achter.

Sinds wanneer moet een pianist worden doorgesmeerd? kon je haar horen denken.

HOOFDSTUK VI

De verhuizing

Bij de toren werd een betonnen balk op de geheide palen gestort, waarna Jaarsma kon beginnen met metselen. Hij werkte snel en legde de stenen volgens de voegen van het bestaande metselwerk.

Boukje kwam geregeld het werk onderbreken met het brengen van koffie en fruit, want Piet mocht niet te hard werken en hij moest goed worden verzorgd.

Toch werd de muur in enige dagen tot één meter zestig hoogte opgemetseld. Toen werd er een steiger gebouwd en ging het metselen minder vlug, doordat de stenen en de specie met een bouwlier op de steiger moesten worden gehesen. Dit was de reden waarom Schaafsma twee helpers moest sturen om Jaarsma van stenen en specie te voorzien. De jongens kwamen geregeld kijken en hielpen bij het op de steiger sjouwen van stenen.

In de twee weken daarna metselde Jaarsma de toren tot op de halve hoogte.

De kerktoren werd er een stuk fraaier op, waardoor veel

mensen naar de toren kwamen kijken. Helaas werd de rust verstoord door een groepje motorrijders dat met brullende motoren om de kerk reed.

„Die zijn iets van plan!” riep Hielke en hij holde naar het huis van Zwart om hem te waarschuwen dat er raddraaiers bij de toren waren.

Toen Zwart hoorde dat er wel tien motorrijders waren, belde hij Klinkhamer en vroeg om assistentie.

Onze smid riep het hele brandweerkorps te hulp en dat was nodig ook, want de motorrijders klommen tegen de steigers op en begonnen die te vernielen. Ze wierpen stenen en planken naar beneden en probeerden de buizen van de steiger los te rukken.

Sietse en Louw keken verontwaardigd toe en begonnen de motorfietsen onklaar te maken. Louw liet de banden leeglopen en Sietse nam uit een fietstas een sleutel, waarmee hij de bougies uit de cilinders schroefde.

Het duurde in de ogen van de jongens wat lang, maar uiteindelijk kwam Zwart er toch aan. Hij bulderde tegen de vernielers dat ze ogenblikkelijk van de steiger moesten komen, maar de vandalen lachten om die ene politiemann. Gelukkig haalde Klinkhamer gauw de brandspuit uit de garage. De timmerman, de slager en de bakker kwamen

helpen. Vlug werden de slangen uitgerold en begon de motor water uit de vaart te zuigen.

Een krachtige straal spoot de vernielers nat. Maar ze gaven geen krimp. Met hun leren pakken aan, trotseerden ze de waterstralen, totdat een van hen naar beneden viel en op de grond bleef liggen. Hij was bewusteloos. Zijn vrienden stonden geschrokken bij hem te kijken.

„Is er hier een dokter?” vroeg een van hen.

Hielke wees de straat waar de dokter woonde.

De man greep zijn motorfiets en wilde hem starten, maar Sietse had de bougies eruit geschroefd. Toen de man zag dat de banden leeg waren, maakte hij zich zo kwaad dat hij met de eerste de beste die in zijn nabijheid stond, begon te vechten.

Dat viel hem zwaar tegen, want die man was Klinkhamer.

De sterke smid gaf de onruststoker zo'n draai om zijn oren dat hij duizelig op de grond viel.

Zijn vrienden begonnen ook te vechten, maar de slager, de bakker, de timmerman, de postbode en nog meer mannen begonnen die relschoppers te slaan, waardoor het een complete veldslag werd. De onruststokers moesten wel het onderspit delven en werden met vereende krachten opgesloten in de cellen achter het gemeentehuis.

De dokter kwam naar de man kijken, die van de steiger was

gevallen. Hij bleek een zware hersenschudding te hebben. De dokter bestelde een ambulance en de patiënt werd naar het ziekenhuis in de stad gebracht.

Sietse belde gauw naar de redactie van de krant, die meteen een verslaggever stuurde.

Zwart vroeg de politie in de stad om een arrestantenwagen te sturen. De jongens hielpen de motorfietsen achter het gemeentehuis te stallen. Zwart noteerde de nummerborden, zodat de eigenaars geen valse namen zouden kunnen opgeven.

Op dat moment keerden Boukje en Jaarsma terug van een tochtje langs het meer. „Kijk, kijk!” riep Jaarsma. „Is er een aardbeving geweest? De steiger lijkt wel stuk! Wat is er gebeurd, jongens?”

Hij kreeg het verhaal te horen van de vernielzuchtige motorrijders en Boukje riep: „Maar dat is toch waanzin? Wat hebben die motorlui met onze kerktoren te maken? Ze waren zeker dronken?”

„Ik geloof niet dat ze dronken waren,” zei Hielke. „Maar ze zitten nu veilig opgeborgen in de cel.”

„Het kan ook zijn,” zei Jaarsma, „dat ze tot hun daden zijn aangezet door jaloerse mensen.” Hij keek bij de steiger en zag tot zijn genoegen dat er niets van het metselwerk was

afgebroken. Het metselwerk bleek al hard te zijn. „Kijk, kijk!” lachte Jaarsma. „Iedereen kan nu zien hoe sterk mijn werk is. De harde klinkers en de krachtige specie maken het metselwerk onverwoestbaar. Dat kost een paar centen, maar dan heb je wel waar voor je geld!”

Een snel rijdende auto met twee politie-inspecteurs erin, stopte op het plein. Ze vertelden Zwart dat er een politiebuis met manschappen volgde. Daarop gingen ze de beschadigde steigers bekijken.

Even daarna kwam de bus met vijf agenten aanrijden. De arrestanten werden geboeid en in de bus geduwd.

„Wie zorgt er voor onze motoren?” vroegen ze. „Als iemand er met zijn jatten aankomt, eisen we schadevergoeding!”

Niemand gaf daar antwoord op. Vier politiemannen gingen bij de arrestanten zitten en de bus vertrok naar de stad.

Het publiek keek hen na, iedereen vond het een triest gebeuren. Wat bezielde die jongelui om zo tekeer te gaan in een dorp waarmee ze niets te maken hadden?

„Het is me een raadsel,” zei Klinkhamer toen ze thuis over het voorval zaten na te praten.

„Jaarsma zegt dat het jaloezie is,” zei Sietse. „Iemand heeft hen opgestookt!”

„Er steekt wel iets achter,” dacht Klinkhamer. „Maar dat zoekt

de politie wel uit. Ik vind het jammer voor Jaarsma. Hij doet zijn best de toren mooi te maken en nu probeert een groep halve wilden zijn werk te vernielen. Er is voor hem zo geen aardigheid aan en het zou me dan ook niet verwonderen als hij met het metselen zou stoppen!”

Maar daarin vergiste Klinkhamer zich, want de volgende morgen kwam Jaarsma in de smederij met een verbogen, ijzeren buis van de steigeren hij riep opgewekt: „Zijn jullie allemaal gezond? Kijk, ik heb hier een buis die ik niet recht kan krijgen. Kunt u dat, Klinkhamer?”

„Dat doen we met de bankschroef,” antwoordde Klinkhamer. Door tijdelijk een verlengstuk aan de buis te maken, kon hij de pijp rechtekken. „Hoe is het met de steiger?” vroeg hij. „Kunt u nog werken?”

„De opperlui maken de steiger in orde,” zei Jaarsma. „En straks ga ik weer metselen. Ik ben blij dat mijn metselwerk goed droog was, zodat het geheel onbeschadigd uit de aanslag is gekomen. Maar waarom de toren het moest ontgelden, is me een raadsel. Wat dachten die kwajongens te bereiken met hun vernielingen?”

„Het lijkt wel een ziekte,” zei Klinkhamer. „Overal schoppen ze rellen. In de krant lees je steeds berichten over vechtpartijen bij voetbalwedstrijden. Die lui gaan er niet heen

om de sport, maar proberen zo onsportief mogelijk de wedstrijden in de war te schoppen. Dat schijnt hun de grootste lol te geven. Ik hoop dat de politie hen streng zal straffen!”

’s Avonds stond er een foto in de krant van de toren met de gedeeltelijk vernielde steiger. De verslaggever schreef: Jongelui hebben geprobeerd de vernieuwde toren van Lenten te vernielen. Door het ingrijpen van de politie en de brandweer en met de hulp van de hele burgerij werden de boosdoeners verjaagd en in de cel opgesloten. Ze zijn vandaag door de rechter-commissaris verhoord en daarbij is komen vast te staan dat iemand een som geld aan de motorclub had beloofd als beloning voor het vernielen van het bouwwerk. Wie die persoon is, wil de politie niet bekendmaken, maar er wordt gefluisterd dat het iets te maken heeft met de rivaliteit tussen de dorpen Jonkersveen en Lenten. Zoals iedereen kan zien, wordt de toren in Lenten veel mooier dan die van Jonkersveen.

Als gevolg van dit kranteberichtje ontving de dominee in Lenten vele brieven met giften voor de torenbouw. De aanslag van de motorrijders kreeg een averechtse uitwerking, want er was nu in één keer genoeg geld binnengekomen om de hele kerk met een nieuwe muur te ommantelen.

„Ik heb voorlopig genoeg werk,” zei Jaarsma tegen Gerben

toen ze elkaar een paar dagen later weer in de smederij ontmoetten.

„Mooi,” lachte Gerben. „En metsel je ook ijzeren ringen in de muren, waaraan de boeren hun paarden kunnen vastzetten? En doe je dat extra stevig, want in een ander dorp hadden de boeren ook hun paarden bij de kerk gestald en toen de klok begon te luiden, schrokken de dieren en rukten de muren omver. Gelukkig bleef het dak zweven op de tonen van het gezang. De dominee moedigde de mensen aan steeds luider te gaan zingen, zodat het dak zou blijven zweven.

Alleen, het dak begon te stijgen om uiteindelijk het dorp uit te zweven. Het kwam ten slotte terecht in de kwekerij van Beuning. Die gebruikte het toen om er tomaten onder te kweken. Als je een tomaat van hem eet, begin je te zingen, want de gezangen uit de kerk zitten nu in de tomaten!”

Hielke en Sietse vonden het weer een echt gek Gerbenverhaal.

’s Avonds at de familie Klinkhamer tomaten bij de broodmaaltijd.

„Ha!” riep Sietse. „Nu kunnen we zingen, want volgens Gerben zit er muziek in deze tomaten.”

„Houd je alsjeblieft koest,” zei Klinkhamer. „Want wat jullie produceren aan zangkunst lijkt meer op het geloei van dol

geworden stieren!”

Bij de torenklok klonk de volgende dag wel vrolijk gezang van Jaarsma. Dat kwam niet door de tomaten, maar door het feit dat hij bijna klaar was met metselen.

De jongens vroegen hem of er nu een vlag op het bouwwerk kon worden geplaatst.

„Nog niet, vrienden! Het dak moet er eerst op en de wijzerplaten van de klok moeten opnieuw worden aangebracht. Als dat klaar is, hijsen we de vlag in top.”

De bus uit de stad stopte op het plein. De passagiers die uitstapten, waren de jongens van de motorclub.

„Pas op, daar komen de vernielers!” waarschuwde Louw.

Allen keken nieuwsgierig naar wat de motormannen kwamen doen. Tot ieders verbazing gingen ze de toren bekijken.

„Dat ziet er goed uit!” riep de aanvoerder van de club. „Het is een van de leukste torens in de omtrek. Het spijt ons,” zei hij tegen Jaarsma, „dat we hebben geprobeerd uw werk te vernielen, maar we waren omgekocht door iemand uit Jonkersveen. Hij beloofde ons een grote beloning en dat geld konden we heel goed voor onze club gebruiken. Motorrijden is nogal duur, weet u. Gelukkig hebben we niet te veel vernield, want het blijkt dat die persoon ons geen cent zou hebben betaald. We komen de schade wel vergoeden en

willen helpen bij het metselen.”

„Kunnen jullie metselen?” vroeg Jaarsma.

Het bleek dat vier van hen metselaars waren en Jaarsma sprak met hen af dat zij nog eens zouden terugkomen om te praten over een ander klusje aan de kerk.

Op de stoep van het gemeentehuis verscheen Zwart en de club liep naar hem toe. Ze vroegen of ze hun motoren terug mochten hebben.

„Goed,” zei Zwart. „Als jullie hier niet meer de rust verstoren met motorgebrul.” Hij nam hen mee achter het gemeentehuis, waar de motoren waren gestald. Zwart gaf een zakje met bougies die hij van Sietse had ontvangen, waarmee ze hun motoren weer in orde konden maken. De banden werden opgepompt, waarna de club kon vertrekken. Eerst kwamen ze afscheid nemen van Jaarsma en met een „tot ziens” reden ze weg naar de stad.

„Die doen geen kwaad meer,” zei Jaarsma. „Ze laten ons in het vervolg wel met rust.”

Op het erf van Schaafsma was intussen de kap voor het dak van de toren klaargemaakt. Een hoge kraan plaatste deze op de muren. Daarna moest Jaarsma de zijkanten dichtmetselen. Dat deed hij met leuke trapgevels.

„De toren is een ouderwets gebouw met een modern jasje

aan!” grapte Gerben.

„Ik vind het geweldig,” vond de dominee. „Het overtreft mijn stoutste verwachtingen. Ik weet niet hoe ik u kan belonen, Jaarsma, maar u heeft knap werk verricht!”

„Geef Piet een vrijkaartje voor de kerk,” raadde Gerben hem aan.

„Nee, meneer Zonderland! De kerk is geen bioscoop. Iedereen is altijd welkom in ons bedehuis en daarvoor hoeft niemand te betalen.” En aan Schaafsma vroeg de dominee:

„Kunt u al gauw de muren rond de hele kerk restaureren?”

„Als ik weer op de hulp van Jaarsma kan rekenen, wil ik er zo vlug mogelijk mee beginnen.”

„Op mij kunt u rekenen,” beloofde Jaarsma.

„Goed zo,” prees Gerben. „Want een oude kerk met een nieuwe toren is gelijk aan een landloper in een chique jas!”

En zo werd er eerst een sleuf langs de kerkmuren gegraven en sloeg een heistelling er palen in, waarop een betonnen balk werd gestort. Weer kwamen er auto's met witte stenen en Jaarsma kon gaan metselen.

Op de toren werd het dak getimmerd en gedekt met helder rode pannen. Het stond heel mooi, dat wit van de muren en het rood van het dak en iedereen noemde de toren een sieraad voor het dorp.

Het uurwerk werd vernieuwd en de wijzerplaten werden verguld zodat alles blonk alsof het van goud was.

Gerben vond dat de toren alvast kon worden ingewijd, maar de dominee wachtte liever totdat rond de hele kerk een nieuwe muur was gemetseld.

Dat metselen ging extra snel, want de leden van de motorclub, die iedere dag op grote motorfietsen naar het dorp kwamen, hielpen Jaarsma.

Gelijktijdig plantten gemeenteambtenaren twee rijen boompjes langs het pad dat vanaf de kerk naar het meer liep, zodat er een mooi laantje ontstond.

De dominee sprak waarderende woorden tegen opzichter Hoogeveen en bedankte hem voor het genomen initiatief om het Kerkpad te verfraaien.

Maar een van de grondwerkers zei: „Het is bedacht door de jongens van Klinkhamer.”

Toen begon de dominee luid te lachen en riep: „Die jongens zijn fantastisch! Zij waren ook de gangmakers bij het restaureren van de toren. Klinkhamer mag trots zijn op zulke zoons.”

„Dat zegt u wel,” zei de man, „maar wacht maar, totdat die lieverdjes in uw tuin peren komen stelen, dan denkt u er wel anders over!”

„Och, vriend, van de jeugd moet je af en toe iets door de vingers zien en dat doe ik zeker bij de Klinkhamertjes.”

’s Avonds stapte meneer Beuning de smederij binnen. Hij vertelde dat zijn nieuwe huis klaar was en dat hij dus ging verhuizen. Hij hoopte daarvoor de praam van Jellema te kunnen lenen en dat Hielke en Sietse met de Kameleon wilden komen helpen. „Ik weet dat ze eersteklas schippers zijn,” zei hij. „En ik wil hen graag belonen.”

„Dat wil ik niet,” vond Klinkhamer. „De jongens helpen, zonder dat ze betaald hoeven worden.”

„Maar we kunnen beter niet met de boot gaan,” riep Sietse.

„Dan moeten de meubels door onze tuin naar de vaart worden gebracht en dat is onnodig sjouwen. Gerben kan beter met de grote, platte wagen komen voorrijden. Dan gaan de meubels zo de deur uit, meteen op de wagen en bij uw nieuwe huis kan alles voor de deur worden gelost.”

„Dat is misschien wel beter,” gaf meneer Beuning toe. „Maar heeft Gerben daar tijd voor?”

„Ik ga hem meteen bellen,” zei Sietse en hij liep naar de telefoon.

„Bij Sietse moet alles direct worden geregeld,” merkte Klinkhamer op, waarna iedereen luisterde naar het gesprek dat Sietse voerde.

Gerben bleek inderdaad bereid om te helpen, waarop Sietse de telefoon aan meneer Beuning gaf. Die maakte de afspraak dat Gerben de volgende morgen om negen uur met een wagen zou komen helpen.

Hielke en Sietse stonden met hun vrienden Kees en Louw de volgende morgen voor de smederij op Gerben te wachten.

Om negen uur kwam Gerben met de trekker en aanhangwagen voorrijden. „Hé, jongens!” riep hij. „Geef me eens een paar blikken diesel, want met een droge motor kom ik niet ver.”

Hielke bracht de diesel, die door een trechter in de tank werd gegoten. Daarna reed de trekker tot voor het huis van meneer Beuning. Hier begon iedereen huisraad naar de wagen te sjouwen.

Mevrouw Beuning keek toe dat alles zorgvuldig gebeurde. Opeens slaakte ze een gil van schrik toen Kees bijna een doos met prachtig aardewerk liet vallen, die gelukkig door Louw werd opgevangen.

„Je moet die dozen beter tegen je aandrukken,” zei Sietse.

„Maar ik heb net een schoon overhemd aan,” merkte Kees op. „En ik wil geen ruzie met mijn moeder.”

„Dat krijg je toch wel,” voorspelde Sietse. „Wie gaat er nou in een hagelwit overhemd werken?”

Boukje en Jaarsma kwamen ook helpen, waardoor het een vlotte verhuizing zou worden.

Met vereende krachten werd bijvoorbeeld de piano op de wagen getild. Als twee mannen dit hadden moeten doen, zou het veel langer gaan duren.

Er ging veel op de wagen en Gerben voorspelde dat ze met twee vrachten alles wel zouden hebben vervoerd. Met dekens, vloerkleden, gordijnen en allerlei textiel werd de wagen gevuld, waarna de trekker kon weggrijden.

De jongens zochten een plaatsje voorop de wagen en bij Gerben op de trekker.

Ze reden door het dorp langs de kerk, waar de metselaars lachend stonden te kijken. Toen volgden ze de weg langs de vaart en voorbij de nieuwbouwwijk bereikten ze de kwekerij van Beuning.

Gerben stopte voor het fraaie, nieuwe huis. Kort daarna arriveerde ook de auto van Boukje met de andere helpers. Het lossen kon beginnen.

Vlijtig hielpen de jongens mee met het naar binnen brengen van de spullen.

Natuurlijk moest nieuwsgierige Kees eerst even bij de kwekerij rondneuzen. Hij stapte een van de grote kassen binnen en zag vele trossen met tomaten. De vruchten waren

rood en sappig en dus keek Kees of de kust veilig was om een tomaat te plukken.

Achter in de kas waren een man en een jongen aan het wieden, maar zij zagen Kees niet.

Onze vriend plukte gauw een van de dikste tomaten en gehurkt tussen de struiken begon hij van de sappige vrucht te smullen. Het sap droop langs zijn vingers en het smaakte zo lekker dat Kees alles om zich heen vergat.

Hij schrok dan ook danig, toen de man van achter uit de kas plotseling voor hem stond en vroeg: „Kom jij hier stelen, jochie?”

„Ik, ik help bij het verhuizen!” stotterde Kees.

„Een mooie hulp ben jij!” spotte de man. „Maak maar gauw dat je hier wegkomt. De tomaten hoeven niet te worden verhuisd. Daar zorgen wij wel voor!”

Beschaamd droop Kees af en hij ging weer helpen verhuizen.

„Ai, Kees!” riep Louw. „Er zit verf op je mooie overhemd!”

„Verf?” vroeg meneer Beuning. „Dat kan niet! Er zit geen verf aan de meubels. Maar dat is geen verf! Dat is tomaten-sap! Ben jij in de kassen geweest?”

Kees knikte beschaamd.

Sietse moest lachen en hij riep: „Dan krijg je dus toch ruzie met je moeder!”

„Als het werk klaar is, krijgen jullie allemaal een portie tomaten,” beloofde meneer Beuning.

Gerben zag de rode streep op het mooie overhemd ook en vroeg: „Ga je er een voetbalshirt van maken, Kees?”

„Je zuster!” zei Kees en hij ging helpen sjouwen en droeg de dozen stevig tegen zich aan gedrukt in de hoop dat daardoor de vlek op het overhemd minder zichtbaar zou worden.

Toen de vracht was gelost, zei Gerben: „Kom, we gaan gauw de rest halen, dan zijn we voor twaalfen klaar.”

Hielke vroeg aan Kees: „Wat zal je moeder zeggen als je met dat vuile overhemd thuiskomt?”

„Ik vraag jullie moeder om hulp,” zei Kees.

„Dat moet je doen,” knikte Sietse. „Moeder weet er wel raad op. Ze krijgt ook alle vlekken uit vaders overall.”

Nauwelijks waren ze terug bij de woning van Beuning of Kees holde naar de smederij.

„Die grappenmaker komt voorlopig niet meer helpen,” zei Sietse. „Het duurt minstens een uur voordat het overhemd weer schoon is.”

Maar daarin vergiste Sietse zich, want een kwartiertje later kwam Kees alweer helpen. Hij was alleen gekleed in zijn hemd en Beuning vroeg: „Krijg je het zo niet koud?”

„Welnee,” zei Kees, „als ik werk, voel ik geen kou!” En hij

begon extra hard mee te helpen. In zijn ijver bemerkte hij niet dat zijn vader van de fiets stapte en verbaasd naar Kees keek.

„Ben je ziek, Kees?” vroeg hij argwanend. „Ik heb je nog nooit zo hard zien werken. Moet je kouvatten in die dunne kleren?”

„Ik ben gezond,” zei Kees. „Maar in zo’n mooi overhemd durf ik niet te werken. Als ik erin ga zweten, moet het meteen weer in de was!”

„Wat zeg je?” riep Dijkstra. „Jij en zweten? Dat zou het toppunt zijn! Luie aap, die je bent, je weet niet eens wat zweten is!”

„Dat is transpireren!” riep Kees. „Dat doen apen ook!” Dijkstra schudde zijn hoofd, maar hij kreeg geen tijd om zich kwaad te maken, want Kees sprong op de wagen, die weer naar de kwekerij reed. Dijkstra stapte de smederij binnen om te vertellen hoe verbaasd hij was dat zijn zoon plotseling zo ijverig was geworden.

„Tja, Dijkstra,” zei Klinkhamer. „Jongens zijn onberekenbaar!”

In dit geval rekende Kees echter wel. Hij bleef helpen omdat er een beloning van tomaten was beloofd en die wilde Kees niet mislopen.

De laatste meubels werden spoedig het nieuwe huis binnengedragen en daarmee was de verhuizing afgelopen. Na afloop ontvingen de jongens ieder een grote zak tomaten. Moeder Klinkhamer gaf Kees weer een hagelwit overhemd en onze vriend liet zich opgeruimd met de Kameleon naar huis brengen.

Dijkstra keek verwonderd naar zijn zoon, die keurig gekleed thuiskwam en lekkere tomaten meebracht.

Moeder nam ze in ontvangst en zei goedkeurend: „Je hebt je overhemd netjes schoongehouden, Kees. Het was beter geweest als je voor die verhuizing een overall had gedragen, maar je hebt goed op je kleren gepast.”

„Och,” schokschouderde Kees, „dat was niet zo moeilijk!”

HOOFDSTUK VII

Het feest

's Middags begonnen Boukje en Jaarsma aan de schoonmaak van hun huis. Hielke en Sietse vroegen of ze ook konden helpen, maar dat vond Boukje niet nodig.

Een man fietste voorbij en keek vol belangstelling naar het huis. Daarbij reed hij tegen de trottoirband en hij wist nauwelijks zijn evenwicht te bewaren. Slingerend reed hij verder naar het meer.

„Wie was dat?” vroeg Jaarsma aan de jongens.

„Een onbekende,” zei Hielke. „Misschien komt hij uit een woonbootje en heeft in het dorp drank gehaald. Hij leek wel dronken.”

„Ik hoor een bijzonder geluid,” merkte Sietse op.

„Dat is het luiden van een klok,” zei Jaarsma.

„Het komt van over het meer!” riep Hielke. „De klokketoren van Jonkersveen is zeker in gebruik genomen. Zullen we gaan kijken?”

Louw kwam ook en natuurlijk wilde hij mee met de Kameleon.

Ze voeren eerst naar de Woudaap, waar Dijkstra en Kees naar de overkant van het meer keken. Bij Jonkersveen waren vier toppen van betonnen palen zichtbaar, die het geraamte van de klokkestoel vormden.

„Jonkersveen heeft zich alweer hersteld van het verlies van de toren,” zei Dijkstra. „Ze zijn daar graag nummer één en dus moet hun toren eerder klaar zijn dan die van Lenten.”

„Onze toren is ook al klaar!” riep Sietse. „Kijk maar hoe mooi hij boven het dorp uitsteekt. Dat is heel wat anders dan dat bosje palen in Jonkersveen!”

„Als jullie er gaan kijken, ga ik mee,” zei Kees en ook hij stapte aan boord van de Kameleon.

Snel voeren ze naar de overkant en ze legden aan bij de bevriende melkboer.

„Ha, jongens, komen jullie onze nieuwe toren bewonderen?” vroeg hij.

„Noemt u dat een toren?” vroeg Hielke. „Als je snel loopt, ben je hem voorbij zonder hem te hebben gezien! Je kijkt er dwars doorheen. Het is een geraamte met een klok ertussen!” Op ongeveer tien meter hoogte was een bordesje, waarop een uurwerk stond. Er waren vier wijzerplaten aangebracht, zodat iedereen kon zien hoe laat het was. Onder het bordesje hing de klok die door een paar mannen werd geluid, terwijl een

opzichter instrumenten tegen de palen hield om te kijken hoe de toren trilde bij het klokluiden.

„Als ze te hard aan het touw trekken, klapt het hele geval in elkaar,” zei Sietse. „Wat een armoe!”

„Dat klopt,” bevestigde Kees. „Er was kennelijk geen geld om een toren te metselen en dus hebben ze deze oplossing genomen.”

„Bij een toren moet je op een uurwerk kunnen kijken,” vond Louw. „En bij plechtigheden moet de klok worden geluid en dat kan hier allemaal, dus heeft het dorp toch wat het nodig heeft.”

Een politieman vroeg aan onze vrienden: „Hoe vinden jullie onze Big Ben?”

„Geweldig!” riep Sietse. „Deze toren kan de zwaarste stormen trotseren, want de wind waait dwars door dit schriele scharminkel heen en heeft er dus geen vat op. Die toren zal alleen stukgaan door betonrot.”

De jongens bleven nog even bij het bouwwerk staan, waarna Hielke zei: „Ik ben erop uitgekeken. Je raakt hier van slag, want alle vier de wijzerplaten wijzen een ander uur aan!”

„In de achterste palen zitten klimijzers,” zag Sietse. „Iedereen kan naar het uurwerk klauteren en de klok meenemen.”

„Hoe wilde je zo’n zware klok meenemen?” vroeg Louw.

„Heel eenvoudig,” begon Sietse. „Je neemt het touw van de klepel en trekt dat over een dwarsbalk. Dan schroef je de klem los, waaraan de klok hangt en die valt dan ondersteboven en blijft aan het touw hangen. Dan laat je het touw vieren, totdat de klok op de grond staat. Je kantelt hem op een wagentje en gaat ervandoor met de buit!”

„En wat moet je er dan mee?” vroeg Kees.

„Verkopen!” zei Sietse. „Ik wilde dat we sterk genoeg waren. Dan sleepten we die klok naar onze toren. Wat zouden die Jonkerveners raar staan te kijken! Trouwens, dat doen ze toch al. Kom, we gaan, ik wil niet langer naar die rare gezichten kijken.”

Lachend volgden ze Sietse naar hun boot.

Tegen de melkboer zei Sietse: „Die toren is een mirakel, hoe hebben ze het kunnen bedenken. Het lijkt wel een uitkijktoren in de rimboe.”

„Maak het nou een beetje!” riep de melkboer. „Het dorp is er toch mooi mee gered?”

„Zolang het duurt!” schamperde Sietse en hij voegde eraan toe: „De tijd zal het leren.” Maar wat hij daarmee bedoelde, werd niet begrepen.

De vrienden stapten weer in de Kameleon. Toen ze terugvoeren, ontdekten ze een woonscheepje dat verscholen

lag in de rietkraag langs de weg naar de stad.

Sietse liet de Kameleon langs de woonschuit varen.

„Dat zijn dezelfde lui die met een kwade hond bij Gerben op het erf kwamen,” wist Kees. „Volgens mij zijn het verslaafden.”

„Ik zie niemand,” zei Louw. „Ze liggen zeker hun roes uit te slapen.”

„Ze hebben zich wel verdacht verscholen,” vond Sietse. „Wie weet, komen ze vannacht weer naar ons dorp. We moeten Zwart waarschuwen.”

Dat vonden ze een goed idee en Sietse liet de Kameleon naar het Raadhuisplein varen. De hele club ging aan wal en liep naar het gemeentehuis, waar ze aan de bode vroegen of ze meneer Zwart mochten spreken.

Spoedig verscheen Zwart in de gang en hij vroeg wat de Kameleonploeg te melden had.

„In de rietkraag aan de weg naar de stad ligt een woonschuit verborgen,” vertelde Sietse opgewonden.

„Het zijn vast drugverslaafden!” riep Kees.

Zwarts gezicht betrok en hij mopperde: „Nu moet ik dus met een stel verslaafden in de clinch? Weten jullie niets leukers?”

„Jawel,” zei Sietse. „Laat die lui rustig slapen. Ze doen geen kwaad en het platgevaren riet komt misschien wel weer

omhoog. Maar wij dachten dat het verboden was het riet te vernielen.”

„Dat is het ook,” bromde Zwart. „Die lui trekken zich niets van voorschriften aan. Ik zal hen wegsturen.” Zwart ging zijn fiets halen en reed naar het meer.

De jongens voeren er gauw met de Kameleon heen en toen Zwart over de brug reed, voer de Kameleon eronderdoor. De jongens bleven in de nabijheid van de woonschuit liggen wachten.

Zwart stalde zijn fiets op de dijk en klopte aan de kajuit van de woonboot.

De hond begon te blaffen en een man met een slaperig gezicht kwam te voorschijn. Hij vroeg kwaad: „Wat moet je? Donder op!”

„Weet wel tegen wie je spreekt!” dreigde Zwart. „En over opdonderen gesproken, ik gelast jullie meteen te vertrekken!”

„We gaan morgen verder,” zei de man. „Mijn kameraden zijn ziek. Ze moeten eerst uitslapen!”

„Smoesjes!” riep Zwart. „Jullie vertrekken ogenblikkelijk of ik neem maatregelen!”

Uit de kajuit kwam nog een man met een pitbull-terriër. De hond kwam dreigend op Zwart af.

„Houd die hond vast!” waarschuwde Zwart en hij trok zijn

pistool.

Toch lieten de mannen de hond los en die kwam dreigend op Zwart af.

Zwart schoot in de lucht en door de knal schrok de hond en hij verdween in de boot. Zwart haalde zijn portofoon uit de fietstas en belde met de politie te water. De bewoners van de schuit riepen allerlei dreigementen, maar Zwart gaf geen antwoord, hij had al verbinding met de politieboot.

De brigadier beloofde zo snel mogelijk te komen helpen. Zwart pakte zijn fiets weer en reed naar de brug, waar hij bleef wachten op de komst van de politieboot.

De jongens in de Kameleon bleven ook wachten.

Een kwartier later kwam de politieboot en die legde naast het woonscheepje aan.

„Maak de touwen los!” riep de brigadier. „We gaan jullie hier vandaan slepen!”

Geen van de mannen deed moeite om de touwen los te maken, daarom ging Zwart dat maar doen.

De politieboot werd aan de schuit gekoppeld en trok haar mee over het meer.

De kerels riepen naar Zwart: „Je zult er meer van horen! We komen terug!”

De jongens voeren achter de politieboot aan en toen die aan

de overkant van het meer met zijn sleep in het kanaal verdween, keerde de Kameleon terug.

„Zouden die lui terugkomen?” vroeg Kees zich af.

„Best mogelijk,” antwoordde Sietse. „Als ze kans zien, komen ze misschien vannacht al terug, want ze lagen hier vast verscholen om een slag te slaan.”

„Dan kijk ik vannacht af en toe door het raam,” zei Kees. „Als ze over het meer varen, zie ik dat meteen... als ik niet in slaap val!”

Daar moest Louw om lachen, hij wist zeker dat Kees niets zou zien omdat hij veel te graag sliep.

Toevallig sliep Sietse die nacht een moment niet en hij keek door het venster. Hij wreef zich de ogen uit bij de ontdekking dat de woonschuit van de verslaafden achter het erf lag. Het viertal zocht naar ijzeren staven in de oud ijzerhoop. Vlug maakte Sietse zijn broer wakker en hij liep daarna naar de slaapkamer van zijn ouders om te waarschuwen voor het ongewenste bezoek.

„Drommels,” momperde Klinkhamer. „Ga ogenblikkelijk Zwart bellen!”

Sietse holde naar de telefoon en vertelde Zwart dat de mannen van de oude schuit bij de smederij ijzeren staven aan het stelen waren.

Zwart belde op zijn beurt met de rijkspolitie om hulp.

Hielke en Sietse trokken vlug hun overalls aan en gevolgd door vader holden ze de trap af.

In de keuken hield Klinkhamer zijn zoons tegen. „We moeten wachten om te kijken waar die lui heen gaan,” zei hij en geduldig gluurden ze door het raam.

De mannen hadden enige staven gevonden en verdwenen ermee achter de schutting.

Sietse liep naar buiten om hen na te kijken en zag dat ze via verschillende tuinen naar het erf van Jaarsma liepen.

Dit meldde Sietse en vader zei: „Ik begrijp het al. De heren willen een leegstaande woning kraken. Kom, we gaan naar Zwart!”

Voor de smederij voegde Zwart zich bij hen en er werd hem verteld waar de heren waren.

„Ik hoor wat,” waarschuwde Sietse.

Bij het huis van Jaarsma klonk gestommel.

Behoedzaam sloop Zwart erheen, gevolgd door Klinkhamer en zijn zoons. In het halfduister zagen ze een paar schimmen die de zijdeur probeerden open te breken.

De boosdoeners waren zo druk aan het werk dat ze niets merkten van de komst van Zwart.

Nauwelijks hadden ze de deur opgebroken toen ze

schrokken van de stem van de veldwachter, die luid bulderde: „Handen omhoog!” Vlug greep Zwart de hoofddader en boeide hem.

Klinkhamer greep ook een man, die eveneens werd geboeid. De andere twee mannen wilden vluchten, maar Hielke en Sietse wierpen zich op hen. Tot hun verwondering boden de mannen nauwelijks weerstand. Misschien waren ze toch verslaafd en daardoor flink verslapt en krachteloos. Ook zij werden geboeid.

„De deur is aardig beschadigd,” wees Hielke.

„Dat is wel goed,” vond Zwart. „Daarmee is het bewijs geleverd dat de heren dit pand wilden kraken. Als je tegenwoordig geen duidelijke bewijzen hebt, laten ze die mensen vaak zo weer lopen en gaan ze ergens anders inbreken.”

In de vaart verscheen de politieboot, die naast het woonscheepje achter de smederij aanlegde.

De brigadier kwam de schade aan de deur bekijken en voorspelde de vier boosdoeners een gratis verblijf in een cel. De arrestanten gingen op de grond liggen en weigerden te lopen. Ze werden door de agenten hardhandig opgepakt, naar de vaart gedragen en in de politieboot opgesloten. Met de woonschuit op sleeptouw vertrok het politievaartuig

naar de stad.

„Die zijn we een tijdje kwijt,” merkte Zwart op. „Het is jammer van Jaarsma’s deur en ik vind dat de goede man wel bijzonder wordt geplaagd. Eerst werd hun auto gestolen. Daarna werd zijn metselwerk aangevallen en nu moet zijn woning het ontgelden. Een onaangenaam begin voor een aanstaand bruidspaar.”

„Leuk is het niet,” vond ook Klinkhamer. „Maar Jaarsma is net zo iemand als Gerben. Hij gaat onverstoord door, het is een taaie.”

De volgende morgen stonden Hielke en Sietse te wachten op de komst van Jaarsma en Boukje.

Ze bekeken de beschadigde deur.

„Dat is een karweitje voor Schaafsma,” vond Jaarsma. „Die zet er een solide deur in en wij gaan hier zo gauw mogelijk wonen, dan valt er niets meer te kraken!”

Ze vertrokken meteen naar de stad om huisraad te kopen en diezelfde middag al kwamen er woninginrichters, die vloerbedekking legden en gordijnen ophingen. Daardoor leek het huis meteen bewoond.

De volgende dag werden er fraaie meubels geplaatst en konden Jaarsma en Boukje erin trekken.

Intussen was het metselen aan de kerk klaar en de dominee

vond dat dit een feestelijke opening waard was.

Jaarsma en Boukje gingen een week later trouwen. Dat werd door het hele dorp gevierd. De jongens timmerden een ereboog voor het huis van Jaarsma, versierd met sparregroen en papieren rozen.

Op een kartonnen schild in het midden van de poort stond:
Lang leve het bruidspaar!

Iedereen stak de vlag uit en hoog op de toren wapperde de Friese vlag. Het hele dorp was op de been om het bruidspaar toe te juichen.

Gerben en Chantel kwamen met een landauer, getrokken door Bles, om het bruidspaar af te halen.

Het muziekkorps stond opgesteld en toen het bruidspaar in de wagen stapte, speelde het korps: „Lang zullen ze leven”!

Onder applaus van het publiek reden ze naar het gemeentehuis.

Het plein stond vol nieuwsgierigen.

„Het is fantastisch,” zei Gerben tegen Chantel. „Piet en Boukje krijgen net zoveel belangstelling als toen wij trouwden. Boukje maakt een goede reclame voor ons atelier met haar mooie jurk.”

„En hoe vind je mijn atelierjurk?” vroeg Chantel.

„Die heb ik helemaal niet opgemerkt,” plaagde Gerben.

„Hoe kom je aan dat moois?”

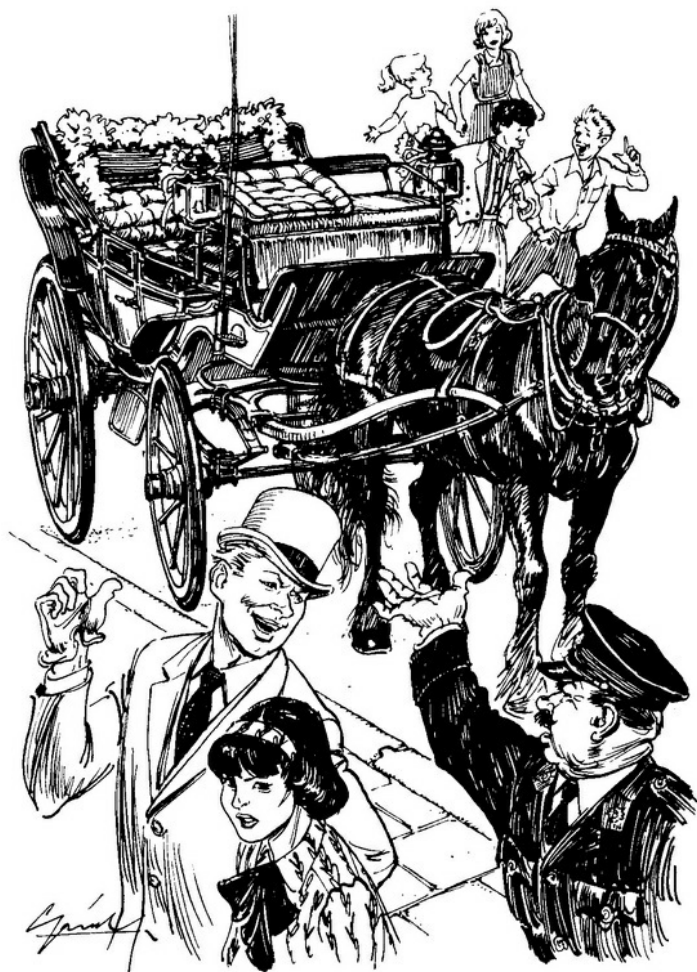
„Gevonden!” lachte Chantel.

„Maar... nu breekt mijn klomp!” riep Gerben. „Onze Bles gaat zonder dat ik hem stuur naar het gemeentehuis.” Tot nog grotere verbazing van Gerben hield het paard netjes halt voor de ingang en keek achterom alsof hij zeggen wilde: we zijn er, stap maar uit!

„Geweldig,” vond Gerben. „Nou, je ziet weer eens hoe verstandig Friese paarden zijn.”

Jaarsma hielp zijn bruid uit het rijtuig en door iedereen toegejuicht, beklommen ze de stoep van het gemeentehuis, waar de burgemeester hen verwelkomde.

Gerben liet de teugels op de rug van Bles liggen en paard en wagen bleven onbeheerd staan.

„Dat kan toch niet, Gerben,” vermaande Zwart.

„Dat kan best, meneer Zwart. Ik garandeer u dat Bles rustig blijft wachten. Maar ik heb nu geen tijd meer.”

Gerben en Chantel haastten zich achter het bruidspaar aan. In de trouwzaal stonden de jongens al te wachten.

In zijn toespraak zei de burgemeester dat de gemeente zeer was ingenomen met de nieuwe inwoners en dat iedereen blij en dankbaar was dat het echtpaar Jaarsma de kerk zo prachtig had laten restaureren. „We hebben dit mede te danken aan de heer Zonderland, die door zijn vriendschap met Jaarsma ervoor zorgde dat de kerk zo fraai werd.”

„Wel nee!” riep Gerben. „De jongens van Klinkhamer en hun vriendjes hebben meneer Jaarsma aan het metselen gezet! Ik heb nergens schuld aan. Dus was ik mijn handen in onschuld wanneer de kerk niet goed is gemetseld en in elkaar stort!”

Iedereen lachte en de burgemeester zei dat hij het volste vertrouwen had in het werk van Jaarsma. Toen kwam het moment waarop Jaarsma en Boukje elkaar de trouwringen aan de vingers schoven. De burgemeester beëindigde het officiële gedeelte, waarna iedereen het bruidspaar kon feliciteren.

„Zo, Piet,” zei Gerben. „Nu is het uit met het geklauter in

hoge schoorstenen en zul je voortaan netjes op de begane grond moeten blijven.”

„Dat doe ik graag,” bevestigde Piet. „Ik ben al dat geklauter beu. Een mens is tenslotte geen aap!”

„Juist,” zei Gerben. „En al draagt een aap een gouden ring, het is en blijft een lelijk ding! Maar die ring van jou is uit de kunst. Ik wens je nog vele gelukkige jaren!”

Buiten klonk het gebeier van de torenklok.

Het gezelschap verliet het gemeentehuis en wandelde naar de kerk. Daar wachtte het bruidspaar ook een uitbundige ontvangst. De kerk was tot de laatste plaats bezet. De jongens zaten weer vlak vooraan en naast hen zaten de leden van de motorclub.

Ook de dominee prees het bruidspaar voor hun vele werk aan de opknappbeurt van de kerk en noemde de toren naar Boukje, als herinnering aan de vrouw die zo spontaan bereid was de restauratie voor een aanzienlijk deel financieel mogelijk te maken. „Een gedenksteen is in de muur aangebracht,” vertelde de dominee, „en daar staat op: Boukjes toren als eerbetoon aan de vrouw die zo belangeloos ons dorp aan een prachtige kerk hielp! Ook bedank ik alle medewerkers die aan het bouwwerk een steentje bijdroegen en in het bijzonder noem ik daarbij de jongens die met de

bekende Kameleon varen en de leden van de motorclub. Een kerk die met zoveel enthousiasme is gerestaureerd, zal, hoop ik, nog vele jaren blijven bestaan!”

Dat hoopte iedereen, waarna de bezoekers de gedenksteen bekeken, die naast de ingang van de toren was aangebracht. Het was een zwart marmeren plaat, waarin met gouden letters de naam van Boukje was gebeiteld, met de vermelding dat zij de kerk mede had behoed voor totaal verval.

Daarna was er in de Gouden Leeuw gelegenheid voor het feliciteren van het bruidspaar.

In de propvolle zaal zaten natuurlijk ook de jongens aan een tafeltje, voorzien van gebak en limonade.

De motorclub was er eveneens en Kees vroeg of hij eens achter op een motor mocht rijden.

Een van de jongens was wel bereid om Kees dat pleziertje te geven.

Parmantig keek Kees om zich heen toen hij achter op een zware motor over het plein reed. Maar zijn gezicht werd minder vrolijk toen de motor steeds harder begon te rijden. Ze gingen de polderdijk op en op die stille weg gaf de bestuurder steeds meer gas. Kees moest zich stevig vasthouden om te kunnen blijven zitten. Ze flitsten langs de Woudaap en keerden bij de stenen brug terug. Kees begon

echter wat bang te worden en sloeg zijn handen om de nek van de bestuurder en kneep zijn hals dicht.

De man stopte meteen en dat was precies bij de Woudaap. Daar stond Dijkstra, die hoofdschuddend riep: „Dat gaat veel te hard. Kom van dat ding af, Kees! Straks gebeuren er ongelukken.”

Zonder Kees kwam de motorrijder terug. Sietse kon het nauwelijks geloven dat de grote snoeper thuis was gebleven. Maar Kees liet zich niet meer zien, zijn leven was hem meer waard dan een gebakje.

De receptie duurde tot vier uur, want toen moest Gerben met zijn paard en wagen terug naar de boerderij. En weer reden Boukje en Jaarsma in de landauer door het dorp naar hun huis, waar ze voortaan zouden wonen.

De volgende dag vroeg Sietse aan Kees waarom hij niet op het feest was teruggekomen.

„Ik vier geen feest voor een duivelskerk,” antwoordde Kees nukkig.

Dat vonden zijn vrienden een raar antwoord. Hoe kon hij zoiets zeggen van hun mooie, witte kerk?

„De kerk is gemetseld door duivels,” verklaarde Kees. „Door die motorduivels!”

„Dat zeg je omdat je zo zat te sidderen achter op die

motorfiets!” riep Louw.

„Dat leek maar zo doordat ik een mug in mijn oog kreeg,” probeerde Kees zo overtuigend mogelijk te zeggen. „Ik kon niets meer zien en dwong de bestuurder te stoppen door zijn keel dicht te knijpen!”

„Nu wordt hij helemaal goed!” riep Sietse. „Dus als jij een motorrijder wilt laten stoppen, knijp je zijn keel dicht? Dat is toch volkomen knots?”

„Wel nee!” zei Kees. „Het hielp uitstekend, want de motor stond meteen stil en recht voor onze molen!”

HOOFDSTUK VIII

De vondst

Omdat de krant had geschreven hoe mooi de kerk van Lenten was geworden, kwamen vele nieuwsgierigen het dorp bezoeken. Daarbij was ook een fietsvereniging van dames en heren en zoals vaker gebeurt, hadden ze leuke banden die in de smederij door Hielke en Sietse werden geplakt.

Voor iedere reparatie kregen ze een gulden, waardoor Kees ook zin kreeg om iets te verdienen. Samen met Louw vroeg hij aan de bakker of ze aan de bezoekers koek mochten verkopen.

De bakker vond dat een goed idee en op de straat voor de winkel werd een tafel neergezet, waarop de in plastic verpakte koeken werden uitgesteld. Weldra kregen ze klanten die de koek roemden om hun lekkere smaak. Die reclame deed steeds meer koek verkopen.

Op een bepaald moment stonden een jongen en meisje hunkerend voor de tafel te kijken. Ze waren armoedig gekleed.

Dat vond Kees zielig en spontaan gaf hij ieder een koek.

Louw vond die daad van Kees zo leuk dat hij beloofde de helft van de kosten te betalen.

„Ik zeg,” zei Kees, „leef en laat leven!” Daarop riep hij luid: „Eet koek en je hebt een maand lang geen dorst! En je krijgt er ook nog mooie haren van!” Hij kraamde nog meer onzin uit en Louw moest er uitbundig om lachen. Maar het trok wel publiek en er werd nog meer koek verkocht!

’s Avonds bleken Hielke en Sietse ieder acht gulden te hebben verdiend met het banden plakken, maar Louw en Kees spanden de kroon, zij kregen ieder tien gulden van de bakker.

„Er zit meer handel in koek dan in een lege band,” merkte Kees op. „Wat gaan jullie met het geld doen?”

„Bewaren,” zei Hielke en dat besloten ze allemaal te doen. Je wist maar nooit waarvoor je het kon gebruiken.

„Ik koop voor mijn vader een nieuwe pijp,” zei Kees.

„Is je vader dan al gauw jarig?” vroeg Hielke.

„Dat weet ik niet, maar mijn moeder weet het vast wel,” antwoordde Kees. „Varen jullie me even naar huis?”

Ze stapten in de Kameleon en voeren naar de Woudaap.

Kees ging aan wal en Sietse riep: „Het kost je een gulden. Je hebt geld genoeg, dus mag je best iets betalen!”

„Zodra ik rente ontvang, betaal ik.” beloofde Kees.

Dijkstra kwam het schuurtje uitlopen en vroeg: „Wat hoor ik, Kees? Ben jij de jongens geld schuldig?”

„Wel nee!” zei Kees. „Sietse maakt een grapje.”

„Goed, ik zal het betalen vergeten!” riep Sietse. „Maar vergeet jij dan niet een nieuwe tabakspijp voor je vaders verjaardag te kopen?”

„Maar ik ben pas jarig geweest,” zei Dijkstra verbaasd.

„Zo kan ik het ook!” riep Sietse. „Kees, ga jij maar op je centen zitten, oplichter!”

De volgende morgen fietste Kees langs de smederij.

„Waar ga je heen?” riep Hielke.

„Even een boodschapje doen,” zei Kees en een kwartier later kwam hij terug met een pijp in zijn mond.

Gerben stopte bij de smederij en vroeg: „Word je zo niet misselijk, Kees?”

Kees klopte de pijp uit, hoewel er geen tabak in zat.

„Die heeft hij voor de verjaardag van zijn vader gekocht,” zei Sietse. „Maar zijn vader is al jarig geweest.”

„Ja, alleen had ik toen geen centen,” knikte Kees. „Die heb ik gisteren verdiend met de verkoop van koek.”

„Dus jullie willen geld verdienen?” begreep Gerben. „Dat kunnen jullie ook bij mij op de boerderij.”

„Ik kom graag, Gerben. Wat moeten we doen?” vroeg Kees.

„Jullie moeten eieren rapen,” antwoordde Gerben. „Dat is alles!”

„Wat voor eieren?” vroeg Hielke argwanend.

„Koeie-eieren,” zei Gerben. „Met een vork raapje ze heel gemakkelijk op. Dan gooi je ze in een kruiwagen en rijd ze op hoopjes. Die kom ik dan met de trekker weghalen.”

„Hoeveel kunnen we verdienen?” vroeg Kees.

„Tien gulden per man,” bood Gerben hun aan.

„Dat doen we!” riep Sietse en Kees sprong meteen op zijn fiets om de pijp alvast naar huis te brengen.

Hielke, Sietse en Louw volgden hem met de Kameleon.

Op de dijk passeerde Gerben in zijn auto. Hij ging de kruiwagens en het gereedschap klaarzetten.

De Kameleon legde bij de Woudaap aan, waarna Kees aan boord stapte.

Op de wal stond Dijkstra met de nieuwe pijp in zijn mond en dampte er lustig op los.

„Bevalt uw nieuwe pijp goed?” vroeg Hielke.

„Prima!” riep Dijkstra. „Als Kees iets doet, doet hij het goed.”

„Het is goed dat u zegt: als hij iets doet,” antwoordde Sietse, „want dat gebeurt maar zelden!”

„Laten we verder gaan,” zei Hielke en ze voeren naar de boerderij van Jellema.

Op het erf werden ze verwelkomd door de honden. Gerben had inmiddels twee kruiwagens en vier mestvorken klaargezet. „Alsjeblieft, vlaaierapers!” lachte hij. „Voor ieder een vork. De Limburgse vlaaien zijn lekkerder, maar de Friese vlaaien zijn beter voor het land. En dat is belangrijk.” „Heb je weleens een Limburgse vlaai geproefd?” vroeg Kees. „Ja zeker, Kees. Het zijn grote, platte koeken vol met vruchten en ze smaken uitstekend! Vorig jaar kwam een Limburger, die hier met vakantie was, bij de bakker en vroeg of er ook Friese vlaaien bestonden. Zeker, antwoordde de bakker. Maar ik heb ze niet in voorraad. De klant maakte toen de afspraak dat hij de vlaai ’s middags om vier uur zou komen halen, want dan zou hij weer naar Limburg vertrekken. Onze bakker is een heel serieus man, maar soms kan hij verrassend uit de hoek komen. En wat deed de deegartiest? Hij zocht een kurkdroge koeievlaai uit het weiland en deed die in een gebaksdoos. Met plakband maakte hij de naden rondom dicht, waardoor het deksel niet makkelijk open was te krijgen. De klant vond het echter prima en betaalde veertien gulden voor de ’taart’. Wat voor gezicht de Limburger trok toen hij de Friese vlaai zag, weet ik niet, maar één ding weet ik haast wel zeker! Hij heeft hem niet opgegeten!” „Maar moest hij toen zijn geld niet terug hebben?” vroeg

Louw.

„De bakker had een briefje bij de vlaai gelegd, waarop stond dat de klant zijn geld terug kon krijgen zodra hij zich in de winkel meldde. Limburgers houden van een grapje en hij schreef de bakker terug dat hij en al zijn familieleden en kennissen hartelijk hadden gelachen om de Friese vlaai en het geld hoefde hij niet terug te hebben. Vat er maar een pilske van, zo besloot hij zijn brief.” Hierna reed Gerben met de trekker naar het weiland. Daar hadden de koeien een paar weken geleden gegraasd en de mesthoopjes die her en der lagen, waren droog en hard.

Sietse lichtte met de vork een vlaai op en moeiteloos kon hij de hele pannekoek optillen en in de kruiwagen werpen.

„Je doet het prima,” prees Gerben hem en de anderen begonnen het voorbeeld van Sietse te volgen. Gerben kon weldra de eerste hoopjes met de trekker opscheppen en op een grote wagen gooien.

Het werk ging heel vlot en om drie uur was het klaar en nam Gerben de jongens mee in huis, waar ze theedronken en ieder tien gulden kregen.

„Als dit zo doorgaat,” lachte Kees, „word ik miljonair!”

„Doe jij nou maar rustig aan,” merkte Gerben op. „We zijn mooi op tijd klaar, jongens, want er komt regen.”

„Laten we dan maar gaan,” vond Hielke. „Anders regenen we nat.”

Ze bedankten Chantel voor de thee en Kees zei: „Als je nog eens zo’n karweitje hebt, Gerben, houd ik me aanbevolen.” Er vielen al enige regendruppels, wat de jongens tot spoed aanzette. Vlug voeren ze met de Kameleon terug en nadat Kees bij de Woudaap was afgeleverd, ging de Kameleon snel verder naar het boothuis. Louw rende meteen naar huis en Hielke en Sietse lieten thuis hun verdiende geld zien.

Klinkhamer knikte goedkeurend en moeder inspecteerde de kleren van haar zoons, die wonder boven wonder nog vrij schoon bleken te zijn.

Even later flitste er een bliksemstraal door de lucht, gevolgd door een zware donderslag.

„Het wordt vies weer!” riep Sietse en dat werd het inderdaad. De regen viel bij bakken naar beneden en de wind bulderde in de schoorsteen. Het bleef onweren en de donder rolde met luide slagen langs de wolken. Niemand waagde zich buiten, iedereen bleef in huis voor dat gure weer.

Toch bleken er personen te zijn, die wel de woeste elementen trotseerden. Dat bleek de volgende morgen toen veldwachter Zwart de smederij binnenkwam.

„Het was me het weertje wel, vannacht,” zei hij. „In

Jonkersveen is de klok uit de toren verdwenen! Ze vermoeden dat het ding uit de open toren is gewaaid, maar dat lijkt me onzin. Zo'n zwaar gevaarte kan wel losraken, maar wegwaaien, dat kan niet. Als de klok door de storm is losgewaaid, zou ze aan de voet van de toren op de grond moeten liggen, maar het ding is spoorloos. Onze toren doet het beter, er is zelfs geen pan afgewaaid."

„Bij die open toren van Jonkersveen kan iedereen bij de klok komen om haar te stelen," merkte Sietse op.

„Dat mag je niet zeggen," vermaande Klinkhamer. „Het is niet bewezen dat de klok is gestolen. Voor zo'n karwei heb je heel wat mankracht nodig."

„Toch is het niet moeilijk om die klok weg te halen," hield Sietse vol. „Wanneer de schroeven zijn losgemaakt, laat je het hele geval aan het touw van de klepel zakken. Dan zet je het ding op een wagentje en rijd je er zo mee weg."

„Het wagentje van de melkboer schijnt inderdaad gebruikt te zijn," wist Zwart. „Het was uit de bergplaats verdwenen en stond midden in het dorp op straat. Misschien is de theorie van Sietse nog niet zo gek. Maar waar die klok is gebleven, blijft een raadsel. Vanmorgen kwamen een paar mannen uit Jonkersveen in ons dorp kijken, maar ze vonden niets."

„Als er in Jonkersveen iets misgaat, denken ze daar altijd dat

de mensen in Lenten er schuld aan hebben,” zei Sietse verontwaardigd.

„Dat klopt,” bevestigde Zwart. „Ik heb die lui beloofd het te zullen melden zodra wij iets vinden. Maar om met zo’n zwaar gevaarte rond het meer te moeten zeulen, lijkt me onmogelijk.”

Jaarsma kwam de smederij binnen en hij floot heel opgewekt een liedje.

„U schijnt plezier in het leven te hebben?” merkte Zwart op. „Natuurlijk,” zei Jaarsma. „Ons huis heeft de storm zonder schade doorstaan.”

Gerben, die ook binnenkwam, had wel enige schade. Er was een plaat van de wagenloods weggewaaid en daarvoor kwam hij nu tien bouten halen.

„Moeten wij je helpen, Gerben?” vroeg Sietse.

„Nee, hoor, samen met Jellema red ik het wel. Gelukkig ging er maar één plaat los, hoewel het hard heeft gestormd. En ik heb vannacht de klok in Jonkersveen horen slaan, maar het was slechts één slag, dus ik zal het wel hebben gedroomd!”

„Hoe laat hoorde je die klok?” vroeg Zwart.

„Rond middernacht,” zei Gerben. „Precies weet ik het niet en verder heb ik lekker geslapen. Maar waarom stelt u die vraag?”

„Omdat die klok is verdwenen!”

„Dat is fraai!” riep Jaarsma. „Het ding hing ook voor het grijpen. Het waren zeker sterke jongens, die ermee vandoor zijn gegaan?”

Louw kwam binnen en Sietse vroeg hem of hij meeging naar Jonkersveen om naar de lege klokketoren te kijken.

Natuurlijk ging Louw mee en de Kameleon voer eerst naar de Woudaap.

Daar kwam Kees aan boord en hij vroeg: „Zullen we naar Jonkersveen gaan? Daar is de klok gestolen.”

„Hoe weet jij dat?” vroeg Sietse.

„Vanmorgen kwamen hier twee heren uit Jonkersveen,” vertelde Kees, „en die vroegen of wij ook iets hadden gehoord of gezien van het vervoer van de klok. Ze vermoeden dat het ding naar deze kant van het meer is gebracht.”

„Ja, ja,” spotte Sietse. „Ze vermoeden het, maar ze weten het niet. Misschien is de klok al in een werkplaats in de stad en wordt ze omgesmolten om er andere dingen van te maken, zoals koperen kandelaars of beeldjes of weet ik veel. Maar we gaan wel in Jonkersveen kijken.”

Ze voeren het meer over en legden bij de melkboer aan.

De man vroeg de jongens of ze kwamen helpen zoeken naar

de verdwenen klok.

„In Lenten is ze niet,” zei Hielke. „Daar is al gezocht.”

„Vanmorgen,” vertelde de melkboer, „vond ik op de straatweg naar de stad een bout, afkomstig van de klok. De dieven zijn er volgens mij mee naar de stad gegaan.”

„Dan is de klok voorgoed foetsie,” meende Sietse. „In de stad weten ze er wel raad mee. Wanneer hier ooit weer eens een klok wordt opgehangen, moeten de bouten worden vastgelast. Dat voorkomt het stelen.”

De jongens gingen bij het bouwwerk kijken. Aan een van de betonnen dwarsbalken was duidelijk te zien dat er een touw langs had geschuurd.

Sietse klom langs de klimijzers in een van de palen, maar een veldwachter riep hem terug. Sietse kwam naar beneden en raapte iets op van de grond. Het was een ring, die Sietse meteen in zijn zak stak. Het uurwerk wees tien uur aan en onze vrienden besloten naar huis te gaan.

Ze voeren terug naar het meer en bij het eiland legde Sietse aan.

„Moeten we hier zijn?” vroeg Hielke.

„Ik wil even kijken wat ik heb gevonden,” zei Sietse en hij toonde de ring. Binnen in de ring stonden de letters J.C. gegraveerd, maar verder viel er niets bijzonders aan te

ontdekken.

„Wie is J.C.?” vroeg Kees.

„Dat is Jaap Cornelissen!” zei Louw opgewonden.

„Zo heet de leider van de motorclub,” wist Hielke.

Daar waren ze een moment stil van.

Toen zei Sietse: „Dit is misschien het bewijs dat de jongens van de motorclub meer weten van de verdwijning van de klok.

We moeten dus zorgen dat niemand dit te weten komt, anders zijn onze vrienden de klos. De ring geef ik later wel terug.” Sietse stak de ring in zijn zak en met de afspraak dat ze het aan niemand zouden vertellen, voeren ze verder.

Op de dijk langs het meer fietste een visser. Het bleek Jaarsma te zijn, die, gewapend met een hengel, een plaatsje ging zoeken om er te vissen. Bij een grote rietkraag zagen de jongens hem stoppen.

„Als hij daar gaat vissen,” zei Hielke, „kan hij zijn snoer nauwelijks in het water gooien, want die rietkraag is wel drie meter breed.”

„Maar bij het riet vang je vaak flinke karpers,” wist Kees.

„Ik geloof dat hij ons roept,” zei Louw.

Jaarsma was van zijn fiets gestapt en stond naar de Kameleonschippers te wenken.

Sietse liet de Kameleon naar de wal varen en legde even

verderop aan. Jaarsma liep naar hen toe.

„Vrienden!” begroette hij hen. „Jullie moeten even met de boot bij de rietkraag gaan kijken. Er ligt daar iets bijzonders te glinsteren.”

De Kameleon voer rakelings langs het riet en Hielke duwde met de peddel de stengels uiteen. De jongens keken vol aandacht of er iets te ontdekken viel. En ja, midden in de kraag ontdekten ze een koperen strip, die glinsterde in de zon.

Hielke maakte de opening in het riet groter. Toen riepen ze allemaal: „Dat is de klok!”

Hoe de dieven dat rare ding daar hadden gebracht, was een raadsel, maar hoe het daar moest worden weggehaald, was ook een vraag.

Maar Sietse wist er wel een antwoord op. „We gaan Gerben vragen of hij met de trekker de klok uit het water wil halen.”

Dat vonden ze een goed plan en dus voer de Kameleon naar de boerderij van Jellema om Gerben te zoeken.

Deze stond in de wagenloods de tank van de trekker te vullen.

„Gerben!” riep Sietse. „We hebben een karweitje voor je. Jaarsma heeft de klok uit de toren van Jonkersveen gevonden. Zij ligt in een rietkraag verstopt. Kun je haar met de trekker weghalen?”

Gerben begon te lachen. „Dat is een goede grap,” vond hij. „De mensen uit Lenten moeten dus de klok in Jonkersveen terugbezorgen. Dat zullen ze niet leuk vinden. Maar oké, ik wil proberen of we dat ding uit het meer kunnen scheppen.” Gerben koppelde de platte wagen achter de trekker en reed ermee de dijk op.

De jongens voeren met de Kameleon naar de plaats waar Jaarsma stond te wachten.

Gerben reed erheen en parkeerde de trekker in de berm. Daarna liet hij de laadschop zover mogelijk over het riet reiken totdat Sietse riep: „Stop maar, de schop hangt er precies boven.”

„Kom even hier!” riep Gerben, waarna hij Hielke een stuk ketting aangaf, met aan weerskanten een haak.

De Kameleon voer tot naast de klok en Hielke maakte een haak vast aan het oor van de klok en haakte vervolgens de ketting aan de laadschop.

Gerben zette de trekker stevig op de rem en liet de laadschop langzaam omhooggaan.

Er kwam beweging in de klok, de ketting spande zich en moeizaam kwam het gevaarte omhoog, doordat het in de blubber lag vastgezogen. De achterwielen van de trekker gingen af en toe los van de grond, maar opeens schoot de

klok uit een borrelende moddermassa omhoog.

„We hebben haar!” riep Hielke en Gerben liet de laadschop boven de wal zwenken. Iedereen moest het gevaarte bekijken.

„We laten de modder eraf druipen,” stelde Gerben voor, „en dan spuiten we de klok schoon bij de boerderij.”

De klok werd op de wagen gehesen en Gerben reed ermee naar de boerderij.

Jaarsma volgde op de fiets, het vissen had geen zin meer, hij had al genoeg gevangen...

De jongens voeren naar de boerderij en hielpen bij het schoonmaken. Daarbij kwam het volgende opschrift te voorschijn: Ik verkondig lief en leed voor iedereen in Jonkersveen.

Zwart kwam ook kijken. „Aha!” riep hij. „Jullie hebben de klok uit Jonkersveen gevonden?”

„Dat is iets dat we niet kunnen ontkennen,” zei Gerben. „De naam staat er immers op!”

„Wie is de vinder?” vroeg Zwart.

„Dat is meneer Jaarsma!” riep Sietse.

„Ik feliciteer u, Jaarsma,” zei Zwart. „U krijgt vijfhonderd gulden beloning.”

„Wie zegt dat?” vroeg Jaarsma verrast.

„Het staat aangeplakt op de reclameborden,” antwoordde

Zwart.

„Dan gaan we de klok gauw terugbrengen,” stelde Gerben voor. „Dan kan Jaarsma zo snel mogelijk zijn geld ontvangen!”

„We gaan allemaal mee,” riep Sietse en ze zochten een plaatsje rond de klok op de wagen.

„Goede reis,” lachte Zwart. „Ik ga de politie bellen dat het zoeken kan worden gestopt.”

Gerben liet de trekker zo snel mogelijk naar Jonkersveen rijden en toen ze door de dorpsstraat reden, keken de mensen verwonderd naar de jongens die luid zaten te zingen op de wagen.

Er liep een agent en Gerben vroeg hem waar ze moesten zijn om de beloning in ontvangst te nemen.

„Bij de dominee,” was het antwoord.

Ze stopten even later bij de pastorie en de dominee was erg blij en opgelucht, toen de klok onbeschadigd werd terugbezorgd.

Jaarsma kreeg de beloning en de klok werd naar de klokkestoel gebracht en op de grond gezet.

„Zo, jongens, dit gaan we even vieren,” stelde Jaarsma voor.

„Niks geen gevier!” riep Gerben. „We gaan naar huis!” En tegen de omstanders zei hij: „Jullie moeten die klok van jullie

beter vastmaken!”

„Hoe moeten we dat doen?” vroeg iemand.

„Vastprikken met luchtpunaises!” riep Gerben, waarna hij met brullende motor het dorp uitreed...

Voetnoten

1. Zie: De Kameleon heeft goed nieuws
2. Zie: De Kameleon heeft goed nieuws

De Kameleon Reeks

1. De schippers van de Kameleon (1949)
2. Kameleon ahoy! (1951)
3. Redders met de Kameleon (1952)
4. Speurders met de Kameleon (1955)
5. De Kameleon op volle toeren (1956)
6. De Kameleon houdt koers (1958)
7. Goede vaart, Kameleon (1958)
8. Trossen los Kameleon! (1959)
9. De Kameleon in 't zoeklicht (1959)
10. De Kameleon opnieuw in actie (1960)
11. De Kameleon in de branding (1961)
12. Vivat Kameleon! (1961)
13. De Kameleon Blijft Favoriet! (1962)
14. De Kameleon wint de prijs! (1962)
15. De kameleon brengt geluk! (1963)
16. Bravo Kameleon! (1963)
17. Vakantie met de Kameleon (1964)
18. De Kameleon viert feest! (1964)
19. Tiptop Kameleon (1965)
20. De Kameleon schiet te hulp (1965)
21. Trouwe vrienden van de Kameleon (1966)

22. De Kameleon staat voor niets! (1966)
23. Met de Kameleon er op los! (1967)
24. De kameleon altijd paraat (1967)
25. De Kameleon slaat zijn slag (1968)
26. De Kameleon pakt aan! (1968)
27. Ruim baan Kameleon (1969)
28. De Kameleon vaart uit! (1969)
29. De Kameleon treft doel! (1970)
30. Volle kracht, Kameleon! (1970)
31. Met de Kameleon op avontuur (1971)
32. De Kameleon maakt schoon schip (1971)
33. De Kameleon knapt het op! (1972)
34. Met de Kameleon vooruit (1972)
35. De Kameleon steekt van wal (1973)
36. De Kameleon doet een goede vangst! (1973)
37. De vlag in top voor de Kameleon (1974)
38. De Kameleon in de storm (1974)
39. Alle hens aan dek, Kameleon! (1975)
40. De Kameleon krijgt nieuwe vrienden (1975)
41. Op reis met de Kameleon! (1976)
42. De Kameleon heeft succes (1976)
43. De Kameleon vaart voorop! (1977)
44. Lang leve de Kameleon! (1977)

45. De Kameleon helpt altijd! (1978)
46. De Kameleon ruikt onraad (1978)
47. De Kameleon geeft vol gas (1979)
48. De Kameleon maakt plezier (1979)
49. De Kameleon ligt op de loer (1980)
50. De Kameleon in het goud (1980)
51. De Kameleon houdt stand! (1981)
52. De Kameleon vaart door (1981)
53. De Kameleon gooit het roer om (1982)
54. Recht door zee, Kameleon (1982)
55. De Kameleon op dreef (1983)
56. De Kameleon in woelig water (1984)
57. Met de Kameleon voor de wind (1985)
58. De Kameleon heeft goed nieuws (1988)
59. De Kameleon draagt zijn steentje bij (1989)
60. De Kameleon maakt het helemaal (1991)
61. De Kameleon slaat alarm (1992, door P. de Roos)
62. De Kameleon stuurloos (1995, door P. de Roos)
63. De Kameleon op jacht (1998, door P. de Roos)
64. De Kameleon scoort! (2006, door Fred Diks)
65. Zet 'm op, Kameleon! (2008, door Fred Diks)
66. De Kameleon lost het op (2009, door Fred Diks)